

كوڤارنىكى مانكانەى تايبەتە بەبوارى كۆمپىوتەرو ئىنتەرنېت - ۋەزارەتى رۇشنىبىرى دەرى دەكات

– زنجیردی فیروونی به‌رنامہی MULTIMEDIA BUILDER

— چۈن دەبىتتە خاۋدەن مالىپەرىك بە خۇرايى

– (نۆف) خەتمى قورئانى پىرۈز بەدەنگى (۱۰) خوينەر

به قه باردی ته‌ها (٤) می‌گابایت .

چاك كړنه وده پاك كړنه وهى وينه شكاو هكان
له فوټو شوي

گۆمپيوتەر

گۆقارلىكى مانگانەى تاييەتە بە بواری گۆمپيوتەر و ئەنتەرنېت . وەزارەتى رۆشنىبىرى دەرى دەكات

خاوەنى ئىمتىياز
سامى شۆرش
وەزىرى رۆشنىبىرى

سەرنووسەر
ئاراز مەولود رەشىد

جىگىرى سەرنووسەر
فاخر مەحمود مىرزا

بەريووبەرى ھونەرى
ياسىن عاصم

دەستەى نووسەران
رېئاز ئەرەلەن بەكر
رېئوار نورى سەئىد
ئاخەوان عمر خەسەن

دىزايىنى بەرگ
عەزىز ئەسەد

سەپەرشتى چاپ
نەھرو مەجمۇد

ژمارەى (2) تەمۋوزى 2005

تېبىنى : ھەموو پەيۋەندىيەكان لە رېڭاى سەرنووسەرەو دەبىت

ئاونىشان

ھەرىمى كوردستانى عىراق / ھەولير . ديوانى وەزارەتى رۆشنىبىرى . شەقامى شەست
مەترى نزيك ھۆلى زەرد بۇ ھەر پىنشىار و تېبىنى و سەرنىك يان ئاردنى بابەتىك
پەيۋەندى بكن بە سەرنووسەرەو بەم ئاونىشانە : ديوانى وەزارەتى رۆشنىبىرى
بەريووبەرايەتى گۆمپيوتەر . يان ژمارە تەلەفونى 2232721 موبایل 4618045
يان بۆستى ئەلكترونى

Email : computer_magazine_2005@yahoo.com

Email : aras_co_center@yahoo.com

پارچہ گانی نامیری کومپیوٹر .

بچۆره سەر لیستی (أدراج) له ناو
ئەو لیستدا بچۆره سەر فەرمانی
(مکون ویب) و لەسەر ئەو فەرمانە
یەک جار کلیک لای چەپ بکە
دەبینی شیوەیەکە بۆ دەرەکه ویت
لەو شیوەیەدا و لە بۆشایی (نوع
المکون) کلیک بکە لەسەر فەرمانی
(تأثيرات حيوية) و لە بۆشایی
(أختيار التأثير) کلیک بکە لەسەر
فەرمانی (شاشة أسمية) ئنجا لە
ژێرەوهی شیوەکە کلیک بکە لەسەر
فەرمانی (أنهاء).

بەروانە وینەی ژمارە (۲)

دوای ئەوە شیوەیەکی تێرنا
بۆ دەرەکه ویت لەو شیوەیەدا و
لە بۆشایی سەرەوه نووسینیک
بنووسن دەتوانن بە کوردی
شتیک بنووسن لە بۆشاییەکە و لە
ژێرەوهی شیوەکە لەسەر فەرمانی
(نمط) کلیک بکەن دوای ئەوە
لەسەر فەرمانی (تنسيق) کلیک
بکەن ئنجا لەسەر فەرمانی (خط)
ئنجا فۆنتیک کوردی هەڵبژێرن
و کلیک بکەن لەسەر فەرمانی
(موافق) ئنجا لە کوتایی دەتوانن
شیوەی جۆلەکە دیاری بکەن کە
لە لای راستەوه دەست پێ بکات
یان لە لای چەپەوه و هەروەها
دەتوانن خێرای جۆلەکە دەست
نیشان بکەن ئنجا کلیک بکەن
لەسەر فەرمانی (موافق) بۆ دانانی
نووسینە جۆلەکە لە ناو پەرەکە
و دەتوانن بۆ جوان کردنی شیوەی
پەرەکە لە لیستی (تنسيق) بچنە
سەر فەرمانی (سمة) و شیوەیەک لە

سەرەتا بۆ دانانی نووسینیک
جۆلە لە پشتەوهی رووبەری
شاشەکە DISKTOP دەتوانن
نووسینیک لە بەرنامەی
فرۆنت پەج MICROSOFT
FRONTPAGE بنووسن و ئەو
نووسینە بە شیوەیەک بچولیتەوه
سەرەتا بەرنامەی فرۆنت پەج
بکەرەوه و لە لیستی (ملف) بچۆره
سەر فەرمانی (جدید) و لەویشەوه
بچۆره سەر فەرمانی (صفحة او
ویب) بۆ کردنەوهی پەڕیکی نوێ.
بەروانە وینەی ژمارە (۱)
دوای هینانی پەڕیکی نوێ

وینەی ژمارە (۱)

و له ویش یهک جار
 کلیکی لای راست
 دهکین لیستیکمان بؤ
 دهردهکوی له ولیسته دا
 دهچینه سر فرمانی
PROPERTIES
 و لهوی یهک کلیکی
 لای چپ دهکین تا
DISPLAY شینوی
PROPERTIES
 مان بؤ دهردهکوی
 نجا له ویش شهوه
 کلیک دهکین له سر

وینهی ژماره (۲)

فرمانی **DISKTOP** دواتر له
 بهشی **BROWSE** نه و فایل ی که
 پیشتتر به بهرنامه ی فرونت پیچ
 دروستمان کردبو و پارس تبومان
 به ناویک ده توانین بیهینن وه
 لیره دا دایینن. پروانه وینهی ژماره
 (۴)

بدوزنه وه .
 پروانه وینهی ژماره (۳)
 دوی شهوی کاره کانمان
 له بهرنامه ی فرونت پیچ
 ته واد به بیت **MICROSOFT**
FRONTPAGE دهچینه سر
 پروبه ری شاشه که **DISKTOP** (۴)

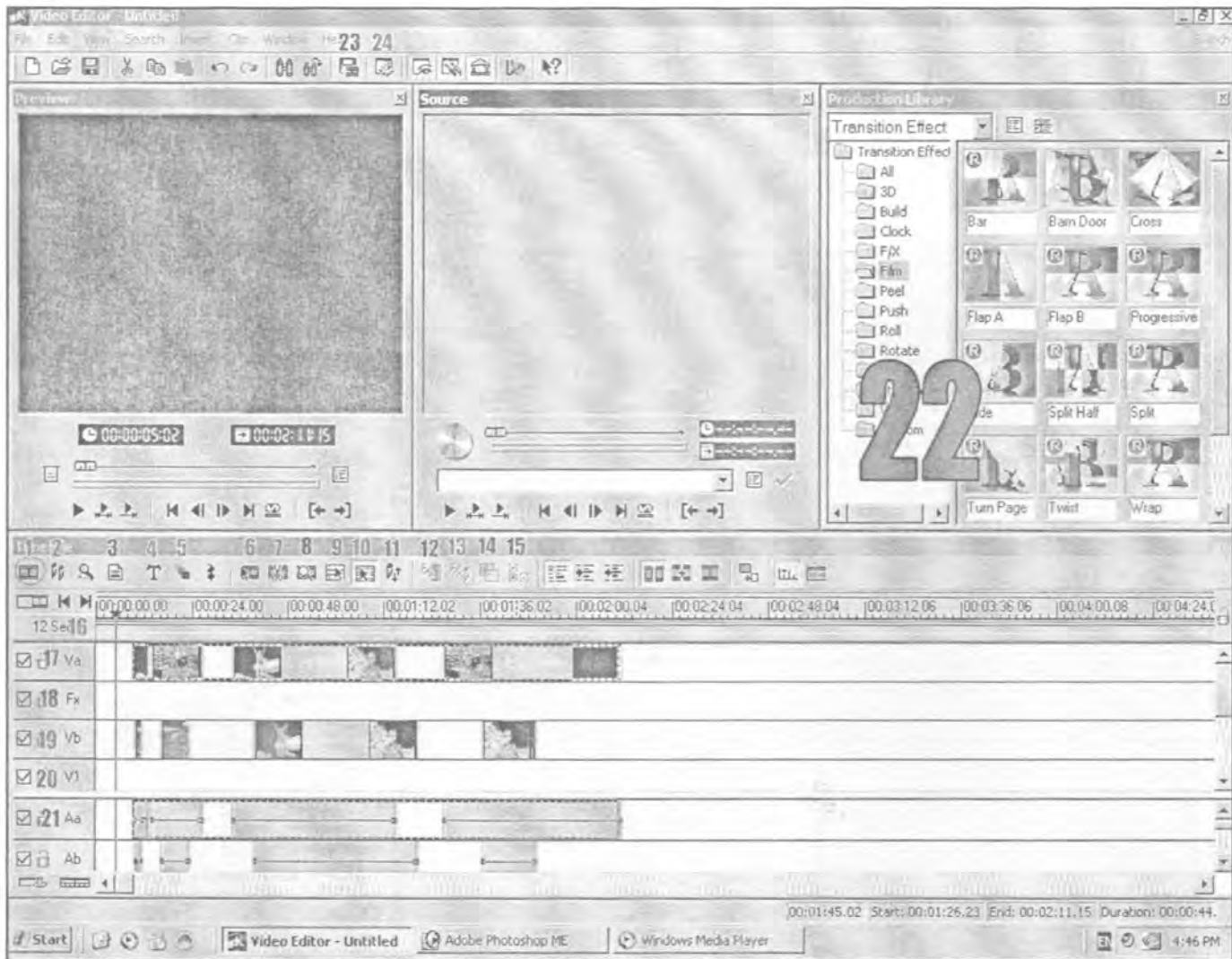
شینوه ناماده کراوه کان هه لیزین و
 پاشان کلیک بکن له سر فرمانی
 (موافق) نجا له کوتاییدا نه و پره
 بهارین (حفظ) ی بکن به شینوه ی
HTML بؤ نمونه له ناو **MY**
DOCUMENTS بهارین به
 ناویک که دوايه بتوانن ناوه که

وینهی ژماره (۴)

وینهی ژماره (۳)

زنجیره‌ی (۱) بۆ ڤیروونی بەرنامە‌ی میدیا ستۆدیۆ

ناماددکردنی: فاخر محمود میرزا

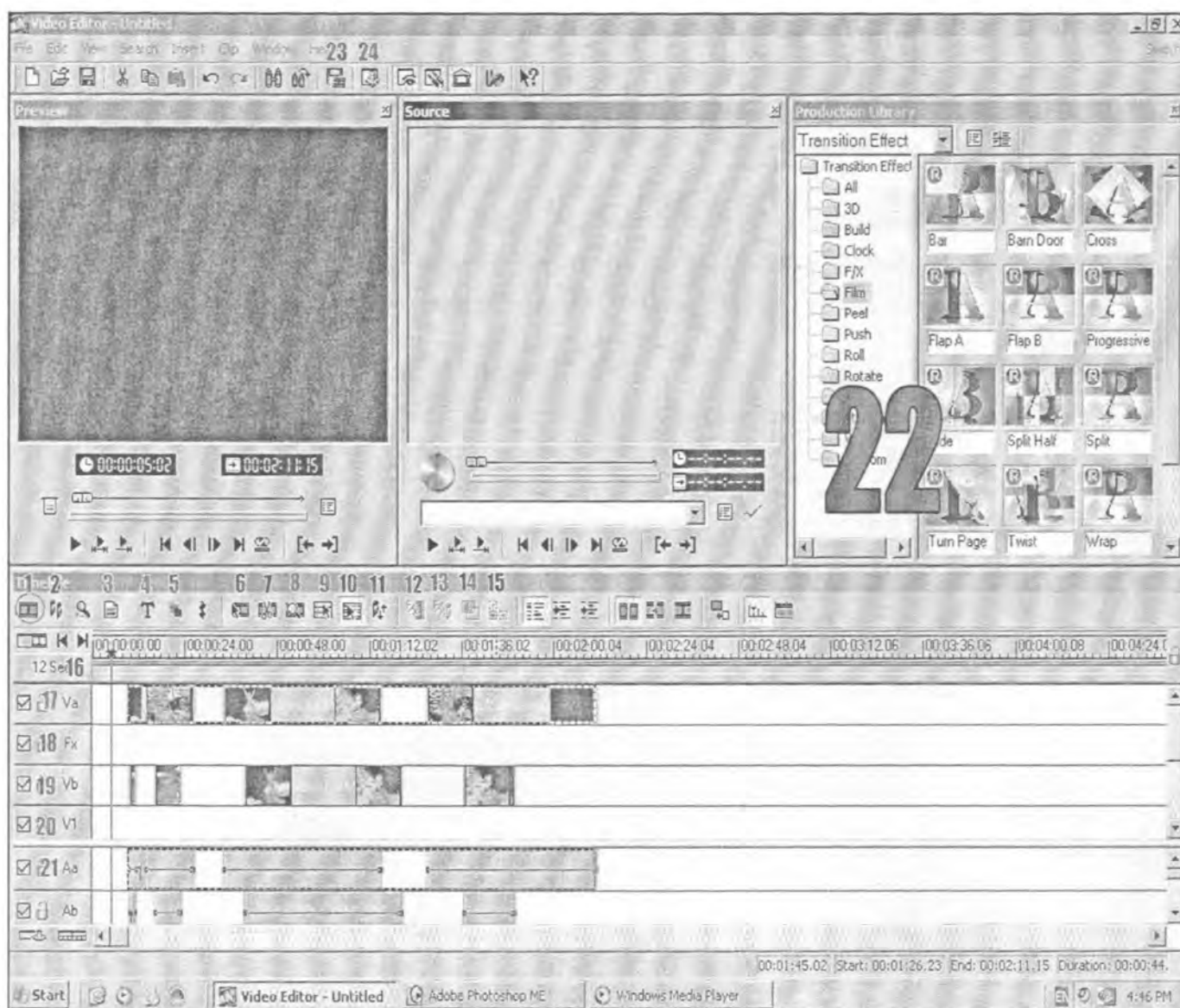
ئەم بەرنامە یە بۆ بەکار
هێنانی بەرھەمە ھونەرەکان
بەکار دێت وەک (میکسر،
مۆنتاژ، چاکردنی دەنگ و ڕەنگ)

بە شتوێھێکی زۆر ئاسان توانای
زۆر کاری ھونەری تری ھەیە
و ھێمەش بۆ زانین لەم بەرنامە یە
لە چەند زنجیرە یەک باس دەکەین

لەم زنجیرە یە باسی (پروو بەری
بەرنامە ی میدیا ستۆدیۆ) دەکەین:
۱- بۆ ھێنانی ڤیدیۆ
۲- بۆ ھێنانی دەنگ

۱۹- بۆ دانانی قیدیوی B	۱۲- بۆ هینانی فلتیری قیدیوی	۳- بۆ هینانی وینه
۲۰- بۆ دانانی خهتی کپوم	۱۳- بۆ هینانی فلتیری دهنگ	۴- بۆ هینانی تیکست
۲۱- بۆ دانانی دهنگ	۱۴- بۆ کپوم کردن	۵- بۆ هینانی رهنگ
۲۲- بهشی (EFFECT)	۱۵- بۆ هینانی ئیفیکت (EFFECT)	۶- بۆ دیاری کردن
۲۳- بۆ دهرهینانی قیدیویهک	۱۶- بۆ گهوره کردن و بچوک کردن قیدیوی	۷- بۆ برینی قیدیوی
دوای تهواو بوونی واته (پیندهر)	۱۷- بۆ دانانی قیدیوی (A)	۸- بۆ گهوره کردن
کردنی کارهکه	۱۸- بۆ دانانی (EFFECT) له	۹- بۆ دیاری کردنی چهند قیدیویهک
۲۴- دانانی فلتیر له گه‌ل زیاد	۱۱- بۆ مکس کردنی دوو دهنگ	۱۰- بۆ دیاری کردنی یهک تراک
کردنی تراک.		

چاک کردنه‌وه و پاک کردنه‌وه‌ی وێنه شکاوه‌کان له‌فوتۆشۆپ

نامه‌ده‌کرنی: عه‌زیز نه‌سه‌ده

جیگایه‌کی تر له‌سه‌ر وێنه، به‌هۆی ئه‌و ڕیگایه‌ ده‌توانین ئه‌و به‌شانه له‌وێنه‌که‌ لاده‌ین که‌ بونه‌ته‌ هۆی شیواندن و تیکدانی وێنه‌که‌ .
بۆ نمونه‌ ده‌توانین ئه‌و به‌شه سه‌وزاییه‌ بگه‌ڕێینه‌وه‌ له‌وێنه‌که‌، که‌ به‌راوه‌ وه‌ک له‌وێنه‌ی ژماره‌ (١) دیاره‌:

١- له‌سه‌ندوقی ئامرازه‌کان: ئامرازی CLONE STAMP هه‌لبژیره‌.
٢- له‌سه‌ره‌وه‌ له‌شه‌ریتی تایبته‌ به‌ئامرازه‌که‌ یه‌کێک له‌فلچه‌کان هه‌لبژیره‌، که‌وا باشت‌ره‌ قه‌باره‌که‌ی مام ناوه‌ندی و لیوا‌ره‌کانی ووردو نه‌رم بیت .

٣- نیشاندهری ئامرازی (مۆری پیکسله‌کان) له‌جیگایه‌ک بۆ گواستنه‌وه‌ یا گۆڕینه‌وه‌ی

وێنه‌ی ژماره‌ (١)

به‌نامه‌ی فوتۆشۆپ کۆمه‌لێکی باش له‌ئامرازه‌کانی کۆپی کردنی تێدا‌یه، که‌ واده‌کات پاک کردنه‌وه‌و چاک کردنه‌وه‌ی وێنه، شیوه‌یه‌کی ئاسان بگه‌ڕێته‌ خۆی و هه‌ست به‌و گۆڕانکاریانه‌ نه‌که‌یت که‌ به‌سه‌ر وێنه‌که‌ دا هاتووه‌ .

ئێمه‌ له‌خواره‌وه‌ به‌شیوه‌یه‌کی کورت باسی ئه‌و ڕیگایانه‌ ده‌که‌ین که‌ به‌هۆیه‌وه‌ ده‌توانین وێنه‌ شکاوه‌کان چاک بکه‌ینه‌وه‌و گۆڕانکاری بکه‌ین له‌هه‌ر وێنه‌یه‌ک که‌ ده‌مانه‌وی .

أ- چاک کردنه‌وه‌ی به‌شیک له‌وێنه به‌به‌کارهێنانی ئامرازی (مۆری کۆپی کردن) (أداة ختم الاستنساخ) . CLONE STAMP

وێنه‌ی ژماره‌ (٢)

وێنه‌ی ژماره‌ (٢)

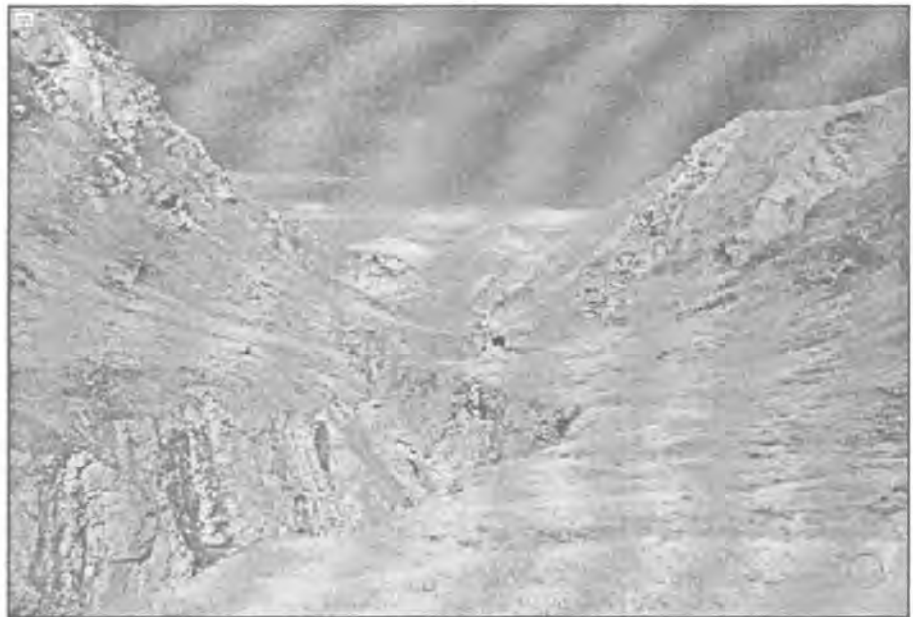

۱- ۋەك لەۋىنەى ژمارە (۲) ديارە:
EDIT DEFINE فەرمانى
PATTERN ھەلبژىرە ئەم بۆكسەى
خوارەووت بۆ دەكرىتەو:
ناۋىك ديارى بگە بۆ (PATTERN)
بۆ نموونە (SKY) پاشان (OK)
بگە.

۲- فەرمانى SELECT DESELECT
ھەلبژىرە بۆ لابرەنى دياركرەن
(تەدەد) ەكە .

۳- لەسەندوقى ئامرازەكان
ئامرازى (مۆرى چىن) ھەلبژىرە
كەشاردراووتەو ەلبژىر ئامرازى
مۆرى كۆپى كەرن CLONE
STAMP .

۴- لەسەرەو ەلشەرىتى
تايبەت بەئامرازەكە كلىك لەسەر
سىڭۆشەى تەنىشت PATTERN
بگەو لەو فایل بۆكسەى بۆت
دەكرىتەو ە (PATTERN) ى (SKY)
ھەلبژىرە، كەلشەو ەى وىنەىەكى
بچووك يان شەو ەى نووسىنى

۱- ۋىنەى ژمارە (۴)

ب - چاك كەرنەو ەى بەشەك
لەۋىنە بەبەكارەنىئانى ئامرازى
(مۆرى چىن) PATTERN STAMP
۱- لەسەندوقى ئامرازەكان
ئامرازى ديارى كەرن (تەدەد) ى
لاكىشەى ھەلبژىرە، بۆ نموونە
بەشەك لەو ئاسمانە ديارى بگە

لەشۋىنەك دانى كەنەك بىت
لەشۋىنە براو ەكە، بۆ ئەو ەى
بتوانى ئەو بەشەى لى ەربگىرە
كەقەرەبوو ەى بەشە شكاو ەكە
بكات.

دوای ئەو ە دەست لەسەر كلىلى
(ALT) دابگرەو لەو شۋىنە كلىك
بگە، دەبىنە شەو ەى نىشانەرەكە
دەگۆرەت بۆ كرۆس، بەمەش
توانەت بەشەك لەو شۋىنە كۆپى
بگەت كەكلىكەت لەسەر كەردە،
پاشان دەست لەسەر كلىلى (ALT)
ھەلبگرە .

۲- دەست بگە بەپاكىشەانى
ئامرازى مۆرى كۆپى كەرن
بەسەر شۋىنە براو ە بزر بوو ەكە
لەۋىنەكە.

۳- بەردەوامبە بەم شەو ەى
تاكو ەموو شۋىنە براو ەكە چاك
دەكەتەو ە . بەم جۆرە وىنەكى
پوخت و جوانت دەست دەكەو ەت
بەبى ئەو ەى ەست بەھىچ
گۆرانكارەك بگرى.

۲- ۋىنەى ژمارە (۵)

ۋىنەى ژمارە (۶)

ناوھەكە ديارە لەناو فايل بۆكسەكە.
۶- لەسەر وىنەكە . ئامرازى مۇرى
چىن بەسەر ئەو شۆينەدا بخشىنە
كەدەتەوئ بىگۆرى بۆ نمونە
دارەكانى سەرەوھى وىنەكە لەلاى
چەپ بگۆرە بەبەشىك لەئاسمانەكە.
بەم شۆوھىە تاكو ھەموو ئەو
شۆينە دەگۆرىت كە لەوینەكەدا
حەز بەگۆرىنى دەكەيت.

ۋىنەى ژمارە (۷)

ۋىنەى
ژمارە (۷)

زنجیره‌ی (1) بۆ فێربوونی بەرنامە‌ی ئەکسیس Microsoft Access 2003

ئامادەکردنی:
رێبوار نوری سعید

وتنه‌ی ژماره‌ 1

که له‌وانه‌یه‌ له‌یه‌ک فایل‌ی ئەکسیس
یان زیاتر کۆگه‌ بکریته‌.

ئیش پیکردنی ئەکسیس

وه‌ک رۆتینی ئیش کردنی
هه‌موو به‌رنامه‌کانی له‌ ویندۆز، بۆ
کردنه‌وه‌و ئیش پیکردنی به‌رنامه‌ی
ئەکسیس هه‌مان رینگا ئەگرینه‌ به‌ر
به‌م شیوه‌یه‌:

1- نیشانه‌ی ماوس بگوازه‌وه
بۆ سه‌ر دوگمه‌ی START ئینجا

وه‌ تایبه‌تمه‌نده‌ بۆ دروست کردنی
بنکه‌ی زانیاری بۆ کۆگه‌ کردن
و مامه‌له‌ کردن و به‌ریوه‌بردنی
داتا و دۆزینه‌وه‌ی داتای مه‌به‌ست
به‌خیرایی و ئاسانی هه‌روه‌ها
توانای پرۆگرام کردنی هه‌یه‌ به
زمانی VISUAL BASIC FOR
APPLICATIONS

بنکه‌ی زانیاری ئەکسیس له
جوۆری په‌یوه‌ندیداره‌، تیایدا داتا
له‌چه‌ند خسته‌کیک کۆگه‌ ده‌کریته‌

بۆ فێربوون و زیاتر ئاشنا
بوونی خوینه‌ری به‌رپز به‌ شیوه‌ی
زنجیره‌ باس له‌ چۆنه‌تی فێربوونی
ئەکسیس 2003 ده‌که‌ین به‌ تایبه‌تی
بۆ ئەوانه‌ی که‌ ئاره‌زووی فێربوونی
ئەم به‌رنامه‌یان هه‌یه‌.

پیشه‌کی:

مایکروسۆفت ئەکسیس بریتیه‌ له
به‌رنامه‌ هه‌ره‌ گرنگه‌کانی کۆمه‌له‌
پرۆگرامی MICROSOFT OFFICE

شریتی لیستەکان، ئینجا کۆماندی
EXIT هەلبژێرەو بە دوگمە ی لای
چەپ یەک کلیک بکە لەسەری.

(وینە ی ژمارە ۴-)

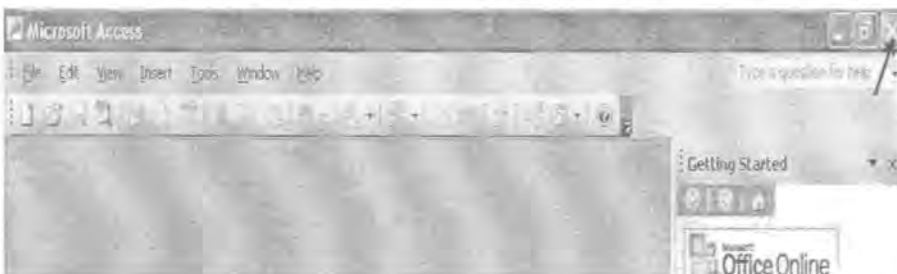
۳- یان لە جیات ی ئەو دوو
رینگایە ی سەرەو هەردوو دوگمە ی
ALT + F4 بە یەکەو هە دابگرە.

چوارچێوە ی بەرنامە ی ئەکسیس و پێکھاتە کە ی

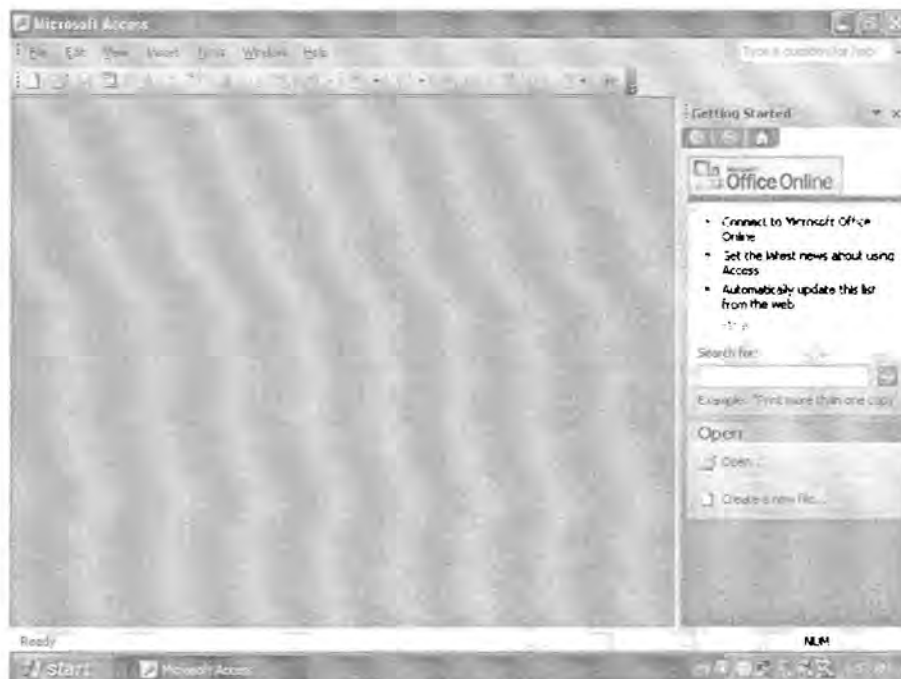
چوارچێوە ی ئەکسیس لەم
بەشە ی خوارەو پێک دێت.

۱- شریتی ناویشان TITLE BAR
کە لە شێوە ی شریتیکە ئەکەو ویتە
بەشی سەرەو هە ی چوارچێوە کە،
لە لای راستیەو هە دوگمە یەک بە
نیشانە ی بەرنامە ی ئەکسیس
هە یە کە بریتیکە لە لیستی کۆنترۆل
کردنی چوارچێوە کەو لە لای
چەپیشیەو هە سێ دوگمە ی بچووکی
MINIMIZE, MAXIMIZE, CLOSE
هە یە. ئەم شریتە ناوی بەرنامە کە
ناوی ئەو بێکە ی زانیاری کە کراو هە
پیشان دەدات.

۲- شریتی لیستەکان لە شێوە ی
شریتیکە ئەکەو ویتە ژێرەو هە ی شریتی
ناویشان، ناوی حەوت لیستی لە
خۆ دەگرێ ئەوانیش:

وینە ی ژمارە ۳

وینە ی ژمارە ۲

چوارچێوە ی ئەکسیس ئەکریتەو هە
و هەک لەم وینە یەدا دیارە.

(وینە ی ژمارە ۲-)

بۆ دەرچوون لە بەرنامە ی
ئەکسیس، ئەتوانی یەک لەم
رینگایە ی خوارەو هە بەکاربێنیت:

۱- نیشانە ی ماوس بگوازەرەو بۆ
سەر دوگمە ی X و بە دوگمە ی لای
چەپ یەک کلیک بکە لەسەری.

(وینە ی ژمارە ۳-)

۲- یان نیشانە ی ماوس
بگوازەرەو بۆ سەر لیستی FILE
و کلیک بکە لەسەری بۆ دەرکەوتن

کلیک بکە بە دوگمە ی لای چەپ
ئەو کاتە لیستی START ئەکریتەو هە.

۲- ئینجا نیشانە ی ماوس
بگوازەرەو بۆ سەر PROGRAMS
دیاری بکەو کە مێک نیشانە ی ماوس
رەبگرە لەسەری ئینجا لیستی
پرۆگرامەکان لە تەنیشتیەو هە پیشان
ئەدات.

۳- نیشانە ی ماوس بگوازەرەو هە
بۆ سەر MICROSOFT OFFICE
ئەو کاتە لیستی بەرنامەکانی ئوفیس
پیشان دەدات.

۴- نیشانە ی ماوس بگوازەرەو بۆ
سەر MICROSOFT ACCESS و
یەک کلیک بە دوگمە ی لای چەپ
بکە.

(وینە ی ژمارە ۱-)

دوای ئەو هە یەکسەر کۆمپیوتەر
دەست ئەکات بە ئیش پێکردنی
بەرنامە ی ئەکسیس وە تاکو

وه ئهم شریته دابه‌ش ئه‌کریت بۆ چه‌ند به‌شیک که لیسته‌کان تیایدا به‌پێ تایبه‌تمه‌ندیی له‌یه‌ک به‌شدا کۆمه‌ل ده‌بن.

6- به‌شی هه‌لگرنتی چوارچینه‌ی بنکه‌ی زانیاری کراوه‌ که ئه‌که‌ویته‌ نیوان شریتی زانیاری به‌رنامه‌و شریتی ئامرازه‌کان، که پینکه‌ته‌کانی چوارچینه‌ی بنکه‌ی زانیاری پیشان ده‌دات وه‌ بریتیه‌ له‌ به‌شه‌ هه‌ره‌ گرنگه‌که‌ی ئه‌کسیس.

پینکه‌ته‌ی بنکه‌ی زانیاری:

بنکه‌ی زانیاری ئه‌کسیس له‌ خسته، کویره‌ی، فۆرم، لاپه‌ره‌ی داتا، ماکرۆ، راپۆرت و مۆدیول پینک دیت، هه‌ریه‌که‌ له‌م به‌شانه‌ کارو‌فهرمانی تایبه‌تی خۆی هه‌یه‌و ته‌واوکهری به‌کترینه‌و هه‌موویان

وینه‌ی ژماره‌ 4

زانیاری یارمه‌تیدان له‌سه‌ر بابه‌تیک هه‌روه‌ها چه‌ند لیستیک بۆ کردنه‌وه‌ی بنکه‌ی زانیاری (فایله‌کان) که پینشووتر دروست کرابوون،

FILE, EDIT, VIEW, INSERT, (TOOLS, WINDOW, HELP).
(وینه‌ی ژماره‌ 5)

3- شریتی ئامرازه‌کان TOOLS BAR: چه‌ند دوگمه‌یه‌ک له‌خۆی ده‌گریت که هه‌ریه‌که‌یان بریتیه‌ له‌ لیستیک.

4- شریتی زانیاری به‌رنامه‌ STATUS BAR: له‌ شیوه‌ی شریتیکه‌ ئه‌که‌ویته‌ ژیره‌وه‌ی چوارچینه‌ی به‌رنامه‌ی ئه‌کسیس چه‌ند زانیاریه‌ک له‌سه‌ر ئه‌و فایله‌ی که کراوه‌یه‌ پیشان ده‌دات.

5- لاکیشی ده‌ستپینکردن GETTING STARTED PANE: که چه‌ند به‌ندو لیستیکی له‌سه‌ره‌ کردنه‌وه‌ی بنکه‌ی زانیاری نوێ و پرۆژه‌ی نوێ، گه‌ران به‌دوای

وینه‌ی ژماره‌ 5

سەرچاوهی داتا
به کارده هینن
هەر بۆیه
هه موویان به
شیوهیهکی
راسته و خۆ یان
ناراسته و خۆ
ئه به سترینه وه
به خشتهکه.

۱- کیوری
:QUERY

بریتیه لهو
تهنانهی که

به هۆیهوه

ئهتوانیت خشتهکان وهک
سەرچاوه بۆ وهگرتنی داتا
به کاربنیت بۆ پیشاندانی داتا
ههروهها جیبهجیکردنی گۆرینی
داتا و شیکارکردنی، ڕینگایه کیشه
بۆ جیبهجی کردنی چهند
ئه رکینکی وهک ههلبژاردنی داتا
پروسه کردنی چهند پروسه یکی
ژمیریای و ستاتیکی له سهر داتا،
وه یارمهتی دۆزینه وهی داتا ئه دات
به پینی ئه و حاله تهی CRITERIA
که بۆی دیاری دهکریت ئه مه جگه
له وهی که ڕینگایه کیشه بۆ زیاد
کردنی تۆماری نوێ، هه موارکردنی
تۆمارهکان و سپینه وهی تۆمار به
پینی پتویست. ههروهها ئه توانریت
وهک ئهلقهیه که به کاربنیت بۆ
ههلبژاردنی داتا و گه یاندنی به فورم
و راپۆرت بۆ مه بهستی پیاچوونه وه
یان چاپکردن.

وینهی ژماره 6

تر وه برگیریت، وه بهشی خشتهک
ئه کری له وانهیه له خشتهیه که یان
چهند خشتهیه که پینک بیت، وه
بۆی ههیه خشتهیه که به په یوهندی
به سترینه وه به خشتهیه کی تر.

له بنه رتهدا خشتهش له چهند
کیلگهیه که پینک دیت که هه رکیلگهیه که
ناو، جۆری داتا، فورماتی تایبته
به خۆی ده بیت. چهند کیلگهیه کیش
بهیه که و یه که ریز پینک دینن که
پینی دهوتریت تۆمار RECORD. وه
ههروهها به باش دهزانریت که هه
خشتهیه که یه که کیلی سهره تای
هه بیت PRIMARY KEY که داتا تیایدا
دووباره نایته وه هه تۆماریک
به هۆیه وه به ئاسانی ئه ناسریته وه
له کاتی مامه له کردندا.

تیبینی: هه موو به شهکانی تری
بنکهی زانیاری خشته وهک

بهیه که وه
بنکهی زانیاری
دروسست
ده که ن. جگه
له م به شانیه
سه ره وه
بنکهی زانیاری
ئه کسپس چهند
خاسیه تیکی
تری وهک
په یوهندی
نێوان
خشتهکان،
په واته تی بنکهی

زانیاری، هۆیهکانی وه گرتن و
ناردنی داتا IMPORT/EXPORT
DATA له خۆی دهگریت که
یارمهتی ئه دات له ئاسانکردن و به
توانا ترکردنی بنکهی زانیاری.

بۆ زیاتر ئاشنا بوونی فیرخواز
به به شهکانی بنکهی زانیاری، له
خواره وه به کورتی باسی هه ریه که
له به شهکان ده که یین:

(وینهی ژماره 6)

1- خشته TABLE:

خالی دهستپیکردنه له بنیاتنانی
بنکهی زانیاری ئه کسپس وه ئه و
شوینهیه که داتای تیادا کوگه
دهکریت ئه گهر داتا له ناو هه مان
بنکهی زانیاری بوو وه به هۆی
خشته که وه ئه تواند ریت به ڕینگاری
به ستنه وه LINK داتا له خشته کی
دهره کی یان له بنکهیه کی زانیاری

٢- فورم FORM: ڀڳاڻه ڪي
سهه رکيه ٻو ڪوگه ڪردني داتا
وپيشانداني داتا، ههروهه ٻه ڪارڊيٽ
ٻو زياد ڪردني توماره ڪان و
پياچوونه وهي داتا و راست ڪردنه وهو
هه موار ڪردني داتا و سڀينه وهي
تومار هڪان، نه توانر ٽيٽ راسته وڃو
داتا له خسته ڪه وهه رڳريٽ يان
له ڪوڀري ٻو نه مبهه ستهش
نه به ستر ٽيهه وهه به خسته ڪه يان
ڪوڀري.

۳- لاپه‌ره‌ی ئه‌كسیس
ACCESS PAGE فۆرمیكه به
شینوه‌ی لاپه‌ره‌ی
EXPLORER به‌کار دیت بۆ کۆگه
کردن و پیشاندان و مامه‌له‌ کردنی
داتای بنکه‌ی زانیاری ئه‌كسیس له
مالپه‌ری به‌رنامه‌ی INTERNET
EXPLORER ده‌وه، به هۆیه‌وه
ئه‌ركه‌کانی زیاد کردنی تۆماری نوی

و پرۆسه‌ی پیاچونه‌وه‌ی داتا و
هه‌موارکردنی و سرپینه‌وه‌ی
تۆمار ئه‌نجام بدریت.

٤- ماکرو MACRO:

به کارهینانی ماکرو له بهرنامه‌ی
ئەکسپێس وەک به کارهینانی
ماکرو‌ی بهرنامه‌کانی وەک
WORD و EXCEL نیه و
ناتوانریت تۆمار بکریت و
به زمانی VBA نه نووسراوه،
به‌لکو بریتییه له چه‌ند ئەرکیکی
ئاماده‌کراو که له بری چه‌ند
لێستیک له ناو لێسته‌کان و

چهند ئهركينكى تاييەت لەسەر داتا و دروست بکړیت به پښې مه به ست له
فۆرمه کان به کار دیت یو له خووه راپورته که.

جیبہ جی کردنی پرؤسہ یہ کہ لہ کاتی
 رووداویکی دیاریکراودا، بو ئم
 مہ بہ سستہ ش ماکرو ئہ بہ ستریتہ وہ
 بہ کؤنترؤلہ کانی ناو فؤرم
 وہ کہ BUTTON یان TEXT BOX
 یان COMBO BOX.. ہی تر، بہ
 روودانی رووداویکی دیاریکراوی
 ۶- مۆدیول MODULE: بریتہ
 لہ پیتاسہی چہند پرؤسہ یہ کہ و
 فہرمانیک کہ بہ زمانی VISUAL
 BASIC نووسراوہ تہ وہ کہ لہ سہر
 بہ شیک یان کؤنترؤلک کاردہ کات،
 لہ کاتی بانگ کردنی جیبہ جی
 دہ کرت.

EVENT وهڪ (کلیکی ماوس له سهر له بهرنامه ی ته کسیتس دوو جور دوگمه هڪ) ماکرژکه دهست ته کا مودبول هه به:

به ئېشكردن. STANDARD MODULE - ۱: ئۇو

5- راپۆرت REPORT: جۆره مۆديوله كه ئەرکهکانی بهکاردیت بۆ چاپ کردنی راپۆرت SUB و فهرمانهکانی FUNCTION ئهتوانریت له پرۆسهکانی تر له ههموو بهشهکانی بنکهی زانیاری بهکار بیت.

راپورٹ لہ سہر داتای خستہ یہک (وینہی ژمارہ - ۷)

:CLASS MODULE -2

ئەو جۆرەيە كە ئەتوانریت
پیتاسەي دروست كردنى
تەنى نوئى (NEW OBJECT)
تیدا بىت و ئەو كردارانەي
كە لە ناوی پیتاسە دەكریت
دەبن بە PROPERTIES
AND METHODS. ئەم
جۆرە ئەكرى بەتەنیا
بنووسرى يان لە گەل فۆرم
يان لە گەل راپۆرتى بى ئەو
كاتە لە گەل ئەو فۆرمە يان
راپۆرتە كاردەكات،

و ننه، ژماره ۷

زنجیره‌ی (۱) بۆ فیربوهنی به نامه‌ی fix-it utilities کرداری خاوین کردنه‌وه‌ی کۆمپیوته‌ر

باوکی ناشنا

به نامه‌یه‌کی زیره‌که‌و زیاتر له ۲۰ کرداری کۆمپیوته‌ری به ئه‌نجام ده‌گه‌ینیت که له هه‌مویان گرنگتر گه‌رانه به دوا‌ی کیشه‌کان و چاره‌سه‌رکردنیان خاوین کردنه‌وه‌و زانیی PC کۆمپیوته‌رو گه‌ران به‌دوا‌ی قایرۆس و پاراستنی . له‌م زنجیره‌یه‌دا ته‌نها باسی کرداری پاک کردنه‌وه‌ی کۆمپیوته‌ر ده‌که‌ین له پینگای به‌نامه‌ی FIX-IT UTILITIES . له زنجیره‌ی داهاتوش باس له کرداره گرنگه‌کانی تر ده‌که‌ین .

دوا‌ی دابه‌زاندنی به‌نامه‌ی FIX-IT UTILITIES که له‌ناو کۆمه‌له به‌نامه‌ی عیملاق‌ی (۹) دا هه‌یه ئینجا ده‌ست ده‌که‌ین به‌کردنه‌وه‌ی به‌نامه‌که‌ له‌ فهرمانی ده‌ست پیکردن (START) کلیک ده‌که‌ین و ده‌چینه سه‌ر هه‌لبژاردی به‌نامه‌کان و

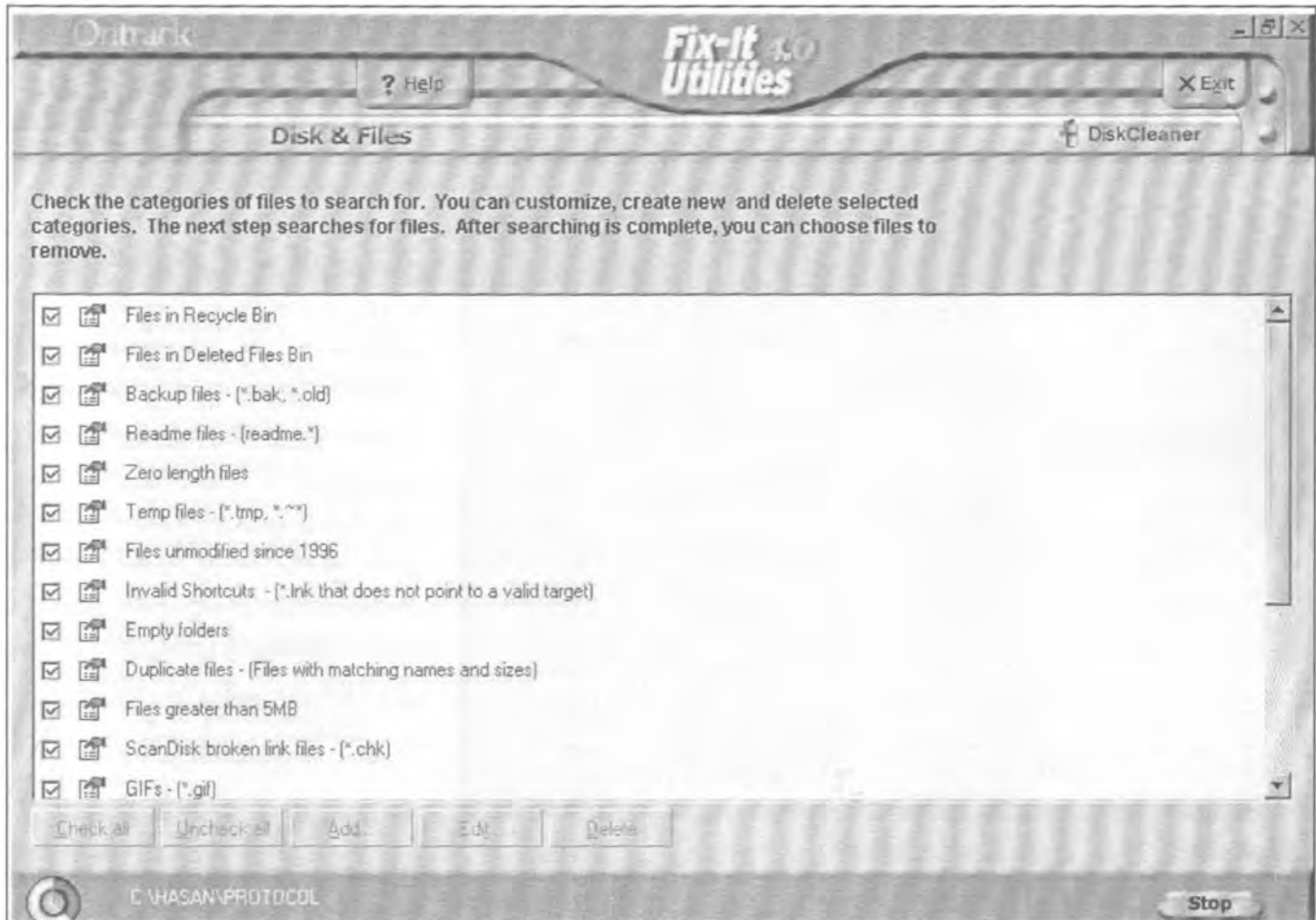
وینه‌ی ژماره (۱)

چاوه‌ڕێ ده‌که‌ین تا به‌نامه‌که ده‌یت‌ه‌وه ب‌روانه وینه‌ی ژماره (۲) له پاشان ئه‌و به‌شه له هارد ده‌ست نیشان ده‌که‌ین که ده‌مانه‌وی کاری خاوینکردنه‌وه‌ی بۆ ئه‌نجام ده‌هین له پاشان کلیک له‌سه‌ر NEXT ده‌که‌ین وه‌ک له‌وینه‌ی (۲) دا پوونکراوه‌ته‌وه ئینجا ده‌چینه هه‌نگاوی دوا‌ی ئه‌و ب‌روانه وینه‌ی ژماره (۳) له‌م هه‌نگاوه جۆری ئه‌و فایلانه ده‌ست نیشان ده‌که‌ین که له کاتی کرداره‌که به‌س‌رینه‌وه بۆ زیاتر پوونکردنه‌وه ب‌روانه وینه‌ی (۳) پاشان کلیک له‌سه‌ر NEXT ده‌که‌ین ئینجا چاوه‌ڕێ ده‌که‌ین تا ته‌واوی کۆمپیوته‌ر ده‌گه‌ریت له‌و فایلانه‌ی که ده‌ست‌نیشانمان کردون ب‌روانه وینه‌ی ژماره (۴) دوا‌ی ده‌ست

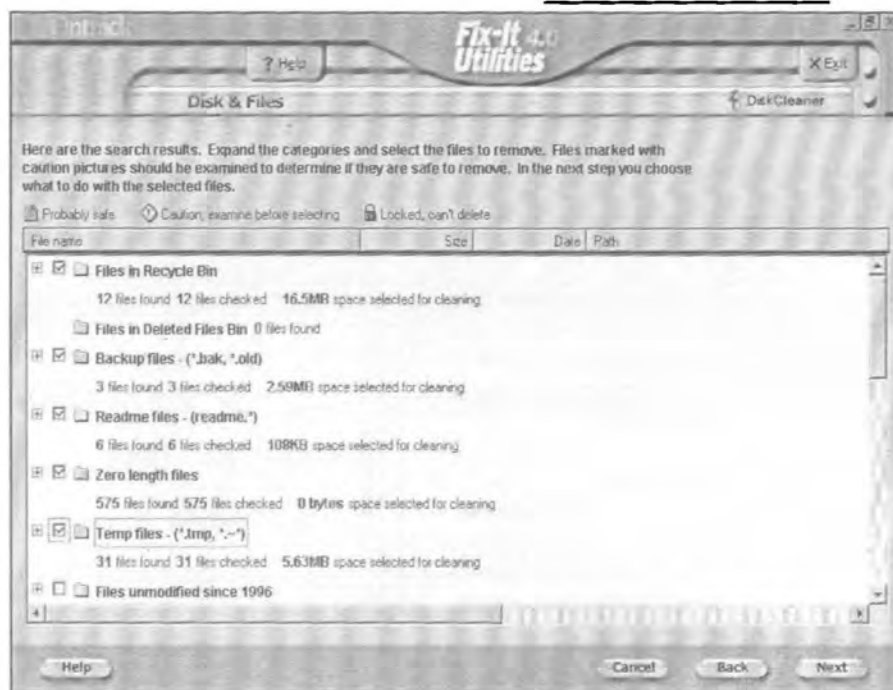
(PROGRAMS) له‌وی ده‌چینه سه‌ر به‌شی به‌نامه‌که UTILITIES که لیستیکی له‌گه‌له دوا‌ی کلیک له‌سه‌ر DISK CLEANER ده‌که‌ین ب‌روانه وینه‌ی ژماره (۱)، ئینجا

وینه‌ی ژماره (۲)

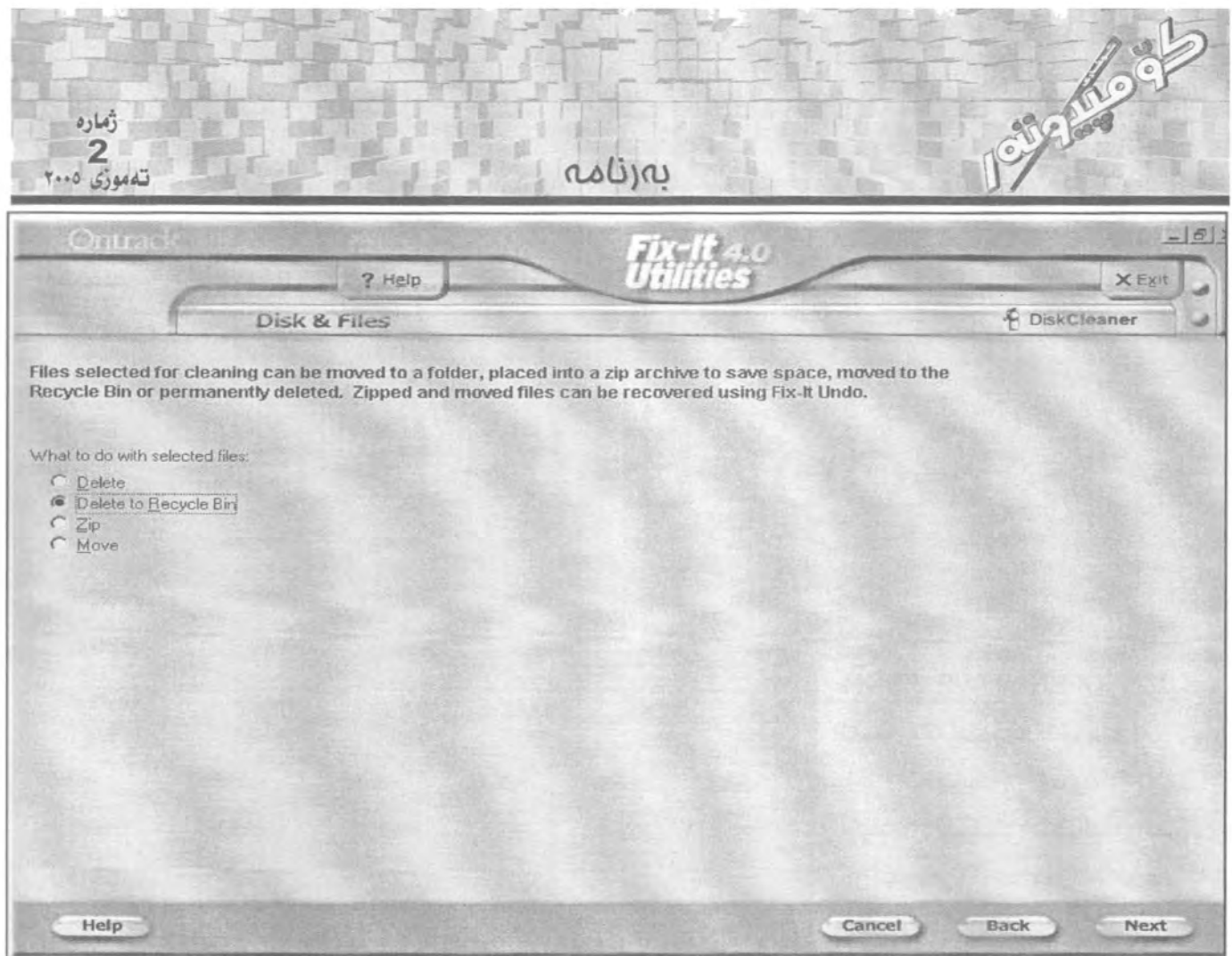
ویندی ژماره (۳)

ویندی ژماره (۴)

نیشانی نه و فایلانه دهکین که مه به ستمانه بیانسرینه و بو کومپیوتره هیچ سودیکیان نه پاشان کلیک له سهر NEXT دهکین له ههنگای دوايیدا چاره نویسی فایلهاکان دیاری دهکین که راسته وخو بیانسرینه و یان به شیوهی کاتی، بروانه وینهی ژماره (۵) پاشان کلیک له سهر NEXT دهکین ئینجا به کوتایی هاتی ئه م کرداره راپورتیکمان دهربارهی ئه م کرداره پیده دات بروانه وینهی ژماره (۶) و دهه توانین ئه م راپورته لای خومان بپاریزین ئه ویش به کلیک کردن له سهر SAVE وهک له وینهی (۶) دیاره.

ویندی ژماره (۵)

ویندی ژماره (۶)

به‌رنامه‌ی Cool Edit Pro

ناماده‌کردنی: کاوه سلیمان

OPEN WAVE FROM .. کلیک
له‌سهر بکه‌یت به‌م شیوه‌یه
بروانه وینه‌ی ژماره (۲)
پاشان لیستی نیشاندانی هاردی
کومپیوت‌ره‌که‌ت دهرده‌که‌ویت به‌م
شیوه‌یه:

بروانه وینه‌ی ژماره (۳)
ئینجا ئه‌و ده‌نگه‌ی که‌وا ده‌ته‌وئ
کاری له‌سهر بکه‌یت له‌وشوینه‌ی
داتناوه ده‌یکه‌یت‌وه به‌ کلیک کردن
له‌سهر OPEN ئینجا فایل‌ی ده‌نگه‌که
ده‌گوازریت‌وه بؤناو به‌رنامه‌که.

بروانه وینه‌ی ژماره (۴)

وینه‌ی ژماره ۱

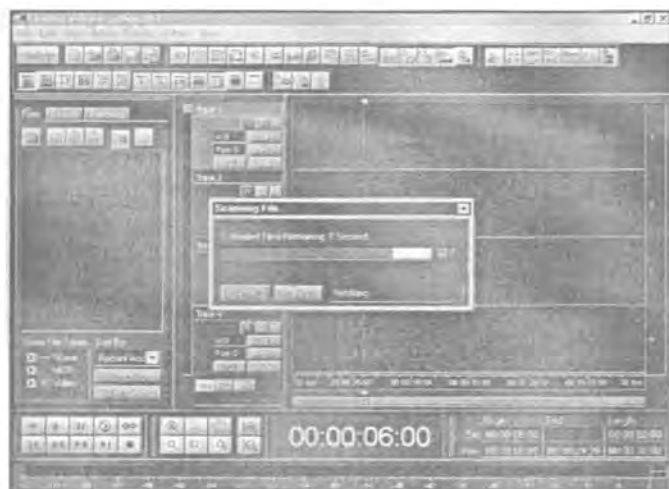
وینه‌ی ژماره ۲

یه‌کیکه له‌و به‌رنامه به‌رزانه‌ی
که‌ستودیوکانی جیهان به‌گشتی ئه‌م
به‌رنامه‌یه به‌کارده‌هینن سوودی
لێوه‌رده‌گرن بۆکاری تو‌مارکردن و
ده‌ستکاری کردنی ده‌نگ و گۆرپینی
ده‌نگ به‌هه‌موو شیوه‌یه‌ک.

بروانه وینه‌ی ژماره (۱)

به‌کاره‌یتانی

۱- پاش کردنه‌وه‌ی به‌رنامه‌که
ده‌توانی له‌ریگه‌ی FILE له‌وه‌ بچیته

ویندهی ژماره ۴

ویندهی ژماره ۳

۲- ههروهه دهتوانی بهرنامهی COOL EDIT PRO بهکاربهینی بو
تومارکردنی دهنگ لهلای چهپ
لهسهرهوه کلیک لهسهرهرفی
(R) دهکیت و پاشان لهلای چهپ
لهخوارهوه کلیک لهسهر هیمای
سور وانا RECORD دهکیت بهم
شیوهیه:
بروانه ویندهی ژماره (۵)
پاش تهواو بوونی کاری پیویست
کلیک لهسهر STOP دهکیت ئینجا
لهپگیای FILE دهچپته SAVE
MIXDOWN AS.. بو خزن کرنی
ئهو ئیشهی کردووته پاش کلیک
کردن لهسهری ئهم لیسته دهکهوینته
بهرچاو بهم شیوهیه:
بروانه ویندهی ژماره (۶)
ئینجا بهکلیک له بهشهکانی هاردی
کومپیوتهر دهکته ههله بژیریت
و بهناویک یاخوود بهژمارهیهک
خزنی دهکیت.
بهکارهیتانی بهرنامهی COOL
EDIT PRO بۆدهستکاری کردنی
دهنگ.
۱- لادانی ههوا لهسهر دهنگ
ئهو بهشهیان زور گرنگه بهتایبته
لهلایهن ئیمه له بهرئهوهی زوربهی
ئهو گۆرانیانهی یان ئه و ووتارانهی
که کۆن تومار کراوون پوون نیه
یاخود ههوا یان زوره بۆدهست
کاری کردنی ئهمهش وانا لادانی
ههوا لهسهر دهنگ ئه و شویندهی
پیویسته بهماوس دیاری دهکیت

ویندهی ژماره ۶

ویندهی ژماره ۵

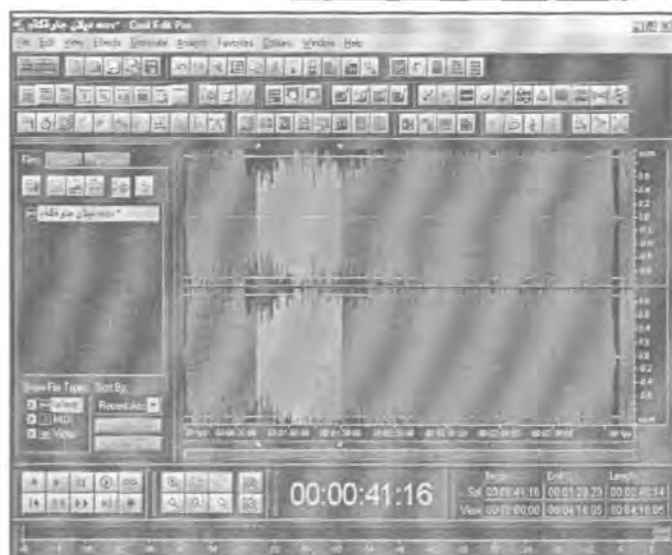

به م شینوهیه: دهکیت به م شینوهیه: بهینیت بؤ خوشکردنی دهنگه که .
بروانه وینهی ژماره (۷) بروانه وینهی ژماره (۹) نه مهش له گهل چۆن ریکلام خستنه
پاشان له لای چهپ له سهروهه ههروهه ها ئه گهر هاتوو (HI) یه هه لېژارد ههوا به ته وای نامینیت
کلیک له سهر EFFECTS دهکیت و له سهر دهنگه که به لام دهنگه که بهرنامهیه زۆربهی ئه و کردارانهی
ئه م لیسته ده بیتوه ئینجا NOISE REDUCTION هه لده بژیریت زۆر تهپ ده بیت ئه و کاته ده بیت
و پاشان HISS REDUCTION هه لده بژیریت ئه م لیسته دهکیت و دهکیت به کار
هه لده بژیریت ئه م لیسته دهکیت و دهکیت به کار

وینهی ژماره ۷

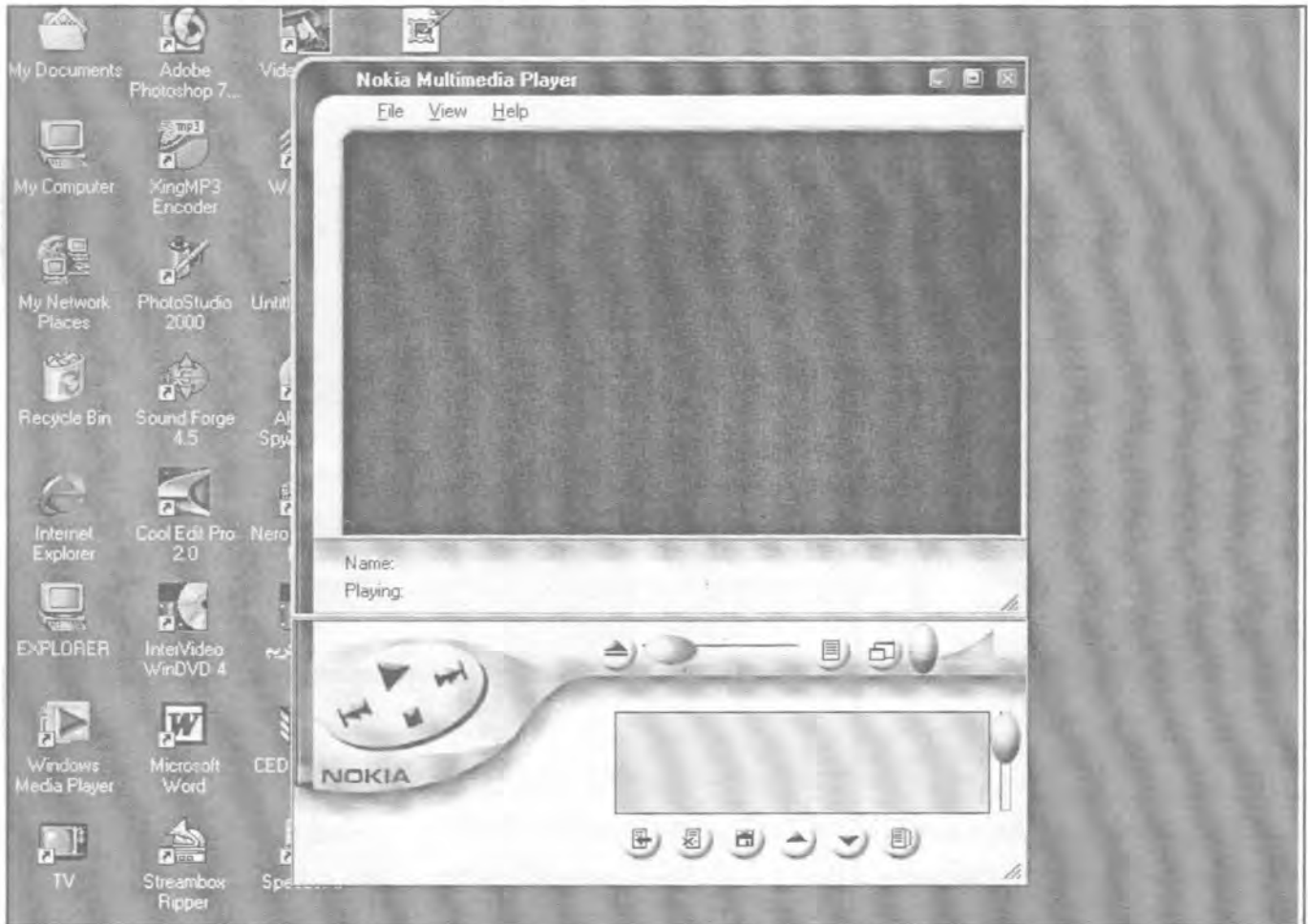
بروانه وینهی ژماره (۸) له م لیسته دا له خواره وه سی
هه لېژاردنت پی نیشان ده دات (HI) واتا لادانی دهنگ به شینوهیه کی بهرز
به ته وای (MED) واتا لادانی دهنگ به شینوهیه کی مام ناوه ندی (LOW)
واتا لادانی دهنگ به شینوهیه کی نزم ده توانیت هه ر له م لیسته
PREVIEW به کار بهینیت بؤ ئه وهی بزانیته دهنگه که چۆن ده گوریت
پاشان کامه یانت به دل بوو هه لی ده بژیریت ئینجا کلیک له سهر OK

وینهی ژماره ۹

وینهی ژماره ۸

بەرنامەى Nokia Multimedia Player

ئەم بەرنامەيە تواناي بچووك كوردنەوہى كليپى فيديو و گورانى دەنگ و گورانى وينە ھەيە بەشيۋەيەكى زور بچووك بەشيۋەيە پينچ جار لەخۆى بچووكتر ئەمەش سوودى لينوۋدەگيرى گورانى دەنگ و رەنگ بۆسەر مۇبايل و بۆسەر كۆمپيوتەر وانا دەتوانى ژمارەيەكى زور لەو كليپانە بخەيتە سەر مۇبايل يان كۆمپيوتەر، شوينيش زور داگير ناكات.

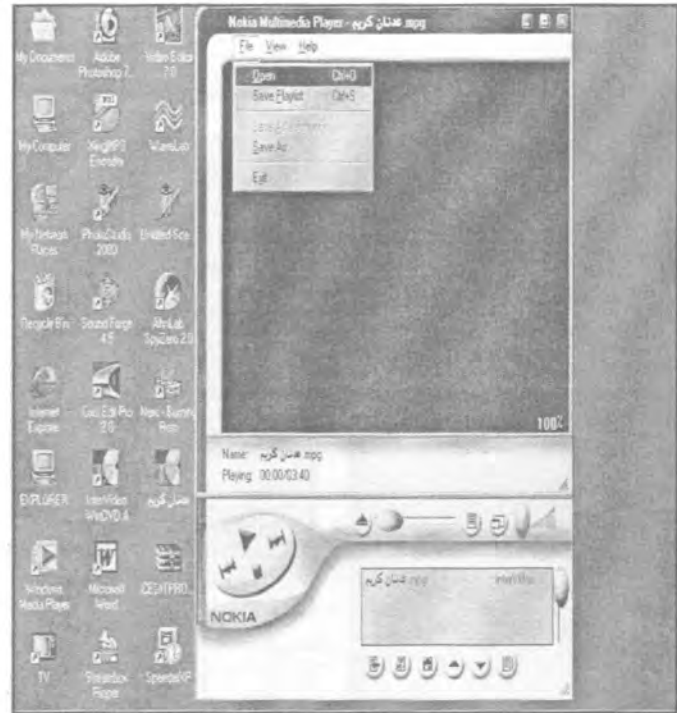
بەكارھيتانى

۱- بەرنامەكە دەكەيتەوہ پاشان لەپىگەى FILE دەچيتە OPEN بەم شيۋەيە:
بروانە وينەى ژمارە (۲)
۲- پاش ئەوہى كليك لەسەر OPEN دەكەيت ئەم ليستە دەكەويتە بەرچاو:
بروانە وينەى ژمارە (۳)
ئەم پارچە فيديۋيەى پتيويستە لەكام بەشى ھاردى كۆمپيوتەرەكەت دەكەيتەوہ پاشان

دایە ھەلى دەبژيرى كليكى لەسەر دەكەيت ئينجا كليك لەسەر OPEN دەكەيت بەم شيۋەيە پارچە فيديو كە يان كليپەكە دەچيتە ناو بەرنامەكە ۳- بۆئەوہى ئەم پارچە فيديۋيەى كە پتيويستە دەتەوئ قەبارەى زور بچووك بكەيتەوہ بەشيۋەيەك كەلەسەر جىھازى مۇبايلەكەت يان كۆمپيوتەرەكەت ژمارەيان زۆربيت و قەبارەشيان كەم بيت دەچيت FILE دەكەيتەوہ پاشان

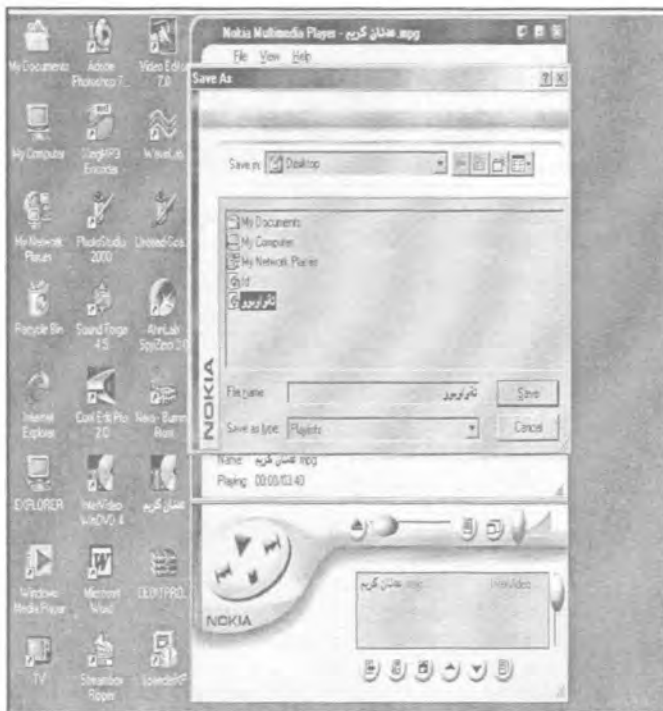
وینه‌ی ژماره ۳

وینه‌ی ژماره ۲

ژماره‌یه‌کی بۆده‌نووسیت و پاشان ئه‌م کلیپه بچووک ده‌بیته‌وه به‌شیک له‌هاردی کۆمپیوته‌ره‌که‌ت هه‌لده‌بژیریت و ئینجا کلیک له‌سه‌ر به‌قاره‌یه‌کی پینج جار له‌خوی بچووکتر.

SAVE ده‌که‌یت به‌م شینوه‌یه بڕوانه وینه‌ی ژماره (۴) بڕوانه وینه‌ی ژماره (۵) له‌بۆشایی ژیره‌وه ناویکی یاخود

وینه‌ی ژماره ۵

وینه‌ی ژماره ۴

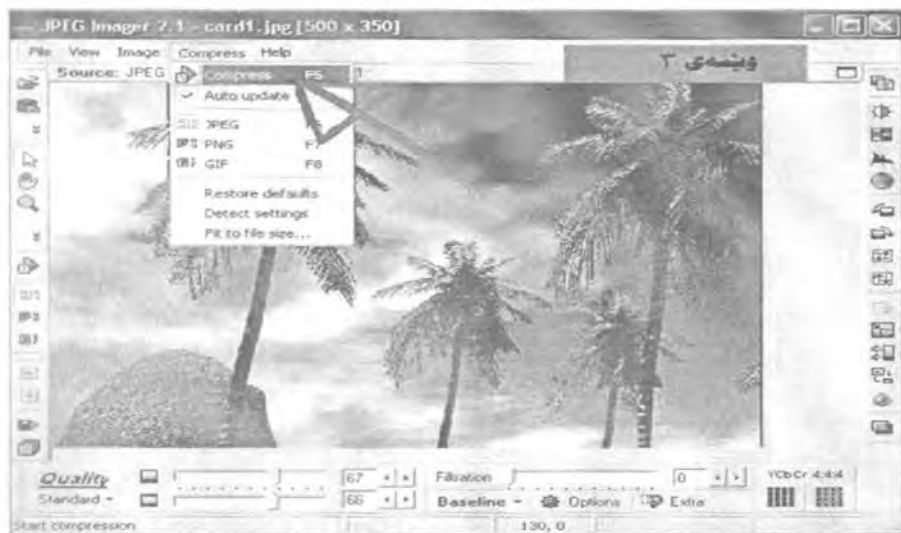

وینه‌ی ژماره (۱)

وینه‌ی ژماره (۲)

وینه‌ی ژماره (۳)

چون قه‌باره‌ی وینه‌ی بچووک ده‌که‌پته‌وه ؟

ناماده‌کردنی: قه‌ار بلباس
QAHARBLBAS@YAHOO.COM

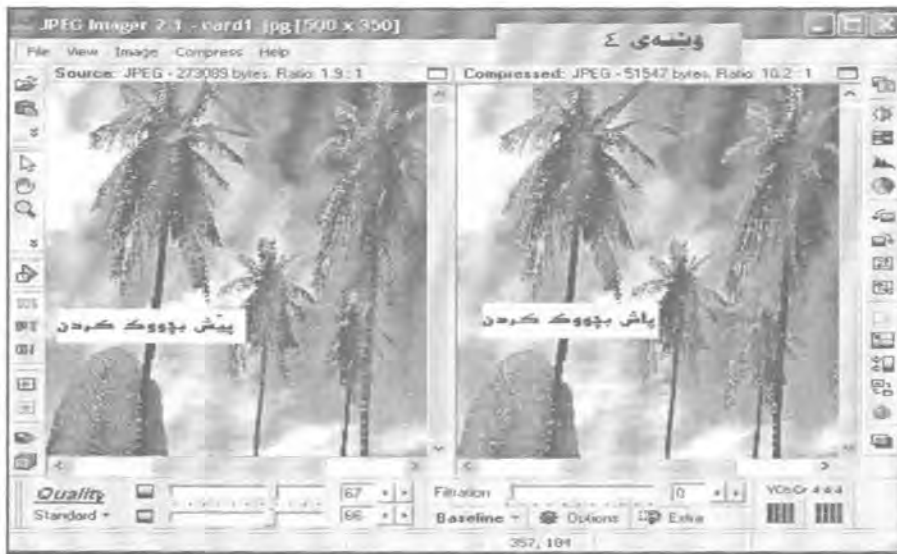
زۆرجار ده‌مانه‌وێت وینه‌یه‌ک به‌ئین بۆ ناو سایته‌که‌مان، یان وینه‌یه‌کی جوان له کۆمپیوتەر بۆ خۆمان داده‌پێژین ده‌بینین قه‌باره‌ی وینه‌که زۆر گه‌وره‌تره له‌وه‌ی که ئێمه مه‌به‌ستمانه. بۆیه له هه‌ندی حالت دو‌چاری گرفتارمان ده‌کات به تایبته بۆ ئه‌وانه‌ی دیزاینی سایت ده‌که‌ن چونکه چه‌ند قه‌باره‌ی وینه بچووکتر بیت ئه‌وا کردنه‌وه‌ی سایت خیراترو ئاسانتر ده‌بیت.

بۆ نمونه ئێمه وینه‌یه‌ک له‌به‌رنامه‌ی MICROSOFTOFFICE PICTURE MANAGER ده‌بینین قه‌باره‌که‌ی گه‌وره‌یه وه‌کو ئه‌م وینه‌یه‌ی ژماره (۱):

جابۆیه پێویسته چاره‌یه‌ک بۆ ئه‌مه بدۆزینته‌وه، ئه‌م وانه‌یه‌ش چاره‌ی کێشه‌که ده‌کات زۆر به ئاسانی:

سه‌رته‌ا ده‌بیت به‌رنامه‌ی (JPEG IMAGER 2.1) له‌سه‌ر کۆمپیوته‌ره‌که‌ت دابه‌زینیت چونکه ئێمه له‌پێگه‌ی ئه‌و به‌رنامه‌یه کاره‌که ئه‌نجام ده‌ده‌ین .

له هه‌نگاوی یه‌که‌مه‌دا به‌رنامه‌که ده‌که‌ینه‌وه و کلیک له‌سه‌ر نیشانه‌ی OPEN ده‌که‌ین، وه‌ک له وینه‌ی (۲) دیاره.

وینه‌ی ژماره (۴)

وینه‌ی ژماره (۵)

وینه‌ی ژماره (۶)

پاشان په‌نجه‌ره‌یه‌کمان بۆده‌بیته‌وه
تیایدا ئه‌و شوینه دیاری ده‌که‌ین
که وینه‌که‌مانی تیدایه و ده‌بل کلیک
له‌سه‌ر وینه‌ی مه‌به‌ست ده‌که‌ین
تا بیته ناو به‌رنامه‌که، پاشان له
شریتی لیسته‌کانی به‌رنامه‌که کلیک
له‌سه‌ر COMPRESS ده‌که‌ین و
لیستی‌کمان بۆ ده‌بیته‌وه له‌ویش هر
کلیک له‌سه‌ر به‌شی COMPRESS
ده‌که‌ین . سه‌یری وینه‌ی ژماره (۳)
بکه:

دوای ئه‌م هه‌نگاوه ده‌بینین
به‌رنامه‌که بۆته دوو به‌ش، به‌شی
لای چه‌پ وینه‌که‌ی تیدایه به
قه‌باره‌ی پیشووی (واته به‌قه‌باره‌ی
گه‌وره)، وه به‌شی لای راست
وینه‌که‌ی تیدا نیشان‌دراوه به‌لام به
قه‌باره‌ی نوێکه‌ی (واته دوای بچووک
بوونه‌وه‌ی قه‌باره‌که‌ی) . ده‌توانی
له وینه‌ی ژماره (۴) تیبینی ئه‌و
گۆرانه بکه‌یت که به‌سه‌ر قه‌باره‌ی
وینه‌که‌دا هاتووه (سه‌یری هه‌ردوو
نیشان‌ه‌که بکه له‌سه‌ر وینه‌کان) .
ئێستا له‌کاره‌که‌مان بووینه‌وه،
به‌لام هه‌یشتا وینه‌که‌مان سه‌یف
(SAVE) نه‌کردووه، بۆ ئه‌م
مه‌به‌سته‌ش له‌شریتی لیسته‌کانی
به‌رنامه‌که کلیک له‌سه‌ر FILE
ده‌که‌ین و له‌ناو به‌شه‌کانی ئه‌م
لیسته‌دا SAVE AS کلیک ده‌که‌ین
و به‌ناویکی نوێ وینه‌که‌مان سه‌یف
ده‌که‌ین .

سه‌یری وینه‌ی ژماره (۵) بکه:
ئێستا ئه‌گه‌ر ئه‌م وینه‌یه وه‌کو
جاری یه‌که‌م به‌به‌رنامه‌ی
MICROSOFT OFFICE
PICTURE MANAGER بکه‌ینه‌وه
ده‌بینین که قه‌باره‌که‌ی زۆر بچووک
بۆته‌وه .

سه‌یری وینه‌ی ژماره (۶) بکه:

MULTIMEDIA BUILDER (۱) پرشیرینی به‌نامی

سهرتا پیم باشه که له یه‌کهم زنجیری نهم به‌نامه‌یه‌دا باسیکی کاره‌کان و سووده‌کانی نهم به‌نامه‌یه‌تان بۆ پیناسه بکه‌م و هه‌روه‌ها تاییه‌تمه‌ندیه‌کان و پیکهاته‌ی رووبه‌ر و لیسته‌کانی به‌نامه‌که وچه‌ندین شتی تر که له ناوه‌رۆکی به‌نامه‌که‌دا هه‌ن .

به‌نامه‌ی MULTIMEDIA BUILDER به‌نامه‌یه‌که بۆ درووست کردنی AUTORUN نۆتۆ رهن به‌کار دیت و اتا ده‌توانن به هۆی نهم به‌نامه‌یه‌وه کردنه‌وه‌یه‌کی راسته‌وخۆ بۆ کۆمه‌له به‌نامه‌یه‌ک درووست بکه‌ن که پیتی ده‌گوتری AUTORUN نۆتۆ رهن و دواتر نه‌و کۆمه‌له به‌نامه‌یه به‌خه‌نه سه‌ر سیدییه‌کی به‌تال بۆ نه‌وه‌ی له کاتی دانانی سیدییه‌که له سه‌ر نامیری کۆمپیوته‌ره‌که راسته‌وخۆ سیدییه‌که بکه‌وتنه کار کردن و نه‌و کۆمه‌له به‌نامه‌یه‌ی که له ناو سیدییه‌که‌دا دانراون به شیوه‌یه‌کی جوان و شایسته به‌نامه‌کانتان نیشان بدات یان پیناسه‌ی به‌نامه‌کانتان له گۆشه‌یه‌کی AUTORUN نۆتۆ رهنه‌که نیشان بدات نجا بۆ نه‌و مه‌به‌سته ده‌توانن نهم به‌نامه‌یه به‌م شیوه‌یه به‌کار بینن تا بتوانن ئه‌رشیفیکی جوان بۆ خۆتان له مائه‌وه یان له نووسینگه یان له هه‌ر جیگایه‌ی پیت ناماده بکه‌ن .

ناماده‌کردنی: باوکی ئالا

رووبه‌ری به‌نامه‌ی

۳- کردنه‌وه‌ی به‌شیکی پاریزراو
۴- پاراستن - حفظ - کردنی کاره‌کان.

۵- له‌به‌ر گرته‌وه‌ی به‌شیکی دیاری کراو

۶- دانانی به‌شه له‌به‌رگیراوه‌که.

۷- دانانی وینه‌یه‌کی له‌به‌رگیراوه.

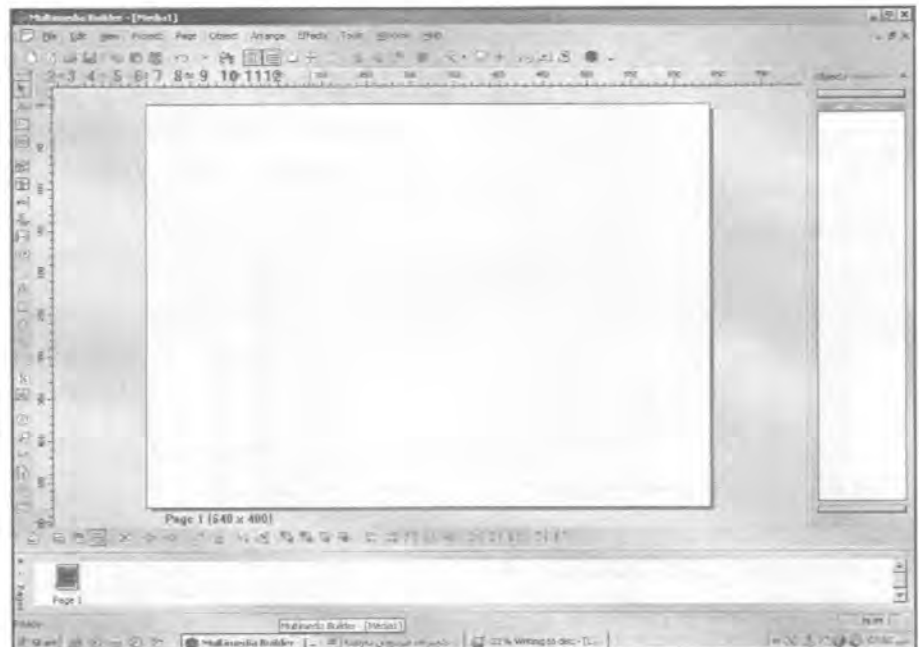
۸- که‌پانه‌وه بۆ هه‌نگاوی پیشوو.

۹- دووباره لابردنه‌وه‌ی هه‌نگاوی پیشوو.

۱۰- ده‌رخستنی تاییه‌تمه‌ندیه‌کانی په‌ره‌که.

۱۱- نیشاندانی شریتی په‌ره‌کان له پیره‌وه‌ی رووبه‌ری به‌نامه‌که.

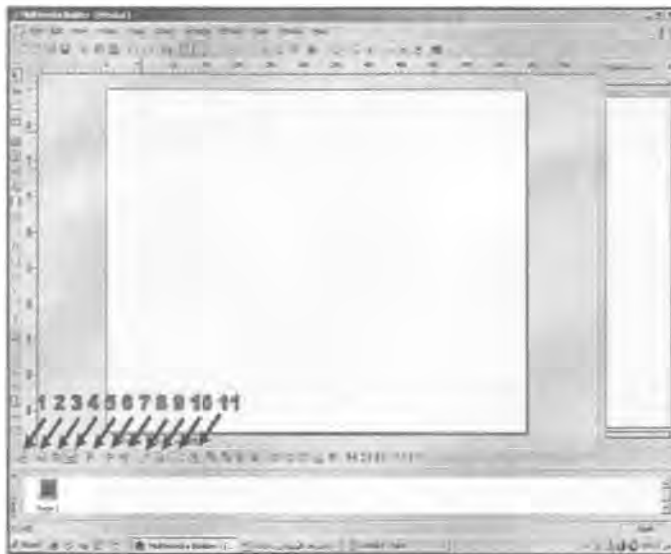
۱۲- نیشاندانی شریتی به‌شه به‌کارهاتووه‌کان.

پیناسه‌ی به‌شه‌کانی شریتی MAIN وینه‌ی ۱

۱- هیتانی په‌پیکی نوێ بۆ ناو
۲- هیتانی نمونه‌یه‌کی ناماده
کراو له لایه‌ن ستافی به‌نامه‌که‌وه
به‌نامه‌که.

وینه 3

وینه 2

پێناسە

شریتی بەشەکانی Tools وینه 2

- 1- دیاری کردن له ناو پەرەکه.
- 2- دانانی تیکست به کیبۆرد له ناو پەرەکه.
- 3- دانانی پەرەگرافیکی نووسین له ناو پەرەکه.
- 4- دانانی دوگمە ی نووسین له ناو پەرەکان.
- 5- دانانی وینه له ناو پەرەکان.
- 6- دانانی دوگمە ی وینه له ناو پەرەکان.
- 7- دانانی چوار گۆشە ی نووسین له ناو پەرەکان.
- 8- دانانی وینه یەکی جولۆ له ناو پەرەکان.
- 9- دانانی پارچە فیدیۆیهک له ناو پەرەکان.
- 10- دانانی وینه یەک که توانای جولاندنەوێ هەیه به هۆی ماوسەکه وه.
- 11- دانانی چەند وینه یەک که به شیوه ی دوا به دوا یی که دهگۆڕین.
- 12- دانانی شیوه ی رەنگاو

رەنگی جولۆ له ناو بەشەکانی یان له ناو پەرەکان.

13- دانانی چوار گۆشە یەکی بەستنه وه ی پە یوهندی.

14- دانانی بازنه یەکی بەستنه وه ی پە یوهندی.

15- دانانی خەتیکی راست یان لار له ناو بەشەکان یان له ناو پەرەکان.

16- دانانی چوار گۆشە ی نادیار له سەر نووسین یان وینه ی بەستنه وه ی پە یوهندی.

17- دانانی گۆرانیکی دیاری کراو له ناو بەشیک یان له ناو پەرک

18- دانانی دوگمە یەکی ئاماده کراو.

19- دانانی فایلای جۆری HTML له ناو پەرەکان.

20- دانانی فایلای جۆری EXE له ناو پەرەکان.

21- دانانی پارچە فیدیۆیهک له جۆری AVI له ناو پەرەکان.

22- دانانی فایلای جۆری فلاش

یان SWF له ناو پەرەکان.
23- دانانی ئیکۆلایزری دهنگی له ناو پەرەکان.

24- دانانی لیستیک بۆ بەشەکانی ناو پەرەکه.

پێناسە

شریتی بەشەکانی Tools وینه 3

1- زیاد کردنی پەرکی تر بۆ AUTORUN.

2- چوونه سەر پەری سەرەکی له ناو رۆوبەری بەرنامەکه.

3- چوونه سەر لایەری سەرەکی بهرنامەکه.

4- بینینی بەشەکان له ناو رۆوبەری سەرەکی بهرنامەکه.

5- سڕینه وه ی پەرک له ناو رۆوبەرەکه.

6- چوونه سەر پەری پیشوو.

7- چوونه سەر پەری داهاوو.

8- ئەنجام دانی گۆرانیکاری له سەر پەرەکان و له بەر گرته وه ی پەرەکان.

9- تاییه تەندیهکانی پەرەکان.

10- بینینی زانیاریهکانی دەرخته ی پەرەکان.

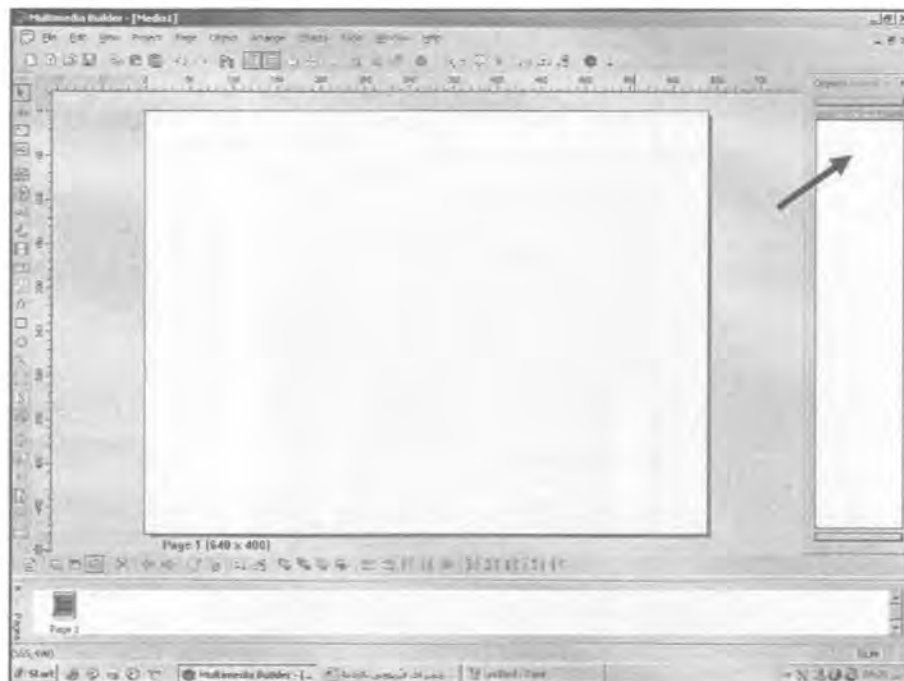
11- بینینی دەرخته ی کارهکان.

دروست کردنی AUTORUN لیره وه دهست پئ بکه‌ین وه‌کوو دانانی وینه و دانانی نووسین و دانانی به‌ستنه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی و دانانی جوله له نیوان په‌ره‌کان هه‌موو ئه‌م کارانه و چه‌ندین کاری تریش له ریگای ئه‌م به‌شه‌وه ده‌کریت که به به‌شی سه‌ره‌کی ناسراو ئیمه له زنجیره‌کانی تری به‌نامه‌که نمونه‌ی پیویستتان بو ئاماده ده‌که‌ین.

پیناسه‌ی شریتی په‌ره‌کان

وینه‌ی (۶)

کاری ئه‌م شریته نیشاندانی هه‌موو ئه‌و په‌پانه‌یه که ئیوه کاریان له‌سه‌ر ده‌که‌ن و له ریگای ئه‌م شریته‌وه ده‌توانن په‌ره‌کان ریک بخه‌ن یان تاییه‌تمه‌ندی‌ه‌کانی په‌ره‌کان ببینن یان په‌ریک پیش په‌ریکی تر بخه‌ن یان هه‌ندیک کاری تر که ئیمه له به‌شه‌کانی زنجیره‌که‌ماندا به ته‌واوی باسیان ده‌که‌ین.

وینه‌ی ۴

پیناسه‌ی شریتی نیشاندانی به‌شه

به‌کاره‌اتووکان وینه‌ی (۴)

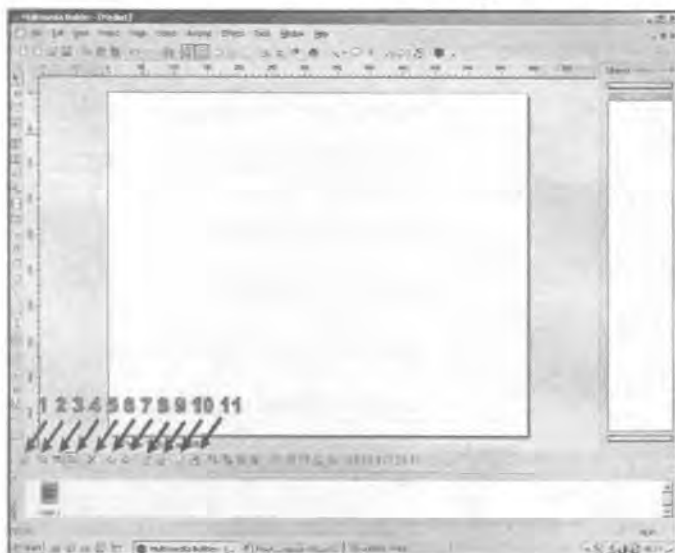
له ریگای ئه‌و شریته‌وه ده‌توانن گۆرانکاری بکه‌ن له‌سه‌ر به‌شه‌کان له به‌شه‌کانی تردا نمونه‌تان بو باس ده‌که‌ین.

پیناسه‌ی په‌ری

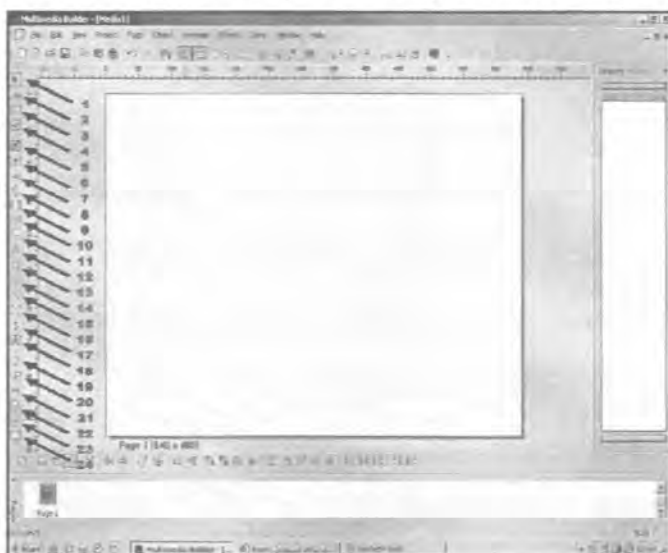
سه‌ره‌کی کاره‌کان وینه‌ی (۵)

کاری ئه‌م به‌شه‌وه‌یه که ده‌توانن هه‌موو کاره‌کانی

ئه‌م شریته تاییه‌ته به نیشاندانی ئه‌و به‌شانه‌ی که به‌کار ئه‌هینرین له ناو په‌ره‌کان واتا هه‌ر به‌شیک له ناو په‌ره‌کان به کار به‌هینریت ئه‌وه له سه‌ر ئه‌م شریته ئه‌و به‌شه‌به‌کار هاتووانه‌تان نیشان ده‌دات ئینجا

وینه‌ی ۶

وینه‌ی ۵

به رنامه ی (نووف) NOUF

ناماده کردنی: نیشان قادر

رهنگه باوهر نه کهن که ده بیستن به رنامه یه کی له م چه شنه هه بیت که کاریکی زور گرنگ ده کات و قه باره یه کی زور که می هه یه به رنامه ی نووف که به رنامه یی ئه لکترونی و ته وای قورئانی پیروزی له سهر تومار کراوه و به دهنگی ۱۰ خوینه ری قورئانی پیروز و به یه کیک له گه وره ترین به رنامه کانی جیهان ده ژمیردریت که تیایدا پیشکه و تنیکی له جوری

هینراوه وه ئه و پیشکه و تنه کار ئاسانی بو به کارهینه ری به رنامه که ده کات که بتوانی گوئی بیستی ژماره ییکی زوری دهنگی بیت به هه لېزارده یه کی باش و قه باره ییکی که م، شایانی باسه ئه و به رنامه یه ۱۰ قورئانی پیروزی له ناودا خه زن کراوه که ده کاته ۱۱۴۰ بابته یی دهنگی و به دهنگی ۱۰ قورئان خوینی به ریز که کوی ئه م هه موو بابته تانه قه باره یان ته نها (4 MB) واتا

قه باره ی ته نها یه ک فایل جوری MP3 .
تیبینی:
ئه م به رنامه یه پیویستی به هیلی ئهنته رنیت هه یه واتا دوا ی دابه زاندنی به رنامه که بو کار پی کردن و گوئی بیستی بابته کان ده بیت ئامیری کومپیوته ره که به ئهنته رنیت وه به ستراره بیت، ئه مه ش سایتی به رنامه که یه [HTTP://NOUF.ORG/SPIRIT.PHP](http://NOUF.ORG/SPIRIT.PHP)

چون دهیته خاوهن مالپه ریک به خورایی

شاخه وان عمر

File Edit View Favorites Tools Help

Address: http://50megs.com/

Thank you for visiting 50megs... home of incredibly affordable web hosting. We've been providing web hosting solutions to millions of customers since 1999, and we're pretty amazing at what we do. Our web hosting packages are at wholesale prices so rest assured you're getting a great price. We have a variety of web hosting packages customized to meet your needs, so sign up now...it's fast and easy.

GOOD	BETTER	BEST
<p>Ad Supported</p> <p>Sign Me Up!</p> <p>Our free hosting package gives you so much more than anyone else's free offer. It's a great way to start your own website... and get it for free.</p> <p>\$0.00 /month</p>	<p>Basic Web Hosting</p> <p>Sign Me Up!</p> <p>Our basic hosting package has all of the features of our free package without the annoying banners and popups! If you want a great website at our lowest price, then this web hosting package is for you!</p> <p>\$1.99 /month</p>	<p>Starter Plus</p> <p>Sign Me Up!</p> <p>Definitely our most popular! This hosting package offers you everything you need and more...WAY MORE than any competitor.</p> <p>\$3.32 /month</p>

Done Internet

وینتهی ژماره (۱)

که ده ته وی مالپه ره که به ناو بکهیت بپروانه وینتهی ژماره (۲) له دواپی دا پاشبه ندیک به ئاره زوی خوت هه لبریزه دواپی کلیک له سهر (NEXT) بکه که له وینته کهش پونکراوه ته وه چاوه پروان به تا وه لامت دهریته وه.

پاشان وه کو له وینتهی ژماره (۳) پوونکراوه ته وه (FREE WEB HOSTING SIGN) هه لده بژیرین دواپی کلیک ده کهین له سهر (UP) پاشان له په ری دواپی کلیک له سهر (NO THANKS...) ده کهین وه که له وینتهی ژماره (۴) دیاره

فایله کان زور پتویسته له ناو مالپه ره که له کاتی زیاد کردنی به شیک یان گورینی به شیک. دروست کردنی مالپه ره له مالپه ره دا زور ئاسانه. له دواپی کردنه وه مالپه ره که کلیک له سهر SIGN ME UP بکه که به باش وه سف کراوه GOOD بپروانه وینتهی ژماره (۱). پاشان چاوه پروان ده کهیت له په ری دوه مدا کلیک له سهر خانهی FREE ده کهیت نه و ناوه دهنوسیت له خانه که دا

زورن نه و مالپه رانهی که خزمه تگوزاری پیدانی مالپه ره به خورایی ده دهنه به شدار بوانی نه نته رنیت به لام مالپه ری WWW.5U.COM مالپه ری که به خورایی پیده دات به گه وره ترین قه باره له چاو مالپه ره کانی تر که ئه ویش ۵۰ مینگا بایته و له هه مان کاتدا ده توانیت تا ماوه یه کی زورو به قه باره یه کی زور ئالوگوری فایله کان له ناو مالپه ره کهیت بکهیت که بریتیه له ۲ گینگا بایت، چونکه ئالوگوری

وینهی ژماره (۲)

ئینجا ئه و فورمه ی دیته پیشت به تهوای پرپکه ره وه وک به شیکه پونکراوه ته وه له وینه ی (۵) دوایی کلیک له سهر NEXT بکه چاوه پروان به تا وه لامت دهر دیته وه. مه رجه خاوه نی پۆستکی ئه لیکترۆنی تایبته به خۆت بیت بۆ ئه وه ی تهوای زانیاریه کانی ئه و مالپه ره که ی خۆت بۆ په وانه بکات، له کوتایی تهوای زانیاریه کانت پیشان ده دات و بۆ ئه وه ی په زامه ند بیت کلیک بکه له سهر LOGINTO SITE وهک له وینه ی (۶) دیاره به م شیویه ده بیهته خاوه ن مالپه ریکه تایبته به خۆت له دوایدا شیوه و شیوازی مالپه ره که به ئاره زوی خۆت هه لده بژیری.

وینهی ژماره (۴)

وینهی ژماره (۳)

وینهی ژماره (۶)

وینهی ژماره (۵)

بەكارهيتانى كاميراي گۆمپیوتەر بۆ چاودییری کردن

فیدىق دابنیشیت تا ئەوکاتە دزىک
یان هەرشتىک که باری هیتى
تىک بدات
تۆمار بکات،
هەروەها
چاودییری
کردن
بەكاميراي
گۆمپیوتەر
وتۆمارکردنى بەدریژایی
۲۴ سەعات قەبارەیهکی
زۆر گەورە لە هارد
دیسک دەگریت
و که مایە
نیگەرانیە، بۆ
زال بوون
بەسەر ئەم
گرفتە بەکارهيتانى

پروگرامی هەستکردنە بە
جوولانەوێ تەنەکان، لەم
سەردەمدا ئەم جۆرە تەکنیکە
بەشیوەیهکی زۆرتر بەکاردیت لە
کاتی پەيوەندی کردنی تەلەفونی
و فیدىوی بە بەکارهيتانى
پروگرامەکانی ئنتەرنیت وەک
MESSENGER که ناخوازیت
كاميراکە ویتەکان بە بىگۆران
بمیتنەو، بەلکو بەردەوام لەکاتی
جولان و قسەکردندا گۆرانکاری لە
ویتەکان پيشان دەدات.

بەهەمان شیوە ئەتوانریت
ئەم پروگرامە بەکاربهيتنریت
بۆ چاودییری کردنی تاوانباران
و بەدواداچوونیان، بە بوونی
پروگرامی هەستکردن بەجوولە،

نەئەهات لەبەر نەبوونی پروگرامی
پتویست و بەردەست بۆ ئەم کارە،
بەلام ئیستا هەر کاتیک کامیرایهکی
گۆمپیوتەری دەگریت بەرنامەیهکی
لەگەڵ دایە که ئەوکارەى چاودییری
کردن و گرتنى ویتەى پى دەگریت.
ئەم تەکنیکە زۆر نویتەرە لە کامیرای
فیدىوی تەقلیدی که ویتەکان لەسەر
کاسیت تۆمار دەکات.

هونەری هەستکردن بە جوولانەوێ:

کاری چاودییری کردن بە دریژای
۲۴ سەعات و بە بى پسانەو کاریکی
گرانەو بەتەنها بەتاکە که سىک
ناکریت لە دیار کامیراو تۆمارى

لەگەڵ دابەزینی نرخى کامیرای
بچوک ئاسانى دانان و بەکارهيتانى
واى کردووه که گۆمپیوتەری
کەسى لە هیتى پيشەوێ بەرەى
بەرگری بى لە نەتووه، لە رىگای
بەکارهيتانى ئەم جۆرە کامیرایانە
بۆ چاودییری کردنی شوینە
گرنگەکان و فەرمانگەکان و بگرە
تاكو بەکارهيتانى بۆ چاودییریکردنی
مال و سامانى تاکەکەسیش.

بىروکەى دانانى کامیرای
گۆمپیوتەری بۆ چاودییری کردن
و تۆمارکردنی کاری دزی و زیان
بەخش بە نەتووهو کاری تر پيشتر
لە ئارادابوو بەلام چالاکانە بەکار

ھونەركارى پروگرامى تۆماركردن و رېكخستنى كارى كاميراكه بزانىت.

بۇ نموونە: ئەم كامىرايەى خوارەوۋە كە ناسراوۋە بە NET9600 IP NETWORK CAMERA / SERVER بەشئوۋەيەكى ئۆتوماتىكى وىنەكان ئەگوزىتەوۋە بۇ سەر وىب و بۇ ئىش پىنكردنى پىئويستى بەبوونى كومپيوتەر نىيە و ئەتوانرىت وىنەكە بە ھۆى پروگرامى WEB BROWSER بىيىرىن وە ئەتوانرىت IP ADDRESS ى بدرىتى خۆشى كار بە پروگرامى WEB SERVER ئەكات و وىنە زىندوۋەكان لە وىندۆز، لىنۇكس، ماك و يونىكس دا دەبىيىرىن.

ئەبەستىرىتەوۋە بە تۈرى كومپيوتەرى LAN يان كىيل يان DSL.

بۇ سوود وەرگرتن لەم جۈرە خزمەتگوزارىە باشتر وايە پەيوەندى بكةيت بەيەكىك لەو كومپىانيانىەى كە ئەم خزمەتگوزارىە پىشكەش دەكەن و ئاسانكارىت بۇ دەكەن لە گواستەوۋەى وىنەكان بۇ ئنتەرنىت و ھەوەرھا لەكاتى وەرگرتەوۋەى وىنەكان بەكارھىتانيان.

نامەيەكى ئاگاداركدنەوۋە ئەنرىن بۇ تەلەفۈنى مۇبايل، بەلام بۇ زياتر پاراستنى وىنەكان لە ئەگەرى دزىنى كومپيوتەرەكە خۆى باشتر وايە پروگرامەكە و ئامادەبكرىت كە دواى گرتنى وىنەكان بىانئىرىت بۇ شوپىنىك لە ئەنئەرنىت، بۇ ئەم مەبەستە واپىويستە كە ھەندى لە

تەنھا جۈولەيەك بەسە بۇ ھەستكردىنى كومپيوتەرە دەست ئەكات بە تۆماركردن و كۆگەكردنى وىنەكان، بەم شئوۋەيە تەنھا ئەو كاتانە تۆمار دەكات كە جۈولەيان تىدايە، بەمەش قەبارەى كۆگەكردن زۆر كەم دەكاتەوۋە. ھەندى پروگرام ھەن كە

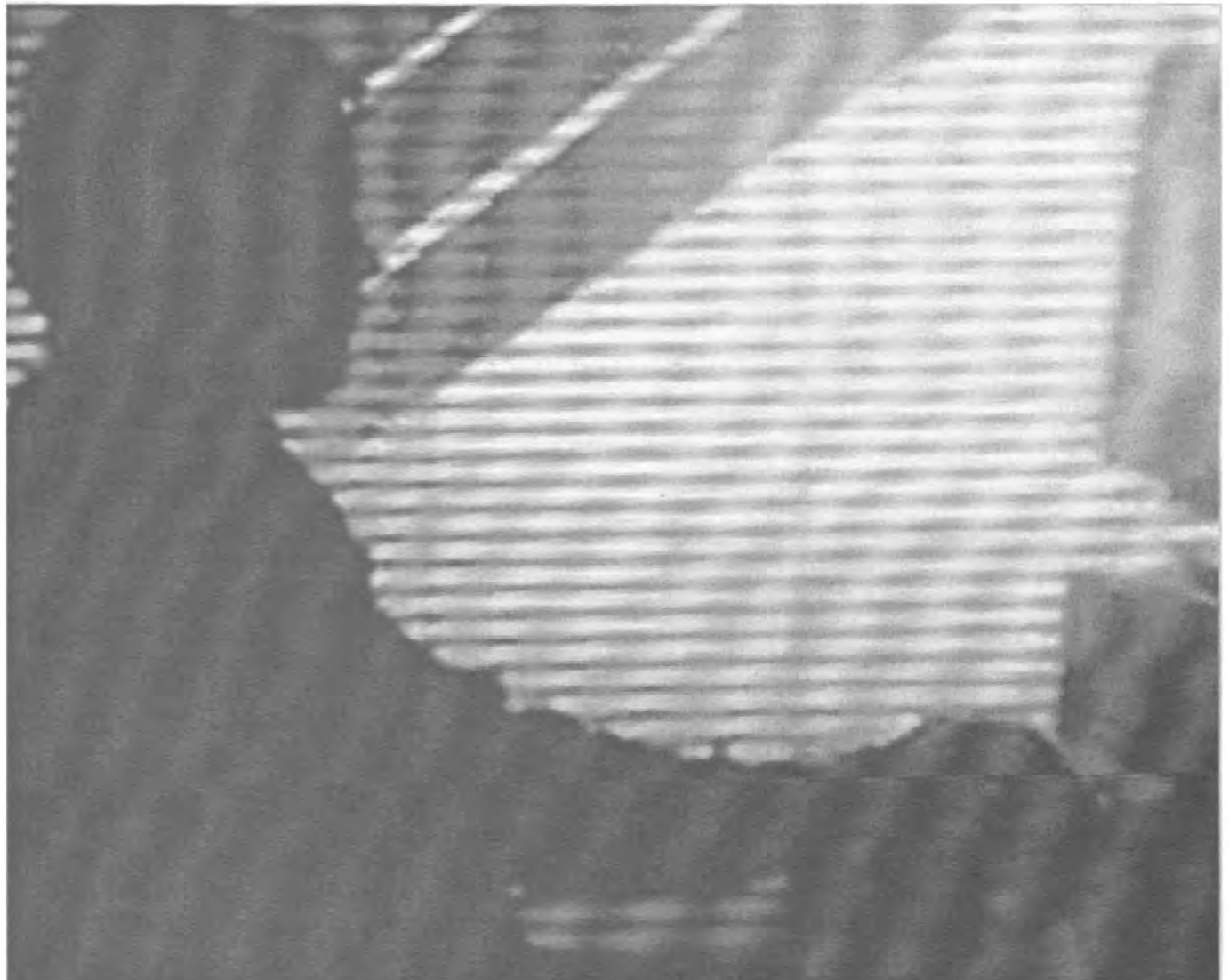
جىھانى
تەكنە لۇژياو
مەترسى
لەناوچوونى
تۆرەكانى
ئەنتەرنېت

كە دەبىتە تىككانى كۆمپيوتەرەكان .
لە بەر ئەۋەى ھىچ مىكانىزىمىك
نىيە تاكو رېگر بىت و دەست بەسەر
ئەم نامە و پاشكو ئەلىكترونىيەكان
دا بگرن بەمەش بارودۇخىك
دروست دەكات كە دەبىتە ھۆى
تىككانى رېكو پىكى مالىپەرەكە لەناو
تۆرى ئەنتەرنېت . يەكىكى تر لە
كىشە گەرەكان ھاكەرەكان و
چەتەكان كە دەتوانن بچنە ناو
پۇستى ئەلىكترونى ھەر كەسىك و
نامەش بەناۋى ئەۋەو رەۋانە بگن.
(د.كارى) ئەۋشى راگەياند كە ھىچ
سىستەمىك نىيە ۱۰۰٪ پارىزگارى
لە خراپ بەكارھىتەنى ئەنتەرنېت
بكات بەلام تۈانراۋە ئەم زىانانە
كەم بگرنەۋە. كارتى بانكەكان لە
ئەنتەرنېت زۆرتىن پشۋىيان تىدايەو
لە ھەموو بەشەكانى تر زىيانى
بەرەكەوتە بەجۆرىك رېژىيەكى زۆر
لە بەكارھىتەرانى بانكى ئەلىكترونى
گرتۈتەۋە بەھۆى دزىن و لەناو بردنى
ژمارەى نھىنى كارتى بانكەكان.

يەكىك لە پىسپۆرەكانى زانستى
كۆمپيوتەر لەفئەندا پىشپىنى
لەناوچوونى تۆرى زانىارى جىھانى
(ئەنتەرنېت) دەكات لەماۋەى
چەند سالىكى داھاتودا. (د.كارى)
مامۇستا لە زانستى كۆمپيوتەر لە
زانكۆى (ھىلنسىكى) تەكنەلۇژى بە
ئاژانسى كۇناى كۆيتى راگەياند
كە ئەم لەناو چۈنە لە ناوچوونىكى
سادى دەبىت بەھۆى زۆرى
قايرۇسەكان لەناو كۆمپيوتەر
و لە ھومان كاتدا لە ناوچوونىكى
مەعنەۋى دەبىت كە دەبىتە
ھۆى بىزاربوونى بەكارھىتەرانى
كۆمپيوتەرۈ ئەنتەرنېت . ئەۋەى كە
جىنى مەترسىيە ھەندىك لە كۆمپانىيا
گەرەكان كە كار لەناو ئەنتەرنېت
دەكەن پارەيەكى ئىگجار زۆر دەدەنە
ئەۋ چەتەنە تاكو مالىپەرەكانىيان
توۋشى قايرۇس نەكەن، ۋە لە
ھەمان كاتدا مالىپەرەكانىيان تىك
نەدرىن و گران نەبن بەھۆى نامە
ساختەكان و پاشكو ئەلىكترونىيەكان

پىشكەۋتەكانى تەكنەلۇژياو
زانست لە جىھاندا زۆر بە
خىرايى دەروات، داھىنان و
پەرەسەندەكانىش لە بوارى
ئەنتەرنېت بىشومار زىاد دەكات
گۇرانى خىرا خىراش بە خۇيەۋە
دەبىت . ئەۋندەى خەلك ئارەزۋى
خزمەتكردن و بەرەو پىش چۈنى
مروقايتى دەكەن، ئەۋندەى زانان
مروقا بلىمەتەكان ھەۋلى فېربوونى
ھاۋرەگەزەكانى خۇيان دەدەن
ئەنتەرنېت لە دامەزراۋەيەكى
بچوك و كەم خزمەت گەيشتە
دامەزراۋەيەكى ۋا پىشكەۋتوۋ
پر خزمەتگوزارى تا گەيشتە ئەۋ
رادەى دەنگى خەلك بگات بە يەك
لە سەرانسەرى جىھان. لە پال
ئەمەشدا خەلكانىك ھەن ھەۋلى
لادان و بەرەو دواۋەو گەراننەۋەى
ئەم رەۋتە زانستە گەرەيە دەدەن
يان ھەۋل دەدەن بۇ بەرژەۋندىيە
تاييەتەكانى خۇيان بەكاربىنن و
زىان بە مروقايتى بگەيەنن .

ئايادەتوانرى سۈرپىك بۇ تاوانەكانى ئەنتەرنېت دابىرىت

لە گەل سەرھەلدانى بلاوبونەوہى
 ڤايرۆس لەناو تورپەكانى ئەنتەرنېت
 و تووشبونى كۆمپيوتەرەكان
 تاوانەكانى ئەنتەرنېت پەرەيان سەند
 بە گويزەرى دەرختىنى ئامارەكان
 سالى ۲۰۰۴ تاكو ئىستاپر
 مەترسىترين سال بوولە ھېرشەكان
 و ھەرشەکردن و دروست کردنى

پشتوى لەناو رايەلەى ئەنتەرنېتدا
 مەترسیدارترینیان ئەو ڤايرۆسە بوو
 كە زیاتر لە ۲٪ كۆمپيوتەرەكانى
 ئەورپای توشکردو زیانى
 پىگەياندن. ئامارە نوئ یەكان
 دەرەخەن كە بۇ ئەمسال ژمارەى
 نامە ئەلیكترونییە رېكلامیەكان و
 ساختەكان دوو ئەوندەى سالى پار

زیادیان کردوہ، كۆمپانیای (فرەنت
 بریدج) بۇ ئاسایشى ئەلیكترونى
 رايگەیاندى كە رۆژانە ۵۰ ملیار
 نامەى ھەرپەمەكى و ساختە لە
 سەرانسەرى جیھان لەرىنى تورى
 ئەنتەرنېت دەگۆردرىنەوہ ئەم
 رېژەیش بۇ دووئەوہەندە زیاد
 دەكات بۇ سالى ئاییندە. یەكیتى

لە ئەنتەرنېت
و زىادبىۋىنى
داۋا لەسەر
كەلۈپەلەكانى
ناو ئەنتەرنېت
بەھۇى
ھەرزانى
نرخىانەۋە
چەتەكان
ھەۋلدەدەن
ژمارەى
نەينى كارتى
بانكەكان بىەن
ئەۋىش بەھۇى
دروست

نېۋ دەۋلەتى بۇ
پەيۋەندى تەل و
بى تەلەكان كە
دامەزراۋەيەكى
جىھانىيە نەتەۋە
يەكگرتەۋەكان
سەرپەرشتى
دەكات، پونى
كردەۋە كە تاكى
ئىستا كاردەكەين
بۇ بنەپرکردن و
نەھىشتن و دەست
بەسەرداگرتنى
ئەنتەرنېت، بۇ
ئەم مەبەستەش
چەند لىژنەيەكى

كردنى بانكى ساختە و بەدرق بۇ
ھەلخەلەتاندنى كرىارەكان لە دواى
وەرگرتنى كارتى بانكەكە ژمارەى
نەينى كەسەكە لەناۋدەبەن.
ئەم ساختە كارى و دزى و
توۋشكردنى كۆمپيوتەرەكان بە
فایرۇس و تىكدانە رايەلەكان وای
لە لایەنە پەيۋەندىدارەكان كرده
كە ھەلسن بە دروستكردنى لىژنەو
دامەزراۋەى تايبەت بە ئەنتەرنېت و
كۆمپيوتەرەو رېنگەگرتن لە چەتەكان
و ھۆشياركردنەۋەى بەكارھىتەرانى
كۆمپيوتەر و ئەنتەرنېت، ئەۋەى
شايانى باس بى سالانە لە پى
تاوانەكانى ئەنتەرنېت سەدان
مليون دۆلار بە ھەدەر دەپرات و
خەلكانىكى زور زەرەرمەند دەبن
تايادا .

دەكەۋى بە بەراورد لەگەل وولاتانى
تر . يەككە لەتاوانە مەترسیدارەكان
زىادبىۋىنى ژمارەى فایرۇسەكانە
لە كاتى دابەزاندنى ھەندى لە
بەرنامە گرنگەكان، دەرکەوتە لە
كاتى دابەزاندنى ھەر بەرنامەيەك
زىاتر لە ۱۰۰ ھەزار فایرۇس
خۆى دەخاتە پال بەرنامەكە ۋە
چاۋەرۋان دەكریت ئەم رېژەيە
زىادبكات بە رېژەى ۵۰٪، ئەۋەى
شايانى باسە ئەو كەسانەى كە
خەلك ھەلدەخەلەتېنن بە نامەى
ئەلىكتېۋنى ۳۰٪ زىادبان كرده
بەمەش ھېرشەكانى كۆمپيوتەر
ئالۋزتر دەكات .

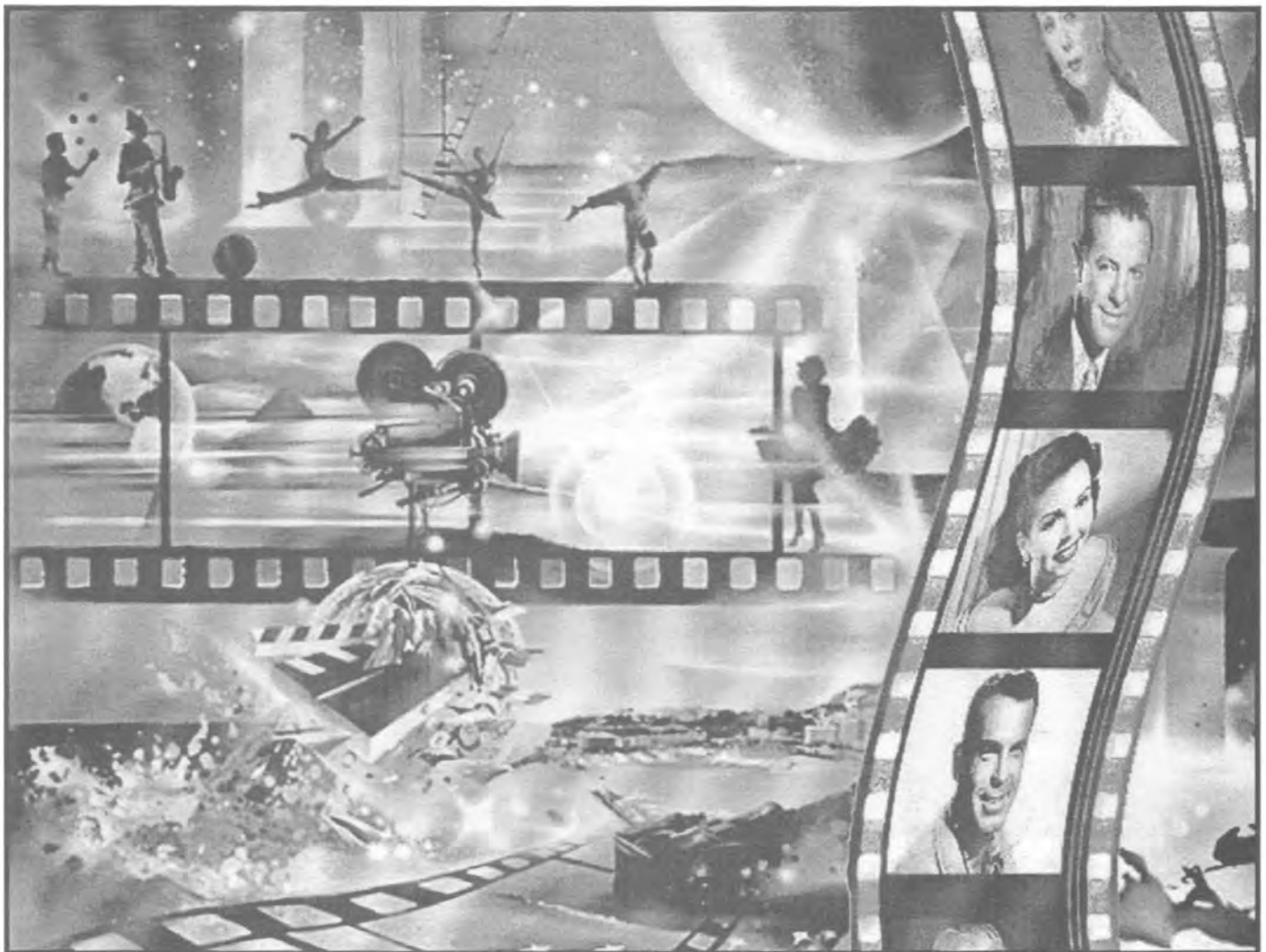
(گراھام كلۋېلى) يەككە لە
گەرەتېن راۋىژكارانى كۆمپانىيەى
(سوفوس) بۇلە ناۋبەردنى فایرۇس
دەرى خست لە گەل زىادبىۋىنى
دابەزاندن و ۋەرگرتنى پروگرام

زانستى و ئەمنىمان دامەزراۋە
چونكە راستەخۇق كاريگەرى دەبى
لە سەر پەۋشى زانست و تۋپى
ئەنتەرنېت .

دەزگای (ئايكان) كە بارەگاگەى
لە كاليفورنيايە يەككە لە گەرەتېن
دامەزراۋەى سەرپەرشتىارى
ئەنتەرنېت ئاشكرای كرد كە وولاتە
تازە پىگەيشتەۋەكان داۋايان كرده
كە دەزگا زانستىەكانى سەر بە
نەتەۋە يەكگرتەۋەكان سەرپەرشتى
بەپىەۋەبەردنى ئەنتەرنېت بكە
لە دابەشكردنى مالپەرۋ دانانى
شۋىنەكانى ئەنتەرنېت و دزايەتى
كردنى چەتەۋ ھاكەرزەكان و
ئاگاداربۋون لەو نامانەى كە دەبنە
ھۆى تىكدانى رايەلەكانى ئەنتەرنېت
چونكە بەپىنى دوا زانىارىيەكان
زۋرترىن زيان لە تۋپى ئەنتەرنېت
بەر وولاتە تازە پىگەيشتەۋەكان

لە ساڵی ۲۰۰۸ دا دەتوانی لە ڕیڤای ئەنتەرنێتەوە فلیمیکی سینەمایی لە ماوەی چەند چرکەیهک دابەزینی

وەرگیرانی لە عەرەبیەوه: شیاء عصام الدین

کۆمپانیایەکانی تر بۆ ئەنجام دانی ئەم پرۆژەیە کە چاوەڕوان دەکەیت تا ساڵی ۲۰۰۸ بگاتە ئەو ئاستەی کە بتوانی لە ماوەی چەند چرکەیهک فلیمیکی سینەمایی دابەزینی سەر ئامێرەکەت.

بلاوکردنەوهی زانیاریەکانی تیدا زیاد بکەن بە ڕێژەی ۱۶۰۰٪ کە پیشتر ڕێژەکە تەنها ۴۰٪ بوو. شایانی باسە کۆمپانیای سێسکۆو مۆتورۆلا هەمانگی ئەکات لەگەڵ

کۆمپانیا بەهێزەکانی نەتەوه یەکگرتوووەکانی ئەمەریکا پلان دادەریژن بۆ پەرەپێدانی پیشکەوتنەکانی ئەنتەرنێتی خێرا کە لەهەولێ ئەوەدان خێرای

وہرگیڑانی لہ عہرہ بیہ وہ:
اسحاق خاند

37

وهرگیرانی له فارسییه وه:
نیکار صابر عبدالله

کارهی دهلین DEMODULATOR و کومپیوتهری وهرگر زانیاری و داتاگان به شیوهیهکی ریکوپنیک وهردهگریت. مۆدیمیش له دوو کارهیه وه ناوهکی وهرگیراوه؛ DEMODULATOR و MODULATOR که پیکه وه ووشهی MODEM پینکدین.

جۆره به سستی ترمان هیه به پیه ونیدی کردن و راگویزکردن وهک:

ISDN که کورتکراوهی INTEGRATES SERVICES (DIGITAL NETWORK) ه، که به شیوهی دیجیتال و به خیرایی ۶۴۰۰۰ بیت کار دهکات. شایه نی باسه دوو که نالی راگوستنی هیه به ئه و مه به سته B1.B2 هه ردووی به کاربن خیرایی راگوستن ده بیت به ۱۲۸۰۰۰ بیت. هه لبه ته ISDN نیوه ندیکی جیاوازی هیه وهک له مۆدیم، له نیوان کومپیوتهر و رایه له ی ISDN هه که دا.

دوو جۆر مۆدیم هیه که له کومپیوتهر ده به ستریت؛ ناوهکی INTERNAL و ده رهکی EXTERNAL. مۆدیمی ناوهکی وهک کارتیکی

بۆ بگریته وه، ئه ویش به هوی هیلێ ته له فون کردنه وهیه. لیره دا گرفتیک دینه کایه وه، ئه ویش کومپیوتهر زانیاری و داتا به شیوهی شه پۆلی ژماره یی (دیجیتال) DIGITAL SIGNAL ده نتریت (لیره دا ژماره یی؛ مه به ست له سفر و یه که)، به لام

کابینه ی ته لفون کردن و هیلێ گواستنه وه کانی به شیوهی شه پۆلی گۆردراو

(ئه نالۆگ) ANALOG SIGNAL قسه کردن و دهنگ راگویز ده کهن وهک ته زووی کاره بایی.

لیره دا مۆدیم کاری خوی دهکات و زانیاری و نیردراوی کومپیوتهر که به شیوهی شه پۆلی ژماره ییه ده گۆریت بۆ شه پۆلی گۆردراو (به م کارهی دهلین MODULATOR) و به شیوهیهکی ئاسایی راگویز ده بیت به هیلێ ته له فوندا. به رامبه ر به مهش مۆدیمیکی تر زانیاری و داتاگان وهردهگریت و دهیکاته وه به به شیوهی شه پۆلی ژماره یی، پیچه وانهی کاری پینشو «به م

ئامیریکی ئه لیکترۆنییه، وهک کالایهک له کومپیوتهر ده به ستریت، به کاردیت وهک ریکخه ریک بۆ وهرگرتن و ناردنی زانیاری و داتا به شیوهی دیجیتال له سه ر هیلێکی ته له فون له تۆره کومپیوته رییه کاند.

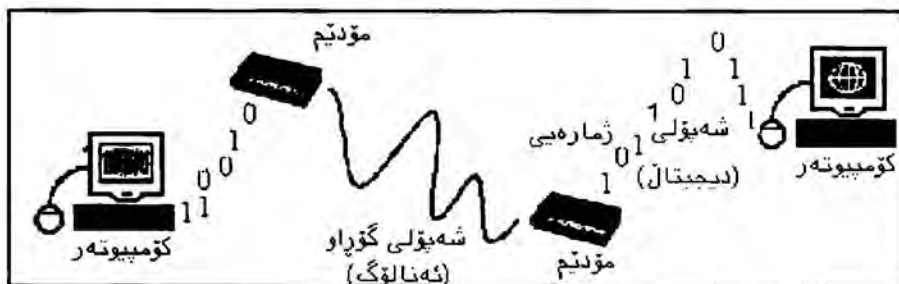
گهر بمانه ویت دوو کومپیوتهری ته نیشته یهک پیکه وه به سستین به مه بستی ئالۆگۆر پینکردنی زانیاری له نیوانیاندا، ئه و به کتیلکی تایبه تی به یه کیان ده که یه نین و کاره که ئه نجام ئه دهین، به لام گهر ئه و کومپیوتهرانه دوربن له یهک ئه و ناتوانین به و کتیله یان به و ریکه چاره یه پیکه وه بیان به سستین، له بهر نه بونی کتیلکی به وجۆره دریز و گونجاو بۆ ئه نجامدانی ئه و کاره.

خۆشه ختانه به سستینیکی دیکه هیه که ده توانیت جینگه ی ئه و کتیله مان

و ناتوانين به کارى بهينين.
کاتى ريژهى زانيارى و داتاگان
زيادى کرد، پيداويستى خه لکى
کارينکى وای کرد پهره به راگواستن
و خيرايى موديم بدریت، داهيتانى
موديم به گويژهى خيرايى :
۲۰۰ بيت له چرکه يه کدا سالانى
۱۹۶۳ تاكو ۱۹۸۳
۱۲۰۰ بيت له چرکه يه کدا سالانى
۱۹۸۴ و ۱۹۸۵
پاشان ۲۴۰۰ بيت له چرکه يه کدا
(V22 BIS) ۹۶۰۰ بيت له چرکه يه کدا
کوتايى سالى ۱۹۹۰ و سهره تاي
(V32 BIS) ۱۹۹۱
۱۹،۲ کيلو بيت له چرکه يه کدا
۲۸،۸ کيلو بيت له چرکه يه کدا
(V24 BIS)
۲۳،۶ کيلو بيت له چرکه يه کدا
۵۶ کيلو بيت له چرکه يه کدا، که
له سالى ۱۹۹۸ دا بوو به ستاندارد
(V90 BIS)
ADSL که به شيويه کى تيورى
خيراييه کى ده گاته ۸ ميگا بيت له

بيتيکيش بريتييه له ژماره ۱ يا سفر،
که ده لئين خيرايى موديمک ۵۶ کيلو
بيته، واته؛ له چرکه يه کدا ۵۶ کيلو
سفر و يه کى ده توانيت و هر بگرئ
وه يا بنيريت، موديم کارى زور
پى ته نجام ددرئ، ناسراوترينى
له ژيانى ته مرموماند چوونه ناو توږى
ئينته رنيت و ته نجامدانى هه موو
کاره کانه که ته م خزمه تگوزار ييه
پيشه کشى ده کات (پوست کردنى
ته ليکترؤنى EMAIL، فاکس، کرين،
هه وال... هتد)، هه روه ها ده توانين
له سيستمه ميکى BBS به شدارى
بين که وهک مه ليه نديک زور به ي
به کاره ينه رانى کومپيوته رى که سى
PC کوده کاته وه و سهرچاوه يه کى
دهوله مهنده له پروگرام و زانياريدا.
شايه نى باسه موديمى دهره کى بو
ته نها جورينکى کومپيوته ر دروست
ناکريت، به لکه ده توانريت له گه ل هه ر
جوره کومپيوته ريکدا به کار به ينريت،

CARD ليکبه ستنه (پارچه بورد يکه
چهنه سورينکى ته ليکترؤنى له سه
نه خشان کراوه بو ته نجامدانى
کارينک... که له ناو کومپيوته ره که دا
داده مه زرينريت، موديمى دهره کيش
وهک ثاميرينکى جيا به هوى کينلى
خويه وه له کومپيوته ر ده به ستريت
(له سهر به شينکى وهک: دواى يهک
COM، دواى يه کى گشتى USB
جينگر ده کريت) و ته زوى کاره باى
خوى به جيا
له سهرچاوه ي
کاره باوه
وه رده گريت،
بيگومان
ناوه کى
ووزهى کاره باى له
کومپيوته ره که وه بو
ديت،
موديمى ترمان
هه يه وهک PC-
CARD MODEM که پيشتر ناو ده برا
به PCMCIA له شيوه دا جياوازي
هه يه و قه باره يه کى بچووک،
سهره تا به کار ده ينرا له گه ل جورى
هه لگر LAPTOP دا.

چرکه يه کدا، سالى ۱۹۹۹
به دواوه.
موديم سيفه تى داواکردن و
وه لامدانه وهى هه يه له يهک کاتدا،
هاوکات به هه ردوو ناراسته، بويه
به FULL-DUPLEX ناو ته بریت. خو
ته گهر هات و ته نها به يهک ناراسته
راگواستنى TRANSMISSION
کرد له يهک کاتدا ته وه به HALF-
DUPLEX دانه ريت.

بو نمونه له گه ل ماكينتوش MAC،
کومپيوته رى که سى PC يان ته ميگا
AMEGA به لام هه ريه که و کالای
نهرمى SOFTWARE جياى خوى
له گه لدا داده مه زرينيت. موديمى
ناوه کى به تاييه ت بو جورينکى
کومپيوته ر دروست ته کريت، بو
نمونه موديمى ناوه کى ماكينتوش
له کومپيوته رى که سى نابه ستریت

هه يه وهک PC-
CARD MODEM که پيشتر ناو ده برا
به PCMCIA له شيوه دا جياوازي
هه يه و قه باره يه کى بچووک،
سهره تا به کار ده ينرا له گه ل جورى
هه لگر LAPTOP دا.

گرنگرين خال
ده بيت له کاتى
کرينى موديمدا
ره چاو بکرى،
خيرايى ته نجامدانى کاره که يه تى، تا
موديمک خيراتريت به کاتينکى که م
زانيارى و داتاي زورتر نالوگور
ده کات و خهرجى که متر ده ویت.
باشترين پيوهریش بو پيناس
کردنى خيرايى موديم ژماره ي
(بيت) راگويژراوه له چرکه يه کدا
BPS 'BIT PER SECOND' که هه ر

دەسگىر كىردى يەككى لە چەتەكانى ئەنتەرنېت لە تاپلاند

وەرگىرانى لە غەرەبىيەو:
ھېرش اسماعىل

ھىنەران كىرد لە سايتەكانى ئەنتەرنېت ۱۱
مىليون دۆلار يان لى زەوت كىردن لەسالى
۱۹۹۹ كۆمپانىياكە پروپاگەندەي ئەوھى ئەكەرد
كەكار لەپىش خستنى سايىتىكى ئەنتەرنېت دەكا
بۇ خزمەتەكانى قىدىق و بەلىنى بەدىھىنانى
دەسكەوت بۇزىياتر لە ۸۰۰ بەرھەم ھىنەر لە
ويلايەتە يەكگرتووەكان ۰ كەچى زۆربەي
پارەكان پەوانەي حيساباتي بانقى دەرەو
كراون بەتايبەتى لە ھۆنگ گۆنگ و سەنغافورە ۰
وھىچ كەسش لە بەرھەم ھىنەرەكان تەنھا
سەنتىكان وەرەنگرت، وسەرەپاي گرتنى يەككى
لە تاوانباران، حكومەتى فیدرالى نەيتوانیوھ تا
ئىستا ئەوى تریان بگىرىت .

دەسەلاتدارانى تاپلەند پياويكىان دەسگىر كىرد
بەناوى (ئىجىن كارىرى ۵۵ سال) كەداواكرابوو
لەلايەن دەزگاي لىكۆلىنەوھى فیدرالى ئەمريكى
بەھوى فريودانى چەند بەرھەمھىنەرىكى ئەنتەرنېت
و بەدەست ھىنانى چەندىن مىليون دۆلار بەبى ھىچ
ھەقى .

دەسگىردى كارىر لەيەككى لە سەيرانگاكانى
باتايا لەپاش سالى لەچونى بۇ تاپلەند بە
پەساپورتى ساختە. وە بەگۆيرەي ھەوالەكانى
لىكۆلىنەوھى فیدرالى ئەمريكى (ئىجىن كارىر)
(جىمس ئىبىرھارت).

سايىتىكى كرىن و فروشتىيان لە كاليفورنيا
بەريوھ دەبرد و ناويان لى نابوو(يىس
ئىنتەرنەنت) و دەسيان بەفريودانى بەرھەم

41

گشتیه کان گرنگترینان بانکی
زانیاریکانه . ده توانیت بگهیت به
چهندان بهرنامه و زانیاری ته رفیهی
وهکو (خویندنه وهی بورجه کان و
زانیاری دهربارهی بورجه کان و
دروست کردنی هاوپر یه تی و ژن
هیتان و شوو کردن له ئه نته رنیت
و خویندنه وهی نویتترین نوکته و
چهندان یاری و وهرگرتنی ئاواز
بۆ موبایل و گویتگرتن له موسیقا
ههروهها مهکتوب ههوالی پۆژانه
و روداو ههکانی پۆژ له ریی پۆستی
ئهلیکترۆنیه وه پۆژانه بۆ ده نیریت
جگه له مهش ده توانریت سوود
له قاموسی مهکتوب وهرگری
پوونکردنه وهی ئه م تاییهت
مه ندیانهی مهکتوب بۆ ئهویه
تاكو به کارهینه ریکی کوردستان
سوودمه ند بیت له زانیاریهکانی
جیهان .

ئهلیکترۆنی به خۆپایی پیشکesh
به به کارهینه رهکانی دهکات به
قهبارهی 1000 مینگا بایت وه
دهتوانی نامه له هه موو پۆسته
کانی تری ئهلیکترۆنی وهربرگرت
و بنیر، ریکه ده دات به ناردنی
هر فایلک تا قهبارهی 50 مینگا
بایت وه توانای هاوبهشی کردنی
ههیه له گه ل سه رجهم ماله پرهکانی
تردا بۆ وهرگرتنی زانیاری و
ههوال . یهکیکی تر له تاییهت مه نديه
گرنگهکانی ئه م ماله پره خویندنه وهی
پۆژنامه گرنگهکانی جیهانه که
زیاتر له 50 پۆژنامه ی جیهانی به
خۆپایی په رهکانی هه له دهیه وه وهکو
پۆژنامهکانی (الشرق الأوسط،
الاتحاد، الحیاة، نیورک تایمز
.....) له ریی ئه و ماله پره وه
دهتوانیت به شداریت له سه رجهم
پیشبرکی زانستی و هونهری

بۆ ئه م مه بهستهش هه ولده دین
هر جار هه ماله پره ریکی گرنگ که
بتوانریت زۆرتترین به کارهینه ران
سوودمه ند بن تیایدا بلاوبکهینه وه
تایمه نديهکانی دهر بخرهین .
ماله پره ی مهکتوب WWW.
MAKTOOB.COM به گه وهره ترین
ماله پره ی عهره بی داده نری له هه مان
کاتیشدا زانیاری به زمانی ئینگلیزیش
بلاوده کاته وه، ئه و ماله پره زیاتر له
100 خزمهت گوزاری گرنگی تیدایه
له ریی ئه م ماله پره وه دهتوانین
گه پان به دوا ی زانیاریهکان
بکهین و وه به ستر او هته وه به
زۆربه ی بزویته رهکانی گه پان .
جیا وه زیهکی ئه م ماله پره له گه ل
ماله پرهکانی تر که خزمهت گوزاری
پۆستی ئهلیکترۆنی پیشکesh
دهکهن ئهویه که مهکتوب پۆستیکی

Maktoob.com Inc.: Arabic/English Free Webmail, E-Cards, Chatting, Business, Voting, Shopping, G - Microsoft I...

File Edit View Favorites Tools Help

Back Search Favorites Go

Address http://www.maktoob.com/index.pl?mm=398511884398511884

صبروك... لدينا قاتر
كما يمكنك الآن الاشتراك عن طريق SMS... اللعب الآن!

أدركت برأيك
هل تتخيل بأن العائلة المحافظة ترحب أم لا؟

أخبارنا لك
• ألعاب نوكليا اللعب على موبايلك أو اهدنا لأصدقائك اضغط هنا
• بنك المعلومات اختر معلوماتك واربح جرة الكثر اضغط هنا
• مبروك عرض خاص لتفتح قلبك...! اضغط هنا
• بطاقات معايدة بطاقات حب وكلمات الأغاني المعبرة اضغط هنا
• بريد مكتوب أكبر صندوق للرسائل على الشبكة في العالم! اضغط هنا
• نكت هل تريد أن تضحك من قلبك؟ إذهب الآن إلى نكت! اضغط هنا

خدمات أخرى
• ألعاب نوكليا
• شارك بنكتك
• الفانزون
• غرف التدشنة

تحت الأضواء
• هل تريد أن تضحك من قلبك؟ إذهب إلى نكت مع مكتوب لتقرأ وتشارك وترشح النكتة التي تعجبك

صبروك
PC 2 PHONE

كۆمەلىك سايىتى تايىبەت بە دابەزاندى پىناسەي پارچەكانى ئامىرى كۆمپيوتەر

ودەگىترانى ئە غەردىيەودە:
فلورا غەلى

DVD Drivers

<http://www.cdrom-drivers.com>

Graphics Drivers

<http://www.video-drivers.com>

Input Drivers

<http://www.input-drivers.com>

Modem Drivers

<http://www.modem-drivers.com>

Monitor Drivers

<http://www.monitor-drivers.com>

Mouse Drivers

<http://www.input-drivers.com>

Network Drivers

<http://www.network-drivers.com>

Plotter Drivers

<http://www.printer-drivers.com>

Windows XP Drivers

<http://www.windowsxp-drivers.com>

Printer Drivers

<http://www.printer-drivers.com>

Scanner Drivers

<http://www.scanner-drivers.com>

Sound Drivers

<http://www.soundcard-drivers.com>

Storage Drivers

<http://www.storagedrivers.com>

USB Drivers

<http://www.usb-drivers.com>

Video Drivers

<http://www.video-drivers.com>

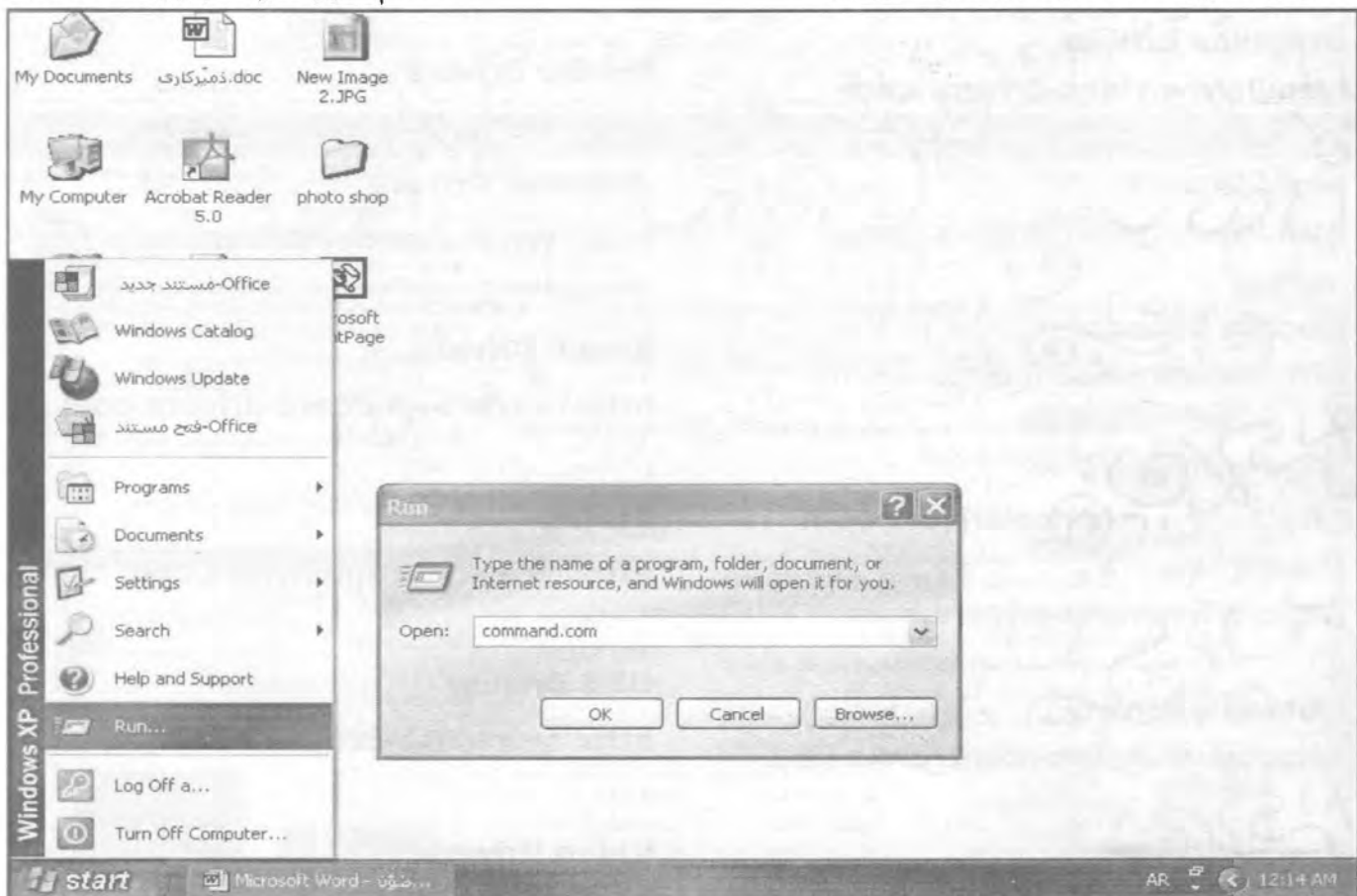

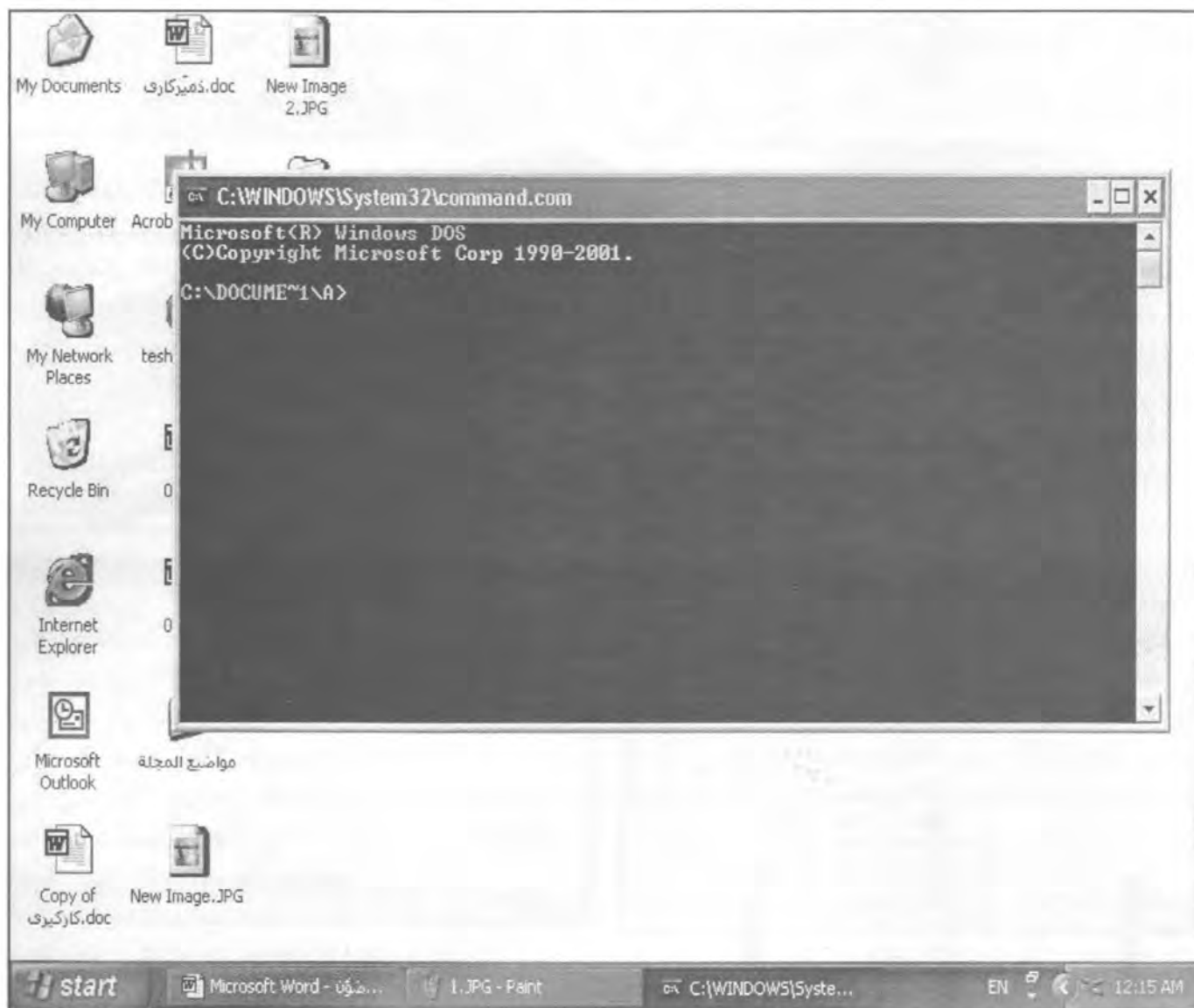
چۆنیتی رینگه گرتن له دزه کردنی چهته‌گانی کۆمپیوتەر و ئەنتەرنێت بۆ ناو ئامێره‌که‌ت

سه‌ره‌تا زۆر که‌س له ئیمه ترسی ئەوه‌ی هه‌یه که له ژیر چاودێری که‌سانی تر دا بیت و ترسی ئەوه‌ی هه‌یه که خه‌لکانیک هه‌ن دزه ده‌که‌ن بۆ ناو ئامێره‌که‌تان و زانیاری له ئامێره‌که‌تان ببات جا بۆ ئەو مه‌به‌سته ده‌توانن رینگه له‌و دزه کردنه بگرن به ئەنجامدانی ئەم چه‌ند هه‌نگاوه بۆ داخستنی ئەو پورتانه‌ی که له ناو هه‌موو ئامێریک دا هه‌یه (الثغرات الامنية).

ئاماده‌کردنی: ناشتی

تکام وایه هه‌نگاوه‌کان وه‌کوو بچۆره سه‌ر فه‌رمانی RUN و ئەم
خۆی ئەنجام به‌دن سه‌ره‌تا بچۆره نووسینه بنووسه .COMMAND
سه‌ر لیستی START و له‌وینشه‌وه COM ئەم نووسینه بنووسه PING

وینهی ژماره (۲)

HOST و دواتر کلیلې ئینتهر بکه و دواتر دیسان ئەم نووسینه
ENTER دابگره و چاوه پروان بکه و بنووسه PING PORT 80 و دواتر
دواتر دیسان ئەم نووسینه بنووسه کلیلې ئینتهر ENTER دابگره و
PING PORT و دواتر کلیلې ئینتهر چاوه پروان بکه و دواتر دیسان ئەم
ENTER دابگره و چاوه پروان بکه و بنووسه PING PROXY و دواتر کلیلې ئینتهر
دواتر دیسان ئەم نووسینه بنووسه و دواتر کلیلې ئینتهر ENTER
PING PORT 1027 و دواتر کلیلې دابگره و چاوه پروان بکه و دواتر
ئینتهر ENTER دابگره و چاوه پروان دیسان ئەم نووسینه بنووسه
سهریری وینهی ژماره (۲) بکه

پیشاندانی ناو و ځیرځنی ویندوږ له سهر رووبه‌ری شاهه Desktop

زانکو نه‌سعه د ته‌ها

۳- پاشان کلیک له سهر هیمای (+) ی فولده‌ری (HKEY_CURRENT_USER) ده‌کین وه پاشان کلیک له سهر (CONTROL PANEL) وه ئینجا له سهر (DESKTOP) وه له‌لای ده‌سته راست ده‌بل کلیک له سهر کلیلی (PAINTDESKTOPVERSION) ده‌کین و ژماره‌ی (۰) ده‌گورین بۆ (۱) .

پاشان (REGEDIT) داخه‌وه کومپيوته‌ره‌که‌ت (LOG OFF) بکه‌پاش ئه‌وه‌ی کومپيو ته‌ره‌که‌ت لوگ ئوف بوو وه هاته‌وه ناو ویندوږ ده‌بینت که ناوی ویندوږ و ځیرځنه‌که‌ی له‌لای ده‌سته راستا نژیک شریتی مه‌هام به دیار ده‌که‌ویت.

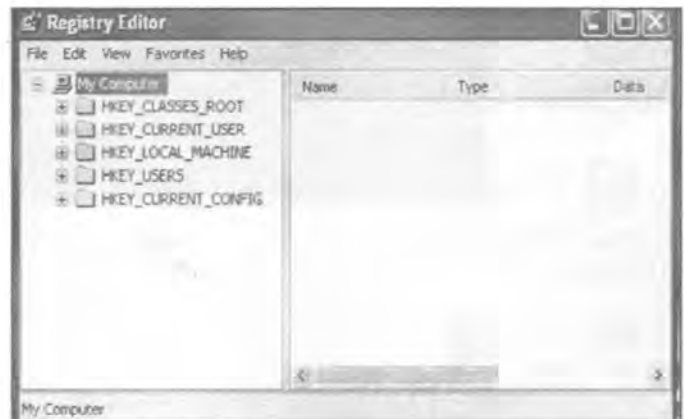
له ویندوږه‌کانی پیشوت‌ردا له سهر دیسکتوب ناو و ځیرځنی ویندوږ نیشانه‌درا به‌لام له‌م ویندوږه نوئ یانه وه‌ک ME و XP ئه‌مه لایرا، بۆ ئه‌وه‌ی ناو و ځیرځنی ویندوږ له سهر دیسکتوب ببینین پیوسته ئه‌م هه‌نگاوانه بکه‌ین:

۱- کلیک له سهر (START) ده‌کین وه پاشان (RUN).

۲- له ناو (RUN) ده‌نوسین (REGEDIT)، وه پاشان ویندوږ نیک ده‌کاته‌وه به‌م شتیه‌ی خواره‌وه:

ویندی (۲)

ویندی (۱)

ویندی (۳)

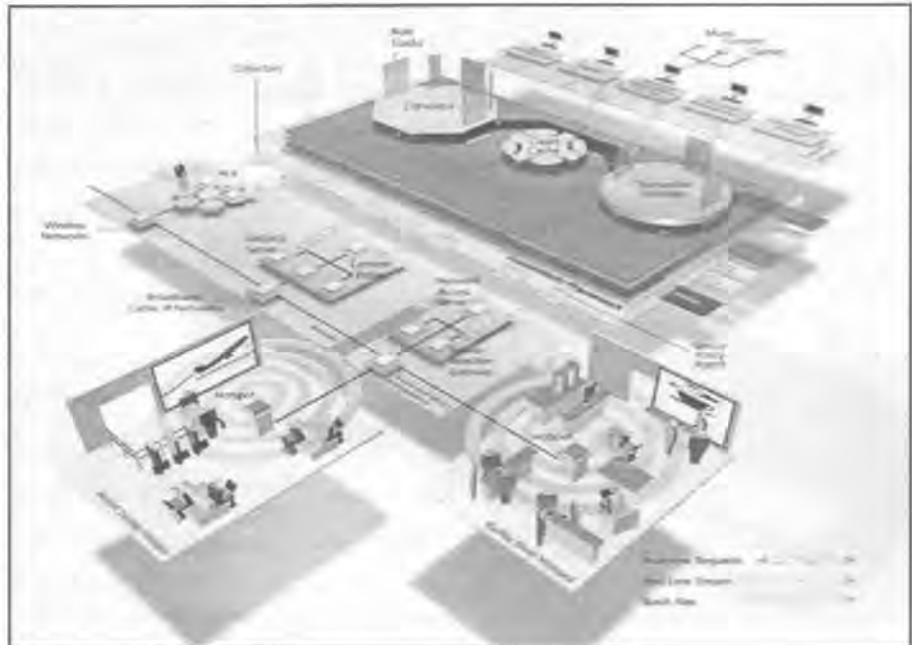

۳- لەزۆربەي شوینە گشتییەکان بەکار ئەهێنن، لەکاتی سەفەردا و لەنەخۆشخانە، .... هتد.

۴- خێرای پەيوەندی لەگەڵ ئینتەرنێت ئەگاتە ۵۴ میگا بایت لەیەک چرکەدا. بۆئەوێ کۆمپیوتەر بتوانن وای فای بەکار بهێنن، پێویستە تەکنیکی وای فای تێدا بیت، زۆربەي لاپتۆب و PDA و TABLET PC ئیستا کارتێ وای فای تێدا یە.

۵- شیاوێ پەيوەندی کۆمپیوتەر لەگەڵ تۆرەکانی وای فای زۆر ئاسانە، چونکە کارتێ وای فای پرۆگرامی تایبەتی لەگەڵدا یە و خۆی بەدوای تۆری وای فای ئەگەڕێت، هەرکە بیدۆزیتەو پەيوەندی دروست ئەکات.

وینەي ژمارە (۳)

تەکنیکی وای فای:

وای فای پالێشتی ئەو ئامێرانە ئەکات IEEE 802.11، جۆرەکانی ئەم ستاندارەش بریتین لە:

۱- 802.11B فریکوینسیەکی 2.4 GHZ یە و خێرایەکی ۱۱ میگابایت لەیەک چرکەدا.

۲- 802.11A فریکوینسیەکی 5 GHZ یە و خێرایەکی ۵۴ میگابایت لەیەک چرکەدا

۳- 802.11G فریکوینسیەکی 2.4 GHZ یە و خێرایەکی ۵۴ میگابایت لەیەک چرکەدا.

بەبەرەوام ئامێری نوێ دروست ئەکری تاوێکە گەشە بەم تەکنیکە بدات، زۆر بەخێرای گەشە ئەکات و پۆزانی شتی نوێی لێ دیتە کایەو.

وابەروات، ئێمەش لە کوردستاندا لەم تەکنیکە بێ بەش نابین، یاخود پێویستە لە ئیستاوێ بیری لێ بکەینەو، ئەگەر ئەمڕۆ بەکاری نەهێنین، ئەوا لە دواڕۆژێکی زۆر نزیکدا بەکاری ئەهێنین.

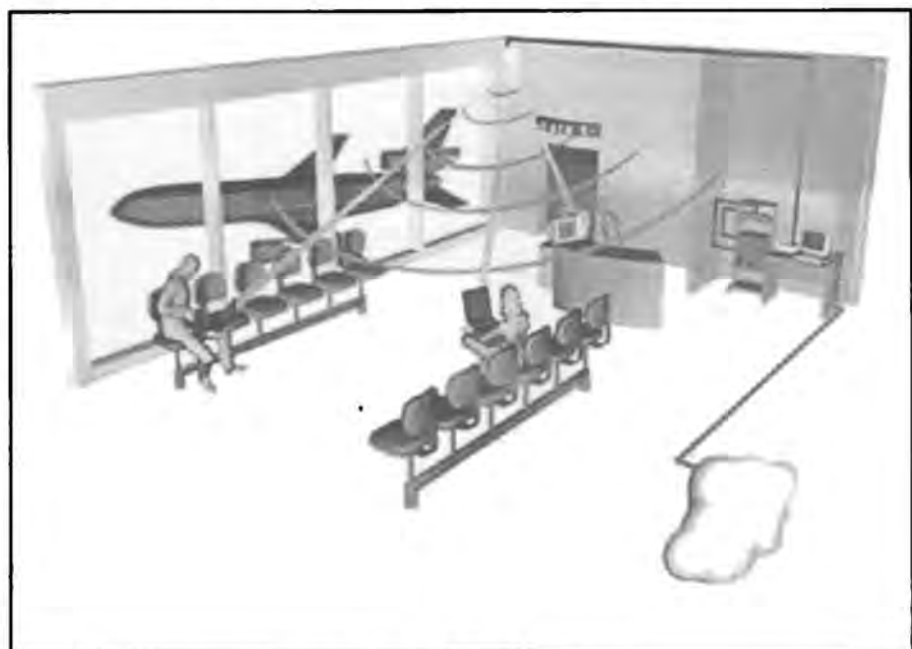
بروانە وینەي ژمارە (۴)

شوینە گشتییەکان وای فای بەکاری ئەهێنن.

بروانە وینەي ژمارە (۳)

۲- ئەتوانن ئامێرەکان بەهەموو ئاراستەکان بجولین، هەلبگیریت و بەبەرەوامیش پەيوەندی هەبێت لەگەڵ ئینتەرنێت، بۆیە مرونەي زۆرە و بەرەمیش زیاد ئەکات.

۱- پێویستی ئامادەکردنی تۆرەکانی ئاسان و خێراو هەرزانی، چونکە

وینەي ژمارە (۴)

دانانى وىنە لە تايپەتمەندىەكانى MyComputer

ئەزىزى
كۆلىمىزى پەرۋەردە-بەشى كۆمپيۇتەر

وتنى (۲)

وتنى (۱)

"LINE1="YOUR INFORMATION
" LINE3=" YOUR INFORMATION
" LINE4=" YOUR INFORMATION
پاشان ئەم فايلە بە ناوى
C:\ "OEMINFO.INI" لە
WINDOWS\SYSTEM32 "خەزن
دەكەين، پاشان ئەنجامەكەى
دەبىنين بەم شىۋەيە:

بەكو ئەم كۆدەى لە ناو بنوسە:
[GENERAL]
MANUFACTURER=BIOS
MODEL=PENTIUM 4 FULL
CACHE
SUPPORTURL=HTTP://WWW.
AZHYNET.I8.COM
[SUPPORT INFORMATION]

كاتى لەسەر "MYCOMPUTER"
"كلىكى راست دەكەين"
"PROPERTIES" ھەلدەبۇيرىن،
بۇ ئەۋەى زانىبارى دەربارەى
كۆمپيۇتەرەكەت بزانى لە پووى
خىراى پروسىسەر، و پام وچۇرى
ويندۇز بزانين كەبەم شىۋەيە
دەردەكەويت:

وتنى (۳)

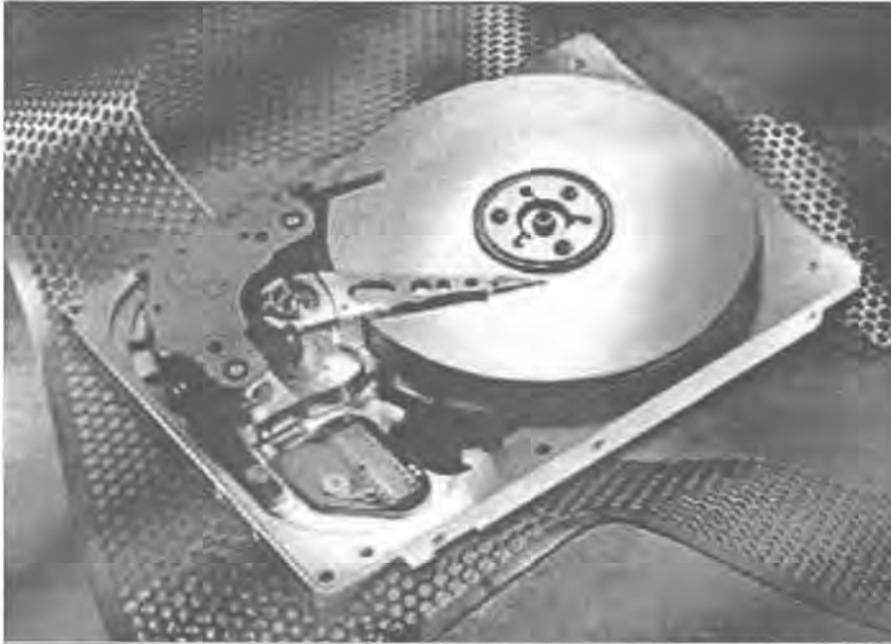
بۇ دانانى وىنەيەك لە ناو ئەم
شۋىنە ئەم ھەنگاوانە جىيەجى
بە:

۱- بەرنامەى "PAINT" بەكەۋە
رەسمىك لەناوى دروست بەكە يان
بەھۋى "OPEN" بەيئە، پاشان وىنەكە
بچووك بەكەۋە بەھەجىمى ۱۶*۱۶
خەزنى بەكە بەناوى "OEMLOGO.BMP"
لەم شۋىنە "C:\WINDOWS\SYSTEM32"

۲- پاشان بەرنامەى
"NOTEPAD" بەكەۋە فايلىك دروست

زیادکردنی رووبەری خەزن کردنی هارد دیسک بۆ دوو بەرامبەر

وەرگێڕانی لە عەرەبیەود بۆ کوردی
نبیل عبدالرزاق قتاح

ئەگەر هارددیسکمان هەبێت بۆ نمونە 3GB بیت، دەتوانین بەهۆی بەکارهێنانی ئەم ڕینگایە زیادی بکەین بۆ نزیکەی 6GB، ئەم ڕینگایە سوود بەخشە بۆ ئەوانەی کێشەیان هەیە لە کەمی رووبەری خەزن کردن، بۆ ئەوانەش کە خەز بکەن رووبەری خەزن زیادتر بکەن بۆ خۆیان، ئەم کردارەش بەم جۆرەیه:

پێویستمان بە بەرنامەی نۆرتۆن گۆست 2002 دەرچووی (2002, 775) لەگەڵ هاردیکی تر. هاردی خۆمان ناو دەنێن (T)، ئەوەی تریش ناودەنێن (X).

1. هاردی T دەکەینە ماستەر و ئەوەی تر X دەکەینە سەلف، ئەم کردارەش پوون کراوەتەو لەسەر پووی هارد چۆن دەکرێتە ماستەر و سەلف.

تێبینی: دەبێ فۆرماتی هەردوو هاردەکان لەجۆری سیستەم وەک یەک بن (FAT 32 بۆ FAT 32 یان NTFS بۆ NTFS).

2. کۆمپیوتەرەکەت داگیرسێتە بۆ ئەوەی دانیاییت هەردوو هاردەکە خۆیندراوەتەو، ئێستا CD تاییەت بە بەرنامەی نۆرتۆن گۆست دابنێ و کۆمپیوتەرەکەت RESTART بکەو.

3. بەرنامەی نۆرتۆن بکەرەو، فەرمانی GHOST BASIC هەلژێرە، پاشان BACK UP بۆ هاردی T پارچە (C: 1) هەلژێرە، پاشان بۆ خەزن کردنی فایلێ BACK UP واتە TARGET هاردی X دەست نیشان بکە و ناویک بۆ فایلەکە

دابنێ، NEXT لی بده تاووەکو داوای RESTART دەکات.

4. (هەنگاویکی گرنگ) کاتیک کۆمپیوتەرەکەت دەیهوینت پێ بێت، لەکاتی سەرتایی داگیرسانی بیکۆژینەو بە داگرتنی دووگمەی پاوهر.

5. شێوەی هاردی T لە ماستەرەو بەگۆرە سەلف، هاردی X لە سەلفەو بەگۆرە بۆ ماستەر. کۆمپیوتەر داگیرسێتە CONTROL PANEL بکەرەو و پاشان ADMINISTRATIVE TOOLS ئنجا COMPUTER MANAGEMENT ئنجا DISK MANAGEMENT ئنجا دەبینی پارچەیک زیاد بوو لەسەر هاردی T بەناوی VPSGH BOOT.

6. ئەم رووبەرە دەست نیشان بکە و فۆرماتی بکە.

7. ئەوەی لەسەر هاردی T دەبینی: A. پارچەکانی کۆن. B. پارچە نوێ. 8. ئێستا پێویستت بە هاردی X

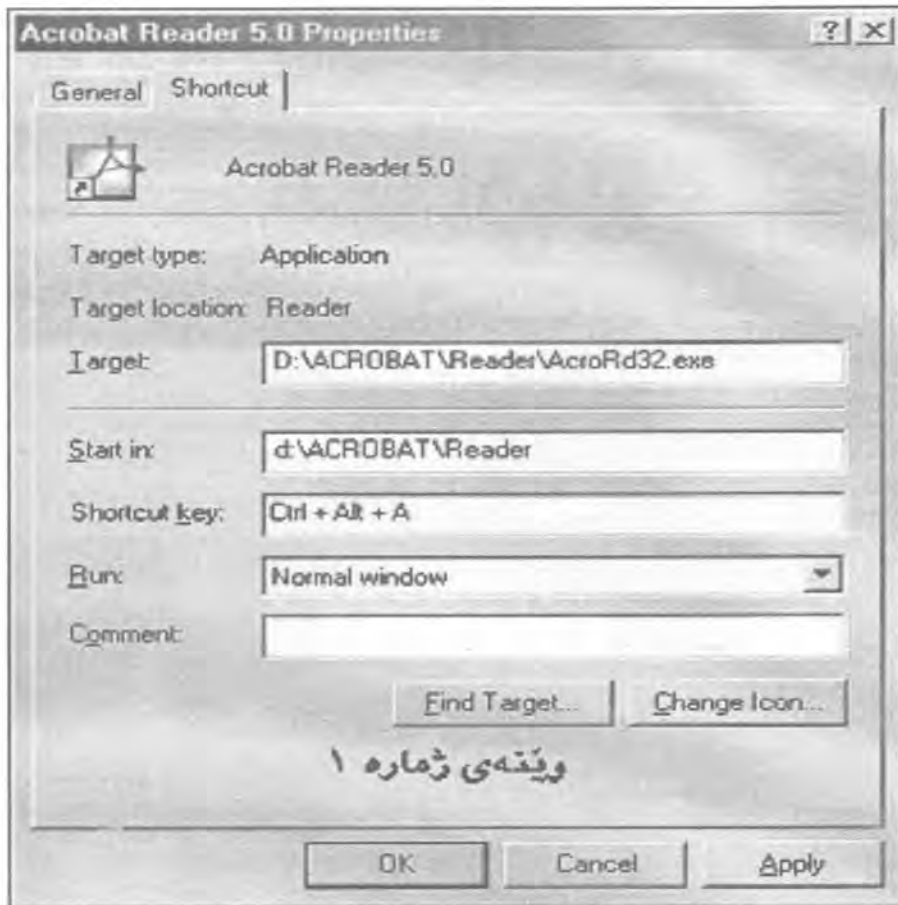
نەما و لای بده.

9. هاردی T پارچەیکە تازەیی دەست لە رووبەری خەزن، ئاگادار بە هیچ شێوەیک ئەم پارچە تازەییە تیکەلاوی پارچەکانی تر بکەیت، بۆ نمونە ئەگەر پارچەکانی خۆی سەرەتایی دوو پارچە بیت، ئێستا سێ پارچەیه. نەکەیتە دوو یان چوار.

ئەم کردارە وا باشە لەسەر هاردیکی نوێ ئەنجامی بدەیی بۆ ئەوەی زانیاری لەدەست نەدەیت. چەند نمونەیکە کرداری بۆ ئەم ڕینگایە:

هاردی جۆری ئای بی ئیم 80 GB زیاد کراوە بۆ 150 GB.
هاردی جۆری ماکستۆر 40 GB زیاد کراوە بۆ 80 GB.
هاردی جۆری سیجیت 20 GB زیاد کراوە بۆ 30 GB.

بەیمانگەی تەکنیکی سۆران -
سەرۆکی بەشی سیستەمی کۆمپیوتەر
سەرچاوە: WWW.RO3H.NET

ويقتەى ژمارە ۱

بىستون عمر

دوایی لە شویتى SHORTCUT KEY به ئارەزوى خۆت پىتیک هەلبژێره بپروانه ويتهى ژمارە (۱) ئىنجا بۆ هەر جاريك پىتى مەبەست (CTRL + ALT) ۱۲- بۆ ئەوەى به خىرايى بگهيتە تاييەتمەنديەكانى هەر فايلىك يان بەرنامەيەك پەنجە بنى بە ALT دوو كليك بكە لەسەرى . ۱۳- بۆ ئەوەى ۲۳ ميگابايت بگهريتهوه بۆ ناو كۆمپيوتهرهكەت لە فەرمانى RUN بنوسە C:\WINDOWS\HELP دوایی كليك بكە لەسەر OK لە پاشان هەموو ئەو فايلاى بىسپەوه، ئەوانى كەمانەوه وازيان لىيتنە .

۶- بينىنى فايلىەكان لەسەر شىرتى ئەرك (WIN + TAB) ۷- بۆدەر كەوتنى تاييەتمەنديەكانى سىستەم (WIN + BREAK) ۸- بۆ سىرپنەوهى هەر فايلىك بەيەكجارى (SHIFT+DELTE) ۹- ئەگەر سىدىيەك ئۆتۆرەن بوو بتهوى نەچىتە ناو ئۆتۆرەنەكە لەكاتى دانانى سىدىيەكە بۆماوهى سى چركە پەنجە بنى بە (SHIFT) ۱۰- ئەگەر كۆمپيوتهرهكە هەلەى تىداوو بۆ ئەوەى بچىتە SAFE MODE بۆ چارهسەر كردنى كىشەكە لەگەل داگىرسانى كۆمپيوتهرهكە پەنجە بنى بە (CTRL) . ۱۱- كردنەوهى بەرنامە به هاوكارى كىبۆرد لەسەر تادا بچۆره سەر تاييەتمەنديەكانى بەرنامە

۱- بۆكردنەوهى فەرمانى كارپىكردن RUN پەنجە بنى به نىشانەى پەنجەرە لە سەر كىبۆرد لەگەل (WIN+R) R . ۲- بۆ داواكردنى يارمەتى HELP لە سەر كىبۆردەكە پەنجە بنى به نىشانەى پەنجەرە لە گەل F1 + WIN ۳- بۆكردنەوهى WINDOWS EXPLORER پەنجە بنى به هىماى پەنجەرە لەگەل پىتى E لە سەر كىبۆردەكە (WIN + E) . ۴- بۆ هينانانە خواروهى بەرنامەكان بۆ سەر شىرتى ئەرك بەيەكەوه ئەوا لە سەر كىبۆردەكە پەنجە بنى به هىماى پەنجەرە لە گەل پىتى (WIN + M) ۵- بۆ گەران بەدوای هەرفايلىك يان فۆلدەريك (WIN + F)

بلاوبوونه‌وه‌ی کۆمپیوتەر و فراوان بوونی بواری به‌کارهێنانی له ههریمی کوردستان

BASIC به‌کاربێنیت، دواى ئەوه له کۆتایی هه‌شتاکان جوړیکی تری (الورکا) هات که هارد دیسکی ۲۰ مینگابایتی تیدا بوو وه سیستمی DOS ی وهک ناوه‌ندیکی کارکردن به‌کارده‌هینا و هه‌وروه‌ها هه‌ندى کۆمپیوتهرى له جوړى ۲۸۶ بۆ کۆلیجه‌کان هات که ژماره‌یان زۆر که‌م بوون و بواری ئەوه‌یان نه‌بوو که قوتایی به‌کارى به‌یئى.

دواى راپه‌رینه مه‌زنه‌که‌ی ئاداری سالى ۱۹۹۱ که ههریمی کوردستان تیدا ئازادکرا، سه‌ره‌تایه‌ک بوو بۆ ئازادی له بواری کارکردن و

له‌پیش سالى ۱۹۹۰ دا کۆمپیوتەر ته‌نها له کۆلیجه‌کانی زانکۆ، چه‌ند فه‌رمانگه‌یه‌کی وهک په‌روه‌ده‌ی گشتی، ئامارو هه‌ندى فه‌رمانگه‌ی تر که له‌ژماره‌ی په‌نجه‌کانی ده‌ست ده‌رناچن هه‌بوو. کۆمپیوتهره‌کانیش له جوړیکی نزم بوون که نه‌ئه‌توانرا ئەو پرۆگرام و به‌رنامه‌ی ئەوکات که‌هه‌بوون و له ناوه‌ندی DOS کاریان ئەکرد به‌کاربێنن، بۆ نمونه له‌ناوه‌راستی هه‌شتاکان کۆمپیوتهرى (الورکا) که له‌کۆلیجه‌کان هه‌بوون، وا دروست کرابوون که ته‌نها به‌رنامه‌ی

هه‌ر له‌سه‌ره‌تای نه‌وه‌ده‌کان و هاوکات له‌گه‌ل ئەو پیشکه‌وته‌ گه‌ورانه‌ی که له‌بواری دروستکردنی هاردویرو سوڤتویر بویداو وهک بلاوبوونه‌وه‌ی WINDOWS 3.1 و پرۆگرامه‌کانی ئۆفیس که قوناغیکی گه‌وره‌ی به‌ره‌وپیشچوون بوون له‌ پووی ئاسانتر کردنی به‌کارهێنانی ویندۆزو ئەو به‌رنامه‌ی که‌له‌ناو ناوه‌ندی ویندۆز کار ده‌که‌ن، سه‌ره‌تای بلاوبوونه‌وه‌ی کۆمپیوتهر و به‌کارهێنانی له ههریمی کوردستان. هه‌موومان ئەوه‌مان له بیره‌ که

ئازادکردنی لە ھەریمی کوردستاندا بەرە بەرە خەلک پووی کردە فێربوون و بەکارھێنانی ئنتەرنیت لە بوارەکانی پۆستەو پەیوەندی کردن و کۆکردنەوێ زانیاری لە بواری زانستی و بازرگانی و پۆژنامەگەری و .. ھتد بەمەش وەرچەرخانیک پوویدا لە ژمارە ی بەکارھێنەران وشارەزایانی کۆمپیوتەر کە ژمارەیان زۆر زۆر زیادی کرد.

ئێستا لە ھەموو فەرمانگەو دام و دەزگا حکومی ناحکومیەکان و بگرە لە مالاکانیش کۆمپیوتەر ھەیەو ژمارە ی بەکارھێنەرانیش تارادەیک زۆرە، بەلام لەبەر نەبوونی تۆپیک کۆمپیوتەری فراوان WAN و نەبوونی کۆمپانیای تاییەت بە پیشکەشکردنی خزمەت گوزاری لەبواری پۆستی کوردی و خزمەتگوزاریەکانی بەکارھێنانی بازرگانی لە ناو ھەریمی کوردستان خەونیک و ئامانجیک ترە بۆ زیاتر سوود وەرگرتن لەو ژمارە زۆرە ی کۆمپیوتەر و بەکارھێنەرانی لەبواری زانستی و بازرگانی و گەیانندا.

ئێستا کاتی ئەوە ھاتوو کە تۆپیک کۆمپیوتەری فراوانی سەرتاسەری ھەریمی کوردستان دروست بکەیت و ھەموو بەشەکان بەیەکەو بەستیتەو بە ھەموو جیھانیشی بگەیتەیت ئەمە خۆی خالیک وەرچەرخان دروست دەکات لە میژووی بەکارھێنان و زۆربوونی بەکارھێنەری کۆمپیوتەر لە ھەموو بوارەکاندا دەبیتە قوناغیک تری بەرەو پیشچوونی و رەنگدانەوێ ئەبێ لەسەر بوارەکانی ژبانی مروقی کورد.

ئێستا بازاری کۆمپیوتەر لە شارە گەرەکانی ھەریم شوینیکی دیار و شەقامیک دیارکراوی بۆ خۆی گرتوووەو بازرگانیکەش لەپەرەسەندن دایە.

بەکارھێنەکانی کۆمپیوتەر:

لەسەرەتای نەو دەکان و سەرەتای بڵاوبوونەوێ کۆمپیوتەر لە ھەریم دا کۆمپیوتەر زیاتر وەک ئامیزیک چاپکەر و ابوو زۆر بەدەگمەن بۆ کۆکردنەوێ کۆگەکردنی داتا و شیکارکردنی بەکار دەھات، تەنھا لەبواری رۆژنامەگەری نەبیت کە ھەر لەسەر تاو بەتەواوەتی لەم بوارە بەکارھاتوو. ھەر لەوکاتەوێ تاکو ئێستا گۆرانیکی سستی بەخۆوە ببینوێ لە بواری بەکارھێناندا.

لە کۆتایی نەو دەکان کە سەرەتای بەکارھێنانی کۆمپیوتەر بوو لە بواری بنکە ی زانیاری و بەکارھێنانی بۆ سوود وەرگرتن لە ئنتەرنیت و دانانی تۆپی کۆمپیوتەری بچووک لە ھەندێ دام و دەزگاکان بوو ھۆی فراوانکردنی بواری بەکارھێنانی کۆمپیوتەر و زۆربوونی ژمارە ی بەکارھێنەرانی کۆمپیوتەر لە ھەموو فەرمانگەو دام و دەزگا حکومی نا حکومیەکان بڵاو بوووە. شایانی باسە ھەر لە ھەمان کاتدا دروست بوونی چەند سەنتەریکی فێرکردن لە ناو شارەکاندا کە رۆلێکی پەرچاویان ھەبوو لە فێرکردن و بڵاوبوونەوێ ھۆشیاری و رۆشنییری تاییەت بەبواری بەکارھێنان و سوود وەرگرتن لە کۆمپیوتەر و پرۆگرامەکانی.

ھەر لە کۆتایی نەو دەکاندا و لەبەر بڵاوبوونەوێ ئنتەرنیت و

بەکارھێنانی زانستەکان وە بواری بەکارھێنانی کۆمپیوتەریش یەکیک بوو لەبووارە زانستی یانە کە ئەم ئازادیەیان بە خۆوە ببینی. ھەر لە سەرەتای نەو دەکان بەکارھێنانی کۆمپیوتەر لە فەرمانگەو دەزگاکان زیادی کردو بنەمای بازاریکی ئازاد و سەر بەستیش بۆ بازرگانی کردن بەم ئامیزەو بەشەکانی پەیدا بوو وە کۆمپیوتەرەکانی مۆدیلی ٢٨٦ دوا ی ئەویش ٤٨٦ ھاتنە ناو بواری بەکارھێنان و وە لە دوا ی ١٩٩٦ دا مۆدیلی PENTIUM 1 کەوتە بازاری کوردستانیشەو وە لەبەر ئازادی لە بەکارھێنان و بازرگانی کردن مۆدیلهکانی تری پینتیۆم یەک لە دوا ی یەک لە ھەریمی کوردستان بڵاوبوونەو و کەوتنە بواری بەکارھێنان.

لە لایەکی دیکەو ئازادی لەبەکارھێنانی بەرنامەکانیش ھۆکاریکی گرنگ بوو بۆ سەرھەلدانی بازرگانی کردن بە پرۆگرامەکان و ھێنانیان بۆ ناو بازاری ھەریم و بڵاوبوونەوێ وەک بڵاوبوونەوێ WIDOWS 3.1 و دواتر WINDOWS 95 دواتر WINDOWS 98 دواتر ویندۆز MELLINIUM و WINDOWS XP تاکو سەرەتای ٢٠٠٢ یەک لەدوا ی یەک کەوتنە بەکارھێنان و ینگە خۆشکەر بوون بۆ بەکارھێنانی پرۆگرامەکانی تری وەک OFFICE PROGRAMMS و PHOTOSHOP و AUTOCAD ... ھتد.

ئاسانی بەکارھێنانی ویندۆز و پرۆگرامەکانی کە لە ناو ویندۆز کار دەکەن وای کرد خەلکیکی زۆر پوو بکەنە سەنتەرەکانی فێرکردن بۆ فێربوونی بەکارھێنانی ویندۆز و پرۆگرامەکانی.

نامیری DIGITAL PLAYER MP4

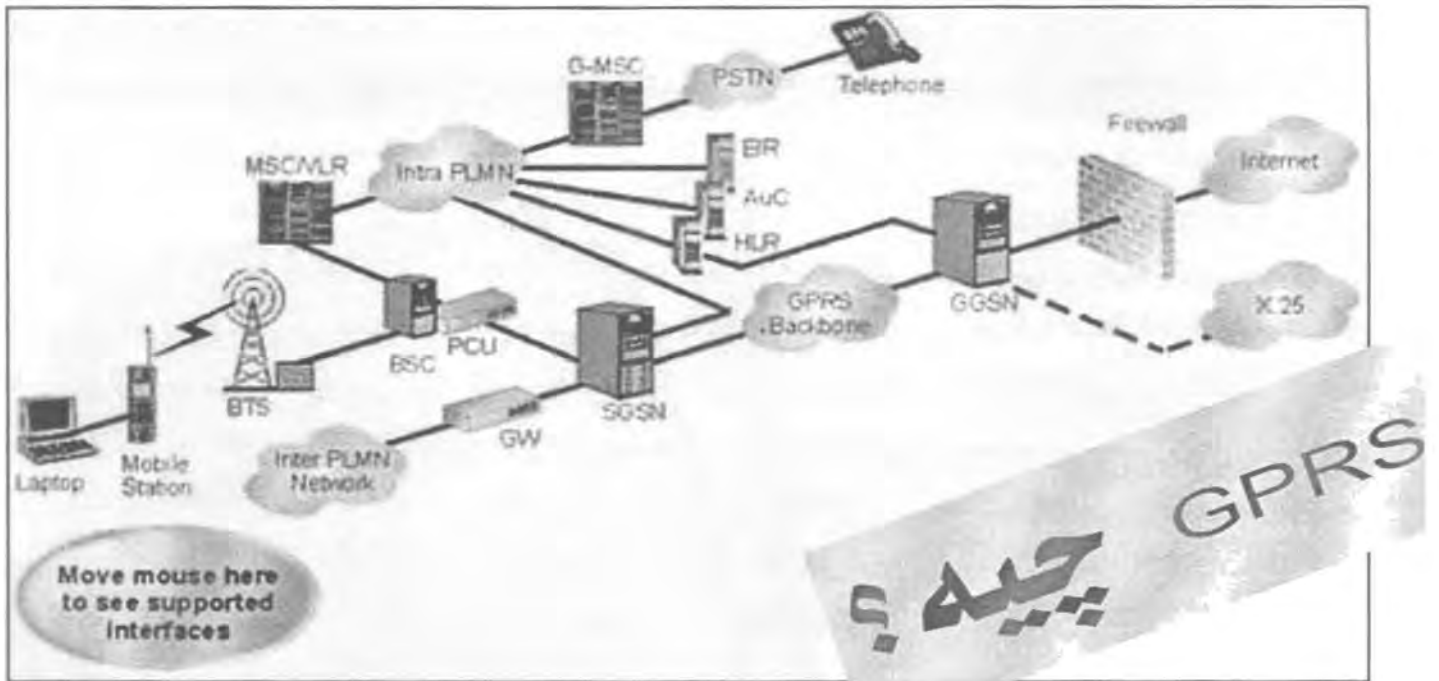

بچوکتیرین نامیره له جیهان که
خاوهنی چهند سیسته میکی رهنگیه
بۆ هه لگرتن و نیشاندانی وینه ی
ئاسایی هه موو سیسته میکی دهنگ
وهک (MP3.MP2.MP1.WMA.WM)
VASF.WAV) وههروهه توانای
پیشاندانی هه موو جۆرهکانی وینه
و هه موو جۆرهکانی (فیدیو) ی هه یه
به جوانترین شیوه و هه ره له سهر
ئه و شاشه بچوکه ی که نامیره که
هه یه تی وه ههروهه توانای هه یه
فایلاتی کومپیوتهری و بهرنامه ی
له ناودا خه زن بکریت و وهکوو
(فلاش میموری) به کار بهینریت.

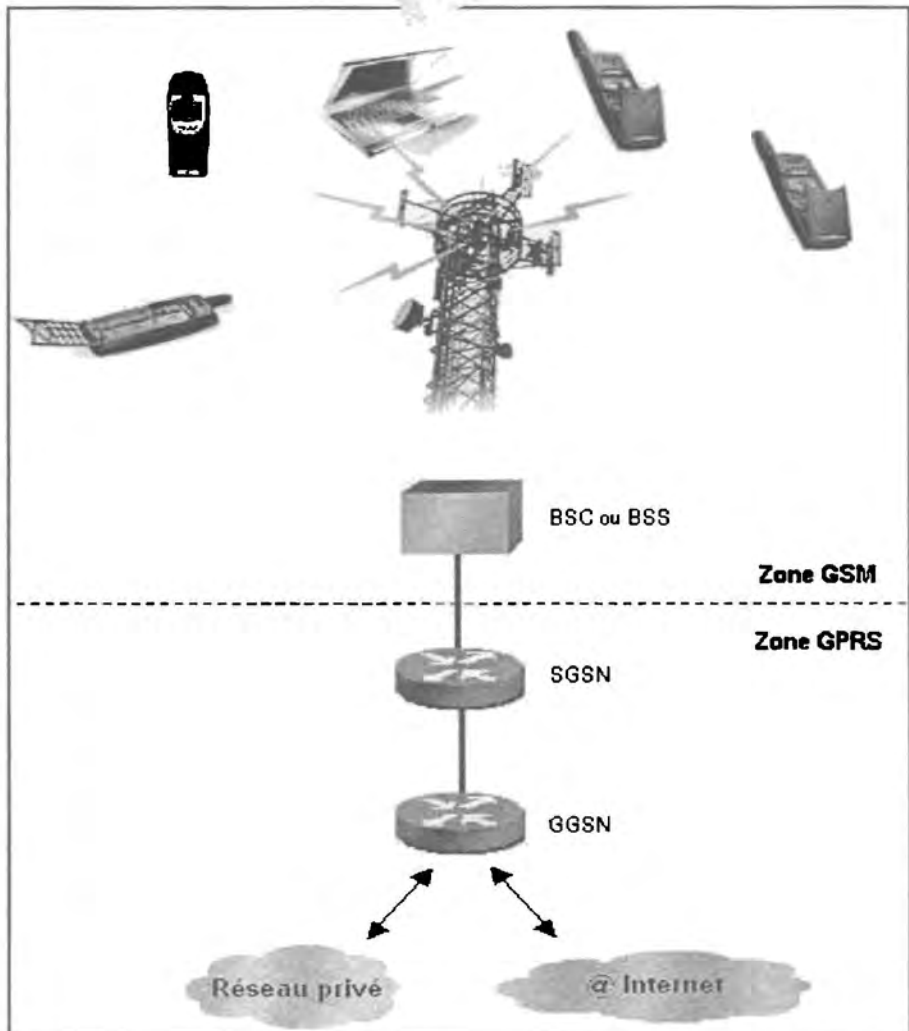
شایانی باسه ئه و نامیره نو ی به
کیشی ته نها ۳۰ گرامه وه ده توانی
له گه ل خۆتدا بۆ هه موو جیگایه ک
بیهیت و ده توانی له سهر هه موو
نامیریکی کومپیوتهر به کاری بینی
وه قه باره ی ئه و نامیره زیره که
بچوکه ده گاته (1G) ههروهه ئه م
نامیره بچوکه توانای به کارهینانی
هه یه به شیوه یه کی زۆر ئاسایی و
ئاسان .

وه به پینچه وانه وه ده توانیت له م
نامیره وهرگری بابه ته کان وهک
دهنگ تۆمارکردن چونکه ئه م
تاییهت مه ندیه ی هه یه بۆ دهنگ
تۆمارکردن، ئه م نامیره ش ئیستا
له بازارهکانی خۆمان دهست
دهکه ویت .

GPRS یه کینکه له خزمه‌ت‌گوزاریه‌کانی موبایل کورت‌کراوه‌ی (کومه‌له‌ی خزمه‌ت‌گوزاری نێره‌ره‌ گشتیه‌کانه‌) و بریتیه له ناوه‌ندیکی یارمه‌تیده‌ر بۆ چوونه ناو ئه‌نته‌رنیته‌ و ناردن و وه‌رگرته‌ی زانیاری به‌ی ئه‌وه‌ی پێویست به‌ په‌یوه‌ندی بکات بۆ هه‌موو جارێک وه به‌ هۆی GPRS ده‌توانیت به‌رده‌وام له‌په‌یوه‌ندی دابیت . ئه‌م سیسته‌مه به‌وه ناسراوه که زۆر ئابوریه به‌نێسه‌ت به‌کار هێنه‌ره‌که له‌به‌ر ئه‌وه‌ی حسابی کارکردن له‌سه‌ر کات نیه به‌لکو له‌سه‌ر وه‌رگرته‌ی ئه‌و زانیاریانه‌یه که به‌کارهێنه‌ر وه‌ری ده‌گریت و داده‌به‌زینیته ناو کۆمپیوته‌ره‌که به‌مه‌ش ده‌توانیت

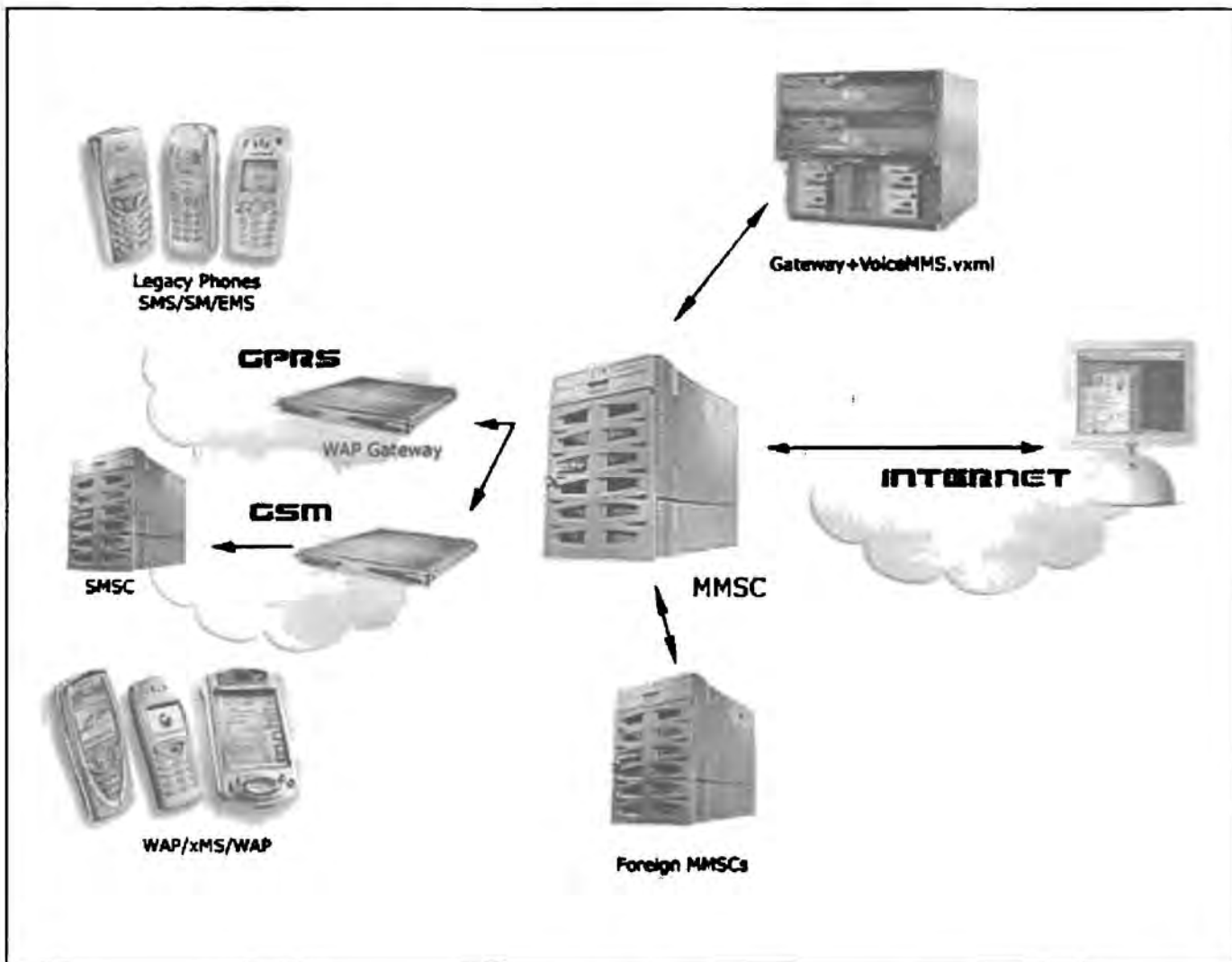
بۆ ماوەیەکی زۆر پەيوەندی بەئەنتەرنێتەو نەبێت. یەکێک لە جیاکەرەوکانی ئەم سیستەمە ئەوەیە کە دەتوانیت ٢٤ کاتژمێر لە پەيوەندی دابێت تەنها نرخێ تێچۆش ئەوەستێتە سەر قەبارەى ئەو زانیارانەى کە داتبەزاندون بۆ ناو کۆمپیوتەرەکەت، خێرایەکی زۆر باشی هەیە و بەگوێرەى جوۆرى مۆبایلەکەش دەگوێریت وە خێرایەکەشی سێ ئەوەندەى

تۆرى مۆبایل دەبێت جگە لەمەش ژمارەى بەشداربوایش کاریگەرى دەبێت لەسەر خێرایى گۆرپنەوہى زانیاریەکان.

دەتوانریت زۆر بەئاسانى هاوبەشى بکەیت ئەگەر ئەم خزمەت گوزاریە لە ناو تۆرى مۆبایلەکە هەبێ کە بریتىە لە پروتۆکۆلیکی ئەنتەرنێت لەگەڵ تۆرى GSM.

گونجاوترین خزمەتگوزارى GPRS بریتىە لە گفتوگۆکردن بەکار بێنین.

دەتوانریت زۆر بەئاسانى جگە لەمەش دەتوانین بەخزمەتگوزاریەکانى GPRS نامەى ئەلیکترۆنى و نامەى دەنگى بنێرین و زۆر بە ئاسانى خزمەتگوزاریەکانى ئەنتەرنێت بەکار بێنین.

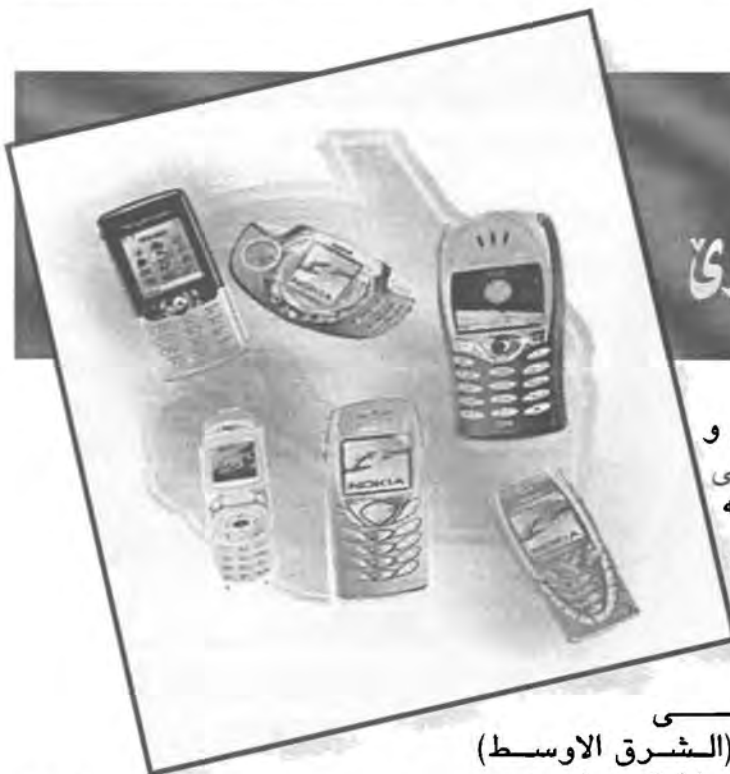

ڕێگایەکی بۆ کۆگا کردنی ۸۰۰۰ نامە لە ئۆکیای ۶۶۰۰

لە ڕێگای ئەم هەنگاوانە دەتوانیت ۸۰۰۰ نامە لە ناو مۆبایلەکەت هەلگریت و لەناوچون بیانپاریزین بۆ ئەم مەبەستە ئەگەر ئارەزوو دەکەیت ئەم هەنگاوانە پەڕەو بکە :
بچۆ نامە (MESSAGING) لە لیستی سەرەکی نامەدا خیاڕات OPTIONS هەڵبژێرە لە دوایدا الضبط SETTINGS ئینجا اخری OTHER هەڵبژێرە پاشان بچۆرە سەر الذاكرة المستخدمة MEMORY IN USE ئینجا ميموری کارت هەڵبژێرە کارت الذاكرة MEMORY CARD لە دوايیدا داوات لێدەکات کە نامەکانت بگوازیتەوه بۆ ناو کۆگا نوێیەکە (کارت الذاكرة MEMORY CARD) پاشان داوات لێدەکات کە نامە بنەڕەتییەکان بپاریزی یاخود نا .

۸۰۰۰ نامە بۆ کۆگایەکی بە قەبارە ۲۲ میگابایت ئەگەر بیت و بەتال بیت بەلام وادادەنیتین کەتۆ ۱۰ میگابایت بەکار دینیت بۆ بەرنامەو وینەو فایلهکانی تر بەمەش دەتوانیت ۵۰۰۰ نامە هەلگریت . بەلام ئەگەر ۲۰ میگابایت بەکارهیناییت بۆ بەرنامەو وینەو فایلهکانی تر ئەوا دەتوانیت ۲۶۰۰ نامە هەلگریت . دواى هەموو ئەو کارانەى سەرەوه لەکاتى داواى پاراستن دەکات لە ناو کۆگای ۶ میگابایت مەبپاریزە بەلکو لەناو کارت الذاكرة MEMORY CARD بپاریزە واتا سەیف کردن .

مۆبایلێکی نوێ دهنگ ئه‌گوازێته‌وه‌ بۆ دهق و ئه‌یڤیری

وه‌رگێڕانی له‌ عه‌ره‌بیه‌وه‌: ئاوات

ئه‌لکترۆنی و
ئاوه‌پۆکی
نامه‌که‌ی به
ده‌نگ پێ
رابه‌گه‌ینی
هه‌ر وه‌کوو
پۆژنامه‌ی
پۆژه‌ه‌لاتی

ئاوه‌راس‌ت (الشرق الاوسط)
رایه‌گه‌یاندوه‌، مۆبایله‌که‌ش له‌ جۆری
(P207) ه‌ له‌ ولایه‌ته‌ یه‌کگرتوه‌کان به
(۸۲) دۆلار ده‌فروشری له‌ لایه‌ن
کۆمپانیای کپیار گری به‌ستی
له‌ گه‌ل ئه‌کا بۆ ماوه‌ی دوو سال،

کۆمپانیای سامسۆنجی کۆریایی
باشوور ئاشکرای کرد که‌ دوو
مۆبایلی دا‌هیناوه‌ که‌ ده‌نگی
به‌کاره‌ینه‌ره‌کانیان وه‌رته‌گێری
بۆ ده‌ق، ئه‌وه‌ش له‌ پێش که‌ وتینکا
له‌ مه‌ودا پێ ئه‌دا که‌ مۆبایل
به‌ ئاسانی ئه‌ننه‌رنیت وه‌ر بگێری، به‌کار
ه‌ینانی ته‌ له‌ فۆن بۆناردنی نامه‌ی
کورت به‌ تورپی گرده‌ر (شبكة متنقلة)
له‌ جیاتی نویسنی پیته‌کان له‌ سه‌ر
دوگمه‌ بچوکه‌کانی سه‌ر مۆبایله‌
که‌ خاوه‌نه‌که‌ی ئه‌توانی ناو نیشانی

سامسۆنجیش به‌ (۱۸۰)
دۆلار خستویه‌تی به‌ بازاره‌، جۆری
دووه‌میش که‌ (800A) له‌ ماوه‌یه‌کی
نزیکا ده‌که‌وێته‌ بازاره‌وه‌.

ئاگاداری

بۆ هه‌موو ئه‌و به‌ریزانه‌ی که‌ توانای نووسینیان هه‌یه‌ له‌ بوا‌ری کۆمپیوته‌ر و ئه‌ننه‌رنیت ئه‌گه‌ر توانای
نووسینی بابه‌تیان هه‌یه‌ له‌م بوا‌ردا ده‌توانن به‌ شداری بکه‌ن له‌ گۆڤاری کۆمپیوته‌ر و ده‌توانن سه‌ردانمان
بکه‌ن یان بابه‌ته‌کانیان بنێرن بۆ ئه‌م ناویشه‌: هه‌ریمی کوردستانی عێراق / یه‌که‌ی کۆمپیوته‌ر له‌ دیوانی
وه‌زاره‌تی پۆشنییری جاده‌ی شه‌ست مه‌تری نزیک هۆلی زه‌رد یان په‌یوه‌ندی بکه‌ن به‌ سه‌رنووسه‌ره‌وه‌
به‌م ناویشه‌ مه‌ل‌به‌ندی کۆمپیوته‌ری ئاراس هه‌ولێر به‌رامبه‌ر قه‌لا با‌له‌خانه‌ی قه‌یس‌ه‌ری حاجی یه‌حیا
نه‌ومی دووه‌م یان به‌ ژماره‌ ته‌له‌فۆنی 2232721 مۆبایل 07504618045 یان پۆستی ئه‌لکترۆنی

EMAIL : COMPUTER_MAGAZINE_2005@YAHOO.COM

EMAIL : ARAS_CO_CENTER@YAHOO.COM

تیپینی :

* هه‌ر بابه‌تیک ب‌لاو بکریته‌وه‌ پاداشتی پێ ده‌دریت .

* هه‌ر بابه‌تیک له‌ شوینیکی یان گۆڤاریکی تری کوردی ب‌لاو کرابیته‌وه‌ ئیمه‌ ب‌لاوی ناکه‌ینه‌وه‌.

* بابه‌ته‌کانتان ئه‌گه‌ر نه‌شیا بۆ ب‌لاو کردنه‌وه‌ ئه‌وا ناکه‌ریته‌وه‌.

* هه‌ر که‌سێک باب‌ه‌ت ئه‌نێری بۆ ب‌لاو کردنه‌وه‌ یا باب‌ه‌ته‌که‌ی له‌ سه‌ر فلوپی دیسک یان فلاش میمۆری

بیست و وینه‌ی پوونکه‌ره‌وه‌کان به‌جیا له‌ نیو فولده‌ریک دا بیست و باب‌ه‌ته‌که‌ی به‌ به‌رنامه‌ی MICROSOFT WORD بنووسیت.

مەملەتتى ئەتەۋەكانى ژاپۇن وچىن لەپى ئەتتەرنىت

ۋەزگىران ئە ەدەبىيەۋە: دايكى سارا

تىك دانى پەيۋەندى نىۋان ھەردوۋ دەۋلەت، لەراستىدا چىنەكان پەستى پىش خواردنەۋەى خۇيان بەرامبەر ژاپۇن دەربىرى . بەلكو بەرگىران لەۋپايش ئەكرد كەداۋاى دابىران ومامەلە نەكردن لەگەل كەل ۋەلى ژاپۇنى ئەكا، ۋەئىھانەى ژاپۇنيان ئەكرد لەمىانەى گفتوۋگو لە سەر ئەتتەرنىت و ژوورى وتوو وىژ، ۋەداۋايان لەكار بەدەستانيان ئەكردسىياسەتى خۇى بگۇپى لەگەل ژاپۇن .

ۋەلەى خۇيەۋە دەزگاكانى راگەياندىنى پۇژاۋا ئىدانەى بەرپرسە چىنەكانى كىردو گۋايە تواناى جەۋگرتتى ئەم بزوتنەۋەى نىە لەدزايەتى كىردنى ژاپۇن و حكومەتى چىنيان بەۋە تاۋان بار كىرد كەھەست بە بەختەۋەرى ئەكا لەپەرە پىدانى نەتەۋايەتى چىنى ۋەگو ئامرازىك بۇزىاد كىردنى ئەۋ شەرىعەتەى ھەيەتى . ۋەپسپۇرەكانى كاروبارى چىنى ۋژاپۇنى، ئەۋە دوۋپات ئەكەنەۋە كەكار بەدەستان نارحەتن لەم بارەۋە كەپوو لە زيادبۈۋنە .

چىن كاريكى زور گرانه و بەشتۈەيەكى خىرا لەپەرە سەندن دايە . ۋەپسپۇرەكان ۋاى ئەپىن كەكرانەۋەى چىن و زورى بەكار ھىنانى ئەتتەرنىت پۇلىكى سەرەكيان بىنيۋەلەم كارەۋسەرەتەى كىشەكەش شەپى مەملەنى بۈۋەلەسەر جىگا (مقەدى) ھەمىشەىي لەئەنجومەنى ئاسايش، چىنەيەكان لەلەى خۇيانەۋە ھەستان بەكۈكردەۋەى ئىمزاى بەرھەلىستى ئەم خواستە، سەرەتايى ئەم كارەش بەھەلمەتىكى فراۋان لەلەين چىنە نىشتە جىكانى ۋىلايەتە يەكگرتۈەكان بوو بۇكۈكردەۋەى نىزىكەى مليون ئىمزا، ۋىكىخەرانى ھەلمەتەكە ئەلەين كە بەكارھىنانى ئەتتەرنىت لەچىن ژمارەى ئىمزاكانى گەياندە زياتر لە (22) مليون .

ئىمزاكەران بەۋئومىدەن بتۋانن پال بە پەكەين بنىن تا ژاپۇن لەدەرەۋەى ئەنجومەنى ئاسايش بەھلىتەۋە، بەلام ئەم بزاقە چىنە چالاكە بوۋەھۋى

لەسەرەتەى دەرەكەۋتنى ئەتتەرنىت، ھەندى لەبىر دۈزەكان ۋوتيان ئەم جىھانە نوييە كەسنور ئەبىرى دەۋلەتەكان ۋسنورە تايبەتەكان بەنەتەۋايەتى كەم ئەكاتەۋە .

بەلام بۇچۈنەكان ھەموو جارى راستى دەرناچن . تەنھا لەسەر ئەرزى ۋاقە نەبى، ئەۋەتا پسپۇرى چىن كەلەھەموو كاتىكى رابىردوۋ كراۋەترە، پىچەۋانەى ئەم قسانەى دەرخستۈۋە، كاتى لاۋانى چىن ھەر چەند زياتر بچنە ناۋ جىھانى ئەتتەرنىتەۋە، زياتر دەست بەنەتەۋايەتى ئەگرن و بە شىۋەيەكى ترسناك، بەرادەيەك كارى كىردۈتە سەر ھەۋلەكانى بەرپرسەكانيان بۇچاك كىردنى پەيۋەندى لەگەل ژاپۇن . ئەۋەى گىرقتەكە ئالۋزتر ئەكات ئەۋەيە كەلاۋانى ژاپۇن بلىسەى ئاگرەكە خۇشتەر ئەكەن . ھەست كىردن بە دوژمنايەتى نەتەۋەى ژاپۇن لەنىۋ لاۋەكانى

دهزگایه کی نوو بۆ وهرگیرانی راسته وخو بۆ چه نه زمانیک

وهرگیرانی له عه ره بیه وه:
محمد علی عوزیری

ناوبراو ئیستا نمونه یه کی له و
ئامیره بهر دهست خستوه له
زمانی ژاپونی که زیاتر له (۱۰۰)
سه د زاراه ی جورا و جور له
خوده گری و وهرده گری بۆ زمانی
چینی.

ئهم دهزگایه به سیستهمی ویندوز
کار دهکات و کاریش بۆ ئه وه
دهکری که بهم زوانه له ڕیگایی
موبایله وه به کار بهیتری و سودی
لی وهربگیری.

وه بهرنامه یه ک بۆ وهرگیران و
داهینایک بۆ دهنگ و له هه مان کات
به یه ک لا کردنه وه و ناسینه وه ی
زمانی ژاپونی له ئینگلیزی که
دوایی وهری دهگری و به
پنجه وانه وه له ڕیگای داپشتنی
بهرنامه ی وهرگیران له کوتایی
دا ووشه که به دهنگی دروست
کراوی پیشه سازی ئه م دهنگه
(ده بیستریت) کرداره که گشتی له
یه ک چرکه دا ده بی و کۆمپانیایی

کۆمپانیایی (ان. ئه ی. سی) ژاپونی
به م دواییه توانی دهزگایه کی
ئهلکترونی به پوانه ی ناو له پیک
به ره م بیتی که ده توانی ووشه کان
به دهنگ بۆ بهرام بهر وهرگری له
زمانی ژاپونیه وه بۆ زمانی ئینگلیزی
وه به پنجه وانه وه.

ئهم دهزگایه له سی بهش پیک دی
خولا وه یه ک بۆ جیا کردنه وه ی دهنگ

عہمارے نازاد محہمہ

دهتوانين له ريځايي نه تهرنيت

گورد به دنیا بناسین

ديمانه: ريتاز جه ويزي

بۇ ئاشنا بولۇپ خوتەندىن ۋە ھۆگرالى ئەللىرىنىڭ بەدائىتى
چۆرى سىستېمىسى كارو گىرەتەكان ۋە ۋالى ئەللىرىنىڭ ئەمگۈرەستاندا
ئەزىزكەندە رېماتىكەمان ئەگەن پەرزەنتى ھوتەرى گۈرەستان
ئىت ساردا.

بیت له فایروسات ئیمه لای خۆمان
(SERVER) ودره فایروسما
له سهر داناوه بۆنه وهی یوزه ریک
ئه گهر خراپیه کی هه بیت بۆ خوی
بگه رینه وه کاریگهری له سهر
ئه وانی تر نه بیت .

پ/پڙهي به ژداربواني ته نټه رنيت
له لايه ن كوردستان نيت تاوه كو
نيسټا له شاري هه وليز چنده؟
و/ دوو سيسته ممان هه
سيسته مي (DSL) كه پڙهي به
ژداربواني (۱۵۰۰) يوزه ده بيت
نرخي مانگانه ي (۴۵\$) پاده وه ستيت
له گډل سيسته مي (DIAL-UP)
كه پڙهي به شدار بوواني (۳۰۰۰)
تا (۳۵۰۰) يوزه ربيت كه نخي
مانگانه ي (۳۲\$) ده وه ستيت .

پ/ پرژوځی نه وه تان له بهر ده ست
د انیه که له داهاتو کاریکي وا بکن
که خه لک بز راکیشانی نه تهرنیت
پتویستی به تله فون نه بیت؟
و/ پرژوځیه کمان هیه که له
۲۰۰۶/۱/۱ ده ست پنی ده کات
پرژوځه کش نه ویه که به (وایه ر
لینس) نه تهرنیت دابه ش بکین واته
هیچ په یومندی به خه تی تله فونه وه
نه بیت.

پڻ ڪي به ڪورڊ به دنيا بناسي ٿين
 ٻڙن واري ٿي وائين ۽ هڪ ڪه ساني
 دنيا ۽ پيو مٽي به جيهان و به ڪن و
 ٿي مٽيان هه ٿي.

پ/ ۛو کیشانه ی که تووشی
تورہ کانتان دین چین؟ گرفتار ہو
دروست دہکن؟

و/ گرفته‌کان له‌سه‌ر کۆمپيوته‌ری
یوزهر پاده‌وه‌ستنی له‌سه‌ر
به‌رنامه‌کان و دژه‌ فایرۆس زۆر
جاریش کاتێک فایرۆس تووشی
کۆمپيوته‌ریک بێت له‌وانه‌یه
تووشی توپه‌که به‌ته‌واوی بێت
ئه‌وجا ئه‌گه‌ر دژه‌ فایرۆسی له‌سه‌ر
نه‌بێت ئه‌وا توپه‌که هه‌مووی
تووش ده‌بێت بۆیه (یوزهر) واته
ئه‌وه‌که‌سه‌ی که ئه‌ننه‌رنیتی ده‌ده‌ینی
ده‌بێت له‌لای خۆی په‌چاوی ئه‌وه
بکات که کۆمپيوته‌ره‌که‌ی خاویڤ

پ/بۆ یەكەم جار كەى؟ وە چۆن
ئەنتەرنەت گەشتە كوردستان
نەت؟

و/بۆ یەکەم جار بەهۆی ویستگە
بوو بەلام نرخێ گەلێک گران بوو
هەر یەکێک دەگەیشتە چوار هەزار
تا پێنج هەزار دۆلار خەڵکی ئاسایی
نەیان دەتوانی بەکاری بهێتن
چونکە نرخ و بەژداری کردنی
گران بوو سەبارەت بە کوردستان
نێتیش لە ۲۰۰۱/۳/۳۱ دەستی
بەبلاوکردنەوەی خۆی کرد .

پ/ ئەتەر نیت تاوہ کو نیستا
چ رولیکی گیتراوہ لہ کوردستان
لہ لانی سلی و ئجایی؟

و/لاينه باشه كه ي نه وه په
ده تواني بهم هويه وه په يوه ندي
به هموو جيهان بكي بق جيهان
سه لمبني كه كورد هه به هر له

سوودو زىانەكانى بەكارھىنانى گۆمپىيوتەر ئەتتەرنىت

بۇ ئۇنە ئىمە وەك دەپىنەن و دەپىستىن كە بۇ بۇ بەرۇز رېژمى بەكار ھىنەرانى گۆمپىيوتەر و ئەتتەرنىت ئە جىھاندا ئە بەرۇزىوونەو دايە، ئەكوردەستانى خۇشمان ئەم يەك دوو سائەى پابىردوو ژمارى بەكارھىنەرانى گۆمپىيوتەر ئەتتەرنىت بوو ئەزىاد بوونە وەك دەپىنەن بەشۆمبەكى بەرچا و سەتتەرنىكى زۇرى ئەتتەرنىت و گۆمپىيوتەر ئەناو بازارو كوچەو كۆلانەكانى شارەكانى كوردەستان بەدى دەكەين كە دەگىرى پېرسىن ئايا بۇچى بەكارى دەھىن؟ ئايا ئەلايەن بەكارھىنەرانى سودى چە و زىانى چە ؟ بۇ ئەم مەبەستە بوو پىرسىارم ئاراستەى چەند كەسانىك كەد كە بەم شۆمبە گوزارشتىان ئەبۇچوونى خۇيان كەد.

رېپورتاژ

رېناز ئەردەلان بەكر

ئەتتەرنىت چاودىرەك ھەبى بۇ ئەوەى خەلك توشى لادان ئەبىت چوئەك بە بەكار ھىنانى چەند دوگمەيك ئەوانە پە خەلك بۇ مە بەستى خراپ رابكىشىن بۇيە پىويستە چوار چىوەيكى كار كەردن و مىكانىزمى دىارى كراو ھەبىت بۇ بەكار ھىنانى ئەتتەرنىت .

ھەروھە خاتوو ئېھان عبدالخالق ئە بەشى تىپتىكىست

ئە ئەلەفزیوونى ھەرىم گوتى:

بە بۇ چوونى مەن بە كار ھىنانىان سودىكى زۇرى ھەبە مەن وەك كارمەندىك كارى كۆمپىوتەر دەكەم كارناسانەيكى زۇرى بۇ كەردوون

بىنگومان تۆرەكانى ئەتتەرنىتە كەئىستە بەشۆمبەيكى زور فراوان بىلاو بۇتەو ئەناو كۆمەلگایى خۇماندا، كۆمپىيوتەر ئەتتەرنىت دەتوانىن بلىن دوو لایەنى ھەبە لایەنى باش و لایەنى خراپ، بۇنمۇ ئەمە لەبوارى راگەياندن رۇزانە دەتوانىن ئەتتەرنىت بىكەنە سەرچاوەيكى باشى بۇ كارەكانمان بۇ چەند بابەت و بوارىك بەكاردىت بەتایبەتسى لە بوارى ھەوال و رېپورتاژو دەنگ و باسەكانى دنيا كە ئەمە بۇ خۇبى ئاسانكارىەكى زورو چاكى بۇ ئىمە كەردووە لەم بوارەدا زور لە كارمەندانى ئىمەش لىرە ئەتتەرنىت بەكار دەھىن وەك پىويستى بەشەكانىان يەك خال ھەبە لىرە دەمەوى باسى لىو بەك ئەویش ئەوەبە كە سانسۇرنى ئە لە سەر بەكار ھىنانى ئەتتەرنىت مەن نالىم سانسۇر ھەبى بەلكو دەمەوى رىك خستىنىك پان مىكانىزمىك ھەبى بۇ ئەوەى ئەتتەرنىت چوون بەكار دەھىنرئ لە قارە خانەكانى

سەرما بەرئەز ھوسمان رائەبى بەرئەبەرى ئەلەفزیوونى ھەرىم

بەم شۆمبە بوچوونى خۇبى دەرىرى:

ئەو بابەتەى ئىو دەتەنەوى پرس و راى خەلكى لەسەر وەرگەرن بابەتىكى زور گەنگە بۇ ئەمروى ئىانى خەلك خۇبى لەخۇیدا كۆمپىوتەر ياخود ئەتتەرنىت بۇتە پىويستەيكى ئىانى خەلك ئەمرو چوون خەلك بەدوایى خۇراک دا دەگەرى و بە دوایى ئامانچىكى گەنگ دەگەرى لەئىانى خۇیدا، كۆمپىوتەر دەتەنەى ھەموو ئەو شتەنەى بۇ جەن بە جەن بکات بەلام ئەگەر بەدیوہ راستەكەى وەرى بگەرن تەواوگەرى كۆمپىوتەرىش

زۆرکەم کارکردنی زۆر لەپووی
تەندروستی لایەنی زیانی دەبێت
بە تاییەتی ماندووبونی میتشک و
چاو .

سارا هەتەح

بێژەر لە رادیۆی هەزیم ووتی:

سوودەکانی کۆمپیوتەر و
ئەنتەرنێت زیاتر دەگەڕێتەوە بۆ
دەسکەوتنی زانیاری زیاتر زۆر
شت هەیە کە هەندێک پێویستی
هەیە کە لەوانەیه مەزۆف لە توانای
دا نیه بیکات بە کۆمپیوتەر دەکرێت
هەرچەندە کۆمپیوتەر مەزۆف
دروستی کردووە ناتوانین بڵێین
زیرەکتەر زۆر بە کارهێنانی دەبێت
هۆی کارێگەری لەسەر میتشک
و بیرو هۆش و کاردەکاتە سەر
چاو.

رابەر رەزگار رەزمانبەر لە وەزارەتی
پۆشەنبێری دەلیت:

کۆمپیوتەر و ئەنتەرنێت
هەردووکیان سوودیان زۆرە
بەلام لە هەمان کاتیشدا لە سلبیات
بەدەرنین زیانەکانیشی زۆر جار
هەیە خەڵکانیک بۆشتی خراپ

زاهیر حمدامین کارمەندی بەشی مۆنتاژ
بەم شێوەیە هاتە دوان:

خۆیی لە خۆیدا سیستەمی
کۆمپیوتەر و ئەنتەرنێت یەکیکە
لە پیشکەوتوو ترین سیستەم کە
لە جیهاندا هاتە کایەوه کەوهک
شۆرشێکی پیشکەوتن خوازه
لە جیهاندا کوردستانیش یەکیکە
لەم شوێنە کە ئەم پیشکەوتنە
بەخۆیەوه دیووە کە زۆربە
لایەنە گرنگەکانی دەزگاكان ئەم
ئامێرە بەکاردههێنن بە تاییەتی لە
تەلەفزیۆن کە جیاوازی هەیە لەگەڵ
پیشترکە ئیستا بەرنامە ی تەلەفزیۆن
لەسەر مۆنتاژ دەکرێت و هەروەها
لە لایەنی مۆسیقا ئیستا وەک
بنەمایەکی سەرەکی بەکار دیت بۆ
نموونه ئیمە لە م دەزگا یەدا لەسەر
سیستەمی نوێی جیهانی کۆمپیوتەر
کار دەکەین ئەم تەکنەلۆژیایە
ئاسانکاری تەواومان بۆدەکات
هەروەها بە کارهێنانی کۆمپیوتەر
کاتیکی تەواوت بۆکەم دەکات وە
لەپووی کەم کردنەوهی هەروەها
لەپووی جوانی و جەمالیەتی
کارەکان کە دەتوانی زۆرکاریکی
جوان ئەنجام بدە ی بە ماوێهەکی

بۆ بە پێوەچونی کارە کانمان بەکار
هێنانی کۆمپیوتەر و ئەنتەرنێت
هۆیە کە بۆ بەرهو پیش چونی
وولات، وە لایەنی خراپی یاخود
زیانی بە بۆچونی من زۆر نیه زۆر
بە کارهێنانی کارێگەری دەروونی
دەبێت لەسەر ئەو کەسە کە زۆر
بە بەر دەوامی بەکاری دەهێنێت .

بەر پرسی بەشی تەنسیق لە تەلەفزیۆنی
هەزیم مەمەد شەریف
بە پێی بۆچونی خۆی دەلی:

لە دوایی ئازاد کردنی
کوردستان لەسالی ۱۹۹۱
کۆمپیوتەر بە شێوەیە ک پەرە
سەند بەلام لەم یەک دوو سالە
پاڤردوودا کۆمپیوتەر و ئەنتەرنێت
بە شێوەیەکی بەرفراوان بەکار
دەهێنرێن، لە دام و دەزگایەکان
و بگەرە لەمالەکانیش بەکار دێ
کە ئەم پیشکەوتنە پیشکەوتنێکی
ئیجابین بۆ بەرهو پیشهوه چونی
وولات و سوودەکانی ئەوەن کە
کارناسانیەکی زۆر دەکەن بۆ
دام و دەزگاكان لایەنی خراپیشی
ئەوهیە کە کاتیکی کەسیک زۆر
بە قوڵی بەکاری دەهێنێ دەچیتە
ناوهرۆکی بابەتەکان و توشی
ماندووبونیک زۆری دەکات
کەجۆرە پەنگ دانەوهیەکی سلبی
دەبێت بۆلایەنی دەروونی کەسە کە
چونکە کۆمپیوتەر وەک دەریایەکی
قوڵی بێ کۆتاییە .
کۆمپیوتەر لەپووی کاتەوه
کاتیکی تەواوت بۆ کەم دەکات وە.

شىنۆەيەكى خىزا و بۇ ئاسان كارى
كارەكانمان وەلايەنە خراپەكانى زۆر
بەكارهيتانى كۆمپيوتەر و ئەنتەرنىت
سەرەراي ئازاردانى چا و پىشت
زۆر بەكارهيتانى ئەنتەرنىت دەپىتە
هۆيى بىزار بوونى دەورو پىشتان
وە لەياد كەردنى كات .

نىكار سابىر فەرمانبەر ئە وەزارەتى
رۆشنىپىرى كۆتى:

كۆمپيوتەر و ئەنتەرنىت گەرنكى
و تايپەتمەندى خۆيى ھەيە بە
تايپەتى لەم كات و ساتە دا كە ئەم
بوارە پىشكەوتنىكى بەرچاوى بە
خۆيەو دىو وە ئىمەي كوردىش
دەپىتە لەگەلى بەردەوام بىن، سودو
زىانەكانى كۆمپيوتەر و ئەنتەرنىت
بۇ خەدى شەخسى دەگەرپىتەو
كە ئەم كەسە چۆن دەتوانىت ئەم
ئامىرە بەكار بېتىنى بۇ نمونە ئەگەر
باسى ئەنتەرنىت بىكرى دەتوانم
ئامازە بەو بەدەم كە ئەنتەرنىت
شىنۆازىكى زۆر پىشكەوتو وە بۇ
پەيوەندى كەردن لە ھەر جىگە يەكى
ئەم دونىايە پىت بە شىنۆەيەك كە
دەگوتىت ئەم دنىايە بەھۆيى
ئەنتەرنىتەو وەكو گوندىكە كە
خەلك بە زووترىن كات و بە
خىراپەكى زۆر دەتوانن كارەكانىان
ئەنجام بەدن سودى لى وەرگەرن،
بەلام ھەندىك كەس بە پىنچەوانەو
ئەنتەرنىت بۇ قسە پىن كەردن و
كات بەسەر بەردن بەكار دەھىن
بەشىنۆەيەك كە لە بەيانىبەو
ئاوھەك كاتى نوستن بەردەوام كار
بە ئەنتەرنىت دەكەن بەجۆرىك
كە دەپىتە ھۆيى ئازارى خۆيى و
خەلكى تر كە دەكرىت بلىن ئەمە
بەكار ھىتائىكى ھەلەو زىان بەخشە
بۇ مەرف.

مەھمەدەلى عوزىرى رۆژنامەنووس بەم
شىنۆەيە ئامازەي بە ووتەكانى كەرد:

ئەنتەرنىت و كۆمپيوتەر وەك
ھەموو ئامرازىكى تر لەلايەن
مەرفەو دەتوانن سودى لى
وەرگىرى بۇ لاينە چاكەكەي
ھەمىشە ئەو ەي رەچا و كراو
لە كوردستاندا زياتر سودى
لى وەرگىراو بە شارستانى
كارى لە گەل كراو ھەلەتە جار
بە جار بۇ كارى نادروسست بە كار
ھىنراو لە زۆر لاينە بە نمونە
كەردنى ئەنتەرنىت بە ھۆكارىك بۇ
پەيوەندى نىوان تىرۆرستان بەلام
ھەمىشە سود بەخشتر بوو لە
زىانەخشی .

رۆژىن ھەلى دەرجووى
پەيمانگا بەشى كۆمپيوتەر دەلەت:

بەكارهيتانى كۆمپيوتەر و
ئەنتەرنىت كۆمەلىك لاينە باش
و خراپى ھەيە لاينە باشەكان
كە كۆمپيوتەر وەك ئامىزىكى
زانستى و ھەستىارو سود مەند
بۇ بەرپۆەبەردنى ئىش و كارەكانى
رۆژانە لە ھەموو بوارەكاندا بە

بەكارى دەھىن بۇ نمونە وەك
شتى لاوھەكى وەك لاينە سىنكىسى
بەكارىت ھەندىك جار بەشىنۆەيەكى
وا بەكارىت كە كارىگەرى لەسەر
تەندروستى دەپىتە ئەو كەسەي
بەشىنۆەيەكى زۆر و بە بەردەوامى
ئاگاي لە لاينە كۆمە لاينە نامىن
لە گەل ئەو ەشدا كۆمپيوتەر و
ئەنتەرنىت سودىكى زۆريان ھەيە
لە لاينە ئىجابىيەكەي.

خاتوو سەمىرە نادر فەرمانبەرى كار ئە
وەزارەتى رۆشنىپىرى بەم شىنۆەيە تىشكى
خستە سەر ووتەكانى:

ھەروەك ئاگادارىن ئىستا لە
كۆمەلگەماندا بە كارهيتانى
ئامىزى كۆمپيوتەر و تۆرى
ئەنتەرنىت بۆتە شتىكى زۆر ئاسايى
بگرە لە زۆربەي مالايشدا ھەيە لە
ھەموو جۆرە تەمەن و پەگەزىكن
سەبارەت بە سودو زىانەكانى
خالە گەرنگەكان دەگەرپىتەو
بۇ كەسايەتى و بىرو باوھەرو
ئاستى رۆشنىپىرى و ئامانجى
ئەو كەسانەي يان ئەو لاينە و
جىيەتەي كە بە كارى دەھىن
دەكرى بلىن لاينە باشەكان
برىتىن لە كارئاسانى ئەنجامدانى
كار بە زووترىن كات جىيەنگىر يە
واتە گشت دنياي بەيەك بەستۆتەو
وەك سەرچاوەيەكى سەرەكە
بۆزانيارىيەكان باشتىرىن و بە پەلە
ترىن رىگايە بۇ خويىندى زانكو
زىانەكانىشى برىتە لە بەكارهيتانى
بۇ مەبەستى خراپ بۆتە ھۆي
سەرقال كەردنى كەسانىكى زۆر
تەنيا بۇ كات كوشتن زۆر جار بۇ
كارى نا ياسايى بەكارىت لە ئىش
و كاردا.